

MIC. # 9932 (RAB. 2139)

HABERMAN, MARCUS L.

KITVE RAV MORDEKHAI
ARYEH HABERMAN...

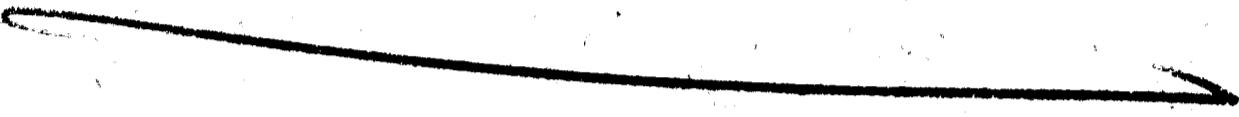
כתבי רב מרדכי אריה האברמן...

BROOKLYN: [1966-1970]?
ASHKENAZIC SCRIPT

These images are from the collection of the Library of the Jewish Theological Seminary (JTS). JTS holds the copyrights to these images. The images may be downloaded or printed by individuals for personal use only, but may not be quoted or reproduced in any publication without the prior permission of JTS.

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תש"ע

פולקס קאמיון

פולקס

פולקס קאמיון

בע"ה, יום ה' קרח, כ"א סיון ת"ש,
פה ברוקלין.

בסוגיא דחדש, קידושין ל"ז, והמסחעף.

כבר עמדו המפרשים על השינויים שבין
הירושלמי והבבלי בסוגין. (א) דהבבלי

מספקא ליה אי ר"א לחומרא פליג אי

לקולא, ולהירושלמי פשיטא לחומרא.

(ב) להירושלמי קשיא ליה אמאי לא חנא

חלה במתניתין, ואילו להבבלי לא קשיא

ליה הא. גם העיר הפ"י אהא דמספקא ליה

כלל אי ר"א לקולא פליג, דהרי סגנון
לשון המשנה "חוץ מן הערלה והכלאים

ר"א אומר אף החדש" מורה בעליל דר"א

לחומרא פליג וקאי אדסמוך ליה, כלומר

דחדש דמיא לערלה וכלאים, אבל אם נאמר

דלקולא פליג נצטרך לומר דקאי אקמייתא,

כלומר ארישא דמתניתין כפירוש רש"י.

גם יש לו כמה דקדוקים על לשון הש"ס

ורש"י בהאיבעיא הנ"ל אי לקולא פליג

כו כאשר יתבאר להלן בעז"ה"י.

הנה הגירסא במתניתין בירושלמי בפ"ק

דקידושין וערלה פ"ג הוא להיפך ממהבבלי,

וכ"ה בספרי פרשת עקב פיסקא מ"ד ופ' ראה

פיסקא נט, דשם הגירסא כל מצוה שאינה

חלויה בארץ כו' וכל שתלויה בארץ אינה

נוהגת אלא בארץ חוץ מערלה וכלאים ר"א

אומר אף החדש. והיא לכאורה מתוקנת יותר

דהאי חוץ קאי שפיר אדסמוך ליה אבל לגירסת

הבבלי "כל מצוה התלויה בארץ אינה נוהגת

אלא בארץ וכל שאינה חלויה בארץ נוהגת

These images are from the collection of the Library of the Jewish Theological Seminary (JTS). JTS holds the copyrights to these images. The images may be downloaded or printed by individuals for personal use only, but may not be quoted or reproduced in any publication without the prior permission of JTS.

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תש"ע

בין בארץ ובין בחו"ל חוץ מן הערלה וכלאים"
משמע לפי הסגנון דהאי חוץ קאי על אשאינה
תלוי' בארץ מה שאינו לפי האמת ונצטרך
לדחוק דקאי ארישא ובבא דסיפא מפסקת
בינתיים. וכבר מצאתי בחי' הרי"ם יו"ד
בסוגין שהעיר בזה. - ועילת הדבר היא:
כי כאשר נתבונן, נמצא שהנך תלתא, ערלה,
כלאים, וחדש לר"א יוצאים משני הכללים,
כלומר יצאו מכלל תלויות בארץ מפני שנוהגים
גם בחחו"ל, ומ"מ לא באו לגמרי לכלל חובת
הגוף, שהרי יש בהן קולות וחילוקים מחו"ל
לארץ, דהרי ערלה בארץ מה"ת וספיקה אסור
ובחו"ל רק מהלל"מ וספיקה מותרת. גם נטע
רבעי אינו נוהג בחו"ל לדעת הרמב"ם וסיעתו.
וכן כלאים בארץ הכל מה"ת, ובחו"ל רק כלאי
אילן מה"ת וכלאי הכרם רק מד"ס וכלאי זרעים
מותר לגמרי, זכן חדש א"נ דאינו נוהג בשל
זכרי רק בקרקע ישראל, הרי יש בו ג"כ
מסגנון תלוי' בארץ, דאילו יהי' דינו כחובת
הגוף ממש לא הי' נפקותא כלל בהקרקע שלמי א'
היא. וממילא שפיר מדוקדק סגנון משנתנו
בהבבלי, דחני שני כללים, תלוי' בארץ ואינה
תלוי', והדר חני חוץ מהנך תלתא דיצאו משני
הכללים ושפיר קאי חוץ אחרוני'.

ועפי"ז מדוקדק מאד לשון הש"ס בהא דקאמר
א"ד ר"א לקולא פליג כו' ומאי אף החדש
אקמייתא, ופירש"י א דקאי אכל מצות התלויות
בארץ(דגם ערלה נוהג רק בארץ ולא על חוץ) עכ"ל
והוא לכאורה דחוק קצת, דהרי הוא חד בבא ול"ש
לומר על חצי בבא לשון קמייתא, ולהאמור א"ש,

א נ"ב כל המוקף
ליחא ברש"י דידן.

שעתיד בכל שעה להזור ולעמוד. והוא כהא דשבת ל"א כיון דכתיב ע"פ"י
יהנו כסותר ע"מ לבנות במקומו דמי, דהנסיעה והסתירה במקום למקום
לא השיבא כלל וכאילו לא הי' ומש"ה הוי סותר ע"מ לבנות במקומו
מש, דע"ז וזוהי ל"ל אג"ל / דסבת רש"י דרק בשעתן החניי'
הי' אוכלין ולא בדרך הליכתן, והתוס' שם הקשו דהרי כיון דנסע
אהל מועד מדוע לא אכלו בהליכתן ולהאמור דעת רש"י דרק דנסע
אה"מ ל"מ רק לשעה"י מועיל חזרה דלא ליהוי דמי' אבל בשעת
ההליכה ל"מ.

(הערה: ועיין כעין זה ברש"י ותוס' מנחות ט"ו. רבנן סמדי
ציץ מרצה על אכילות למהוי זריקה שזרק עליהן זריקה מעלייתא
אבל לא שיהי' מותר באכילהעש"ה דהיינו דהציץ מביא היתר (מילה
בלתי ברורה) זאף שלא יהי' חשוב כאבוד אבל לא בפועל וה"ה בנ"ד ודו"ק.)
ועפ"י ז' יש להבין דקדוק עצום בדברי התוס' שם שהקשו על רש"י דהרי
אמרינן "לעיל" (היינו בד' סא:) אעפ"י שנסע אה"מ. ולכאורה מדוע
הביאו ממרחק דהרי גם הכא אמרינן כן. ולהאמור א"ש, דכוונתם להביא
מהא דלעיל ס"א: דמפרש "דאוכלין" בשני מקומות היינו לאחר שיפרקו
וקודם שיטענו, ואף דע"ז וזוהי ל"ל אג"ל / דנסתלקו הקלעין, מ"מ
אוכלין ק"ק, וע"ז פריך והא איפסלו ביוצא, ומשני אע"פ שנסע
אה"מ הרי דמהני לאכול אף בשעת סילוק קלעים לקק"ד מטעם שנסע
אה"מ, וה"ה לקק"ל מטעם זה ודו"ק.

והסבר דעת רש"י נראה לפי"מ שביארנו דעתו דס"ל דע"כ צ"ל דגם
בשעת הנסיעה מחנה שכינה קודם דאל"כ גם מחנה לוי' ויש ראל בטלו
דתליא זב"ז. ומ"מ שעתן סמאי מתים מותרין לכנס במחנה שכינה
בשעת נסיעה כמ"ש רש"י מנחות צ"ה ע"ב משום דבעינן מחיצה לענין
איסור כניסה דטמא מת ע"ש. ה"ה גבי מחנה ישראל, אע"ג דנסע
אה"מ למחנה ישראל קיים לענין שלא ליפסל ביוצא מ"מ אין לאכול
בשעת נסיעה. -

אבל המובחר בזה מ"ש הפנמ"א בזבחים קי"ו בשם רש"י דאין נאכלין
בשעת נסיעה משום פגימת המזבח דמזיק גם לקק"ל כדס"ל לאבא
בזבחים כ', וראי' לזה דהרי בדף כ' שם מבואר ברש"י שם בהא

כי א"נ דלחומרא פליג דגם חדש נוהג בחו"ל אבל לא לגמרי
רק דאינו נוהג בשל נכרי שפיר קאי ר"א אשני הבבות
כמו הת"ק וקאמר דאף חדש מוצא משני הכללים האלו,
אבל אי נמי דלקולא פליג עכ"ח לא קאי רק אבבא
קמייחא היינו דחשש נכלל לגמרי בכלל הראשון
ודינו לגמרי כמצוות התלויות בארץ. והנה לכאורה
הי' יכול לומר דר"א קאי אבארייתא, היינו אבבא
דסימא לחודה, דחדש יוצא מכלל שאינה תלויה בארץ
ואינו נוהג אלא בארץ, ויהי' קאי ר"א על חוץ
כמו הת"ק, רק הת"ק קאי אשני הבבות דערלה
וכלאים יצאו בדינם משניהם כנ"ל ור"א קאי רק
אבבא בתרייתא דחדש מוצא בדינו מהכלל דאינו
תלויות כו'. אך דזה לא יתכן כלל דאיך שיך
לומר חוץ מהחדש אע"ג דאינו תלוי' בארץ מ"מ
דינו כתלוי', דהרי חדש חובת קרקע הוא דגידולי
הקרקע כפירש"י ע"ה ובפרט כשנאמר דס"ל דאינו
נוהג אלא בארץ כאשר יבואר להלן ברצה"י.
ולכן עכ"ח צ"ל דר"א קאי אקמייחא היינו אבבא
דתלוי' בארץ, אבל לא על חוץ לומר דיוצא מכלל
תלוי' ב' אלא אדרבה דנכלל בתוך הכלל דג"כ
אינו נוהג אלא בארץ. וא"ש לשון הש"ס ורש"י
ז"ל ודו"ק. וכיון דפשט דלחומרא פליג נמצא
דקאי שפיר ר"א משני הבבות כמו הת"ק דהנך
ג' יש בהם ענין תלויות בארץ ואינו תלוי' כאשר
יתבאר להלן בקצה"י ושפיר קתני חוץ אתרווי'
דיצאו בדינם מכלל שניהם כאמור. --- ונמצא
דמוכח לפי זה כדעת הב"ח ז"ל דחדש אינו נוהג
בשל נכרי, דא"כ ה"ל להעמיד דברי ר"א ארישא
דמתניתין אבל לא דתלויות בארץ ולומר ר"א אומר
חוץ מהחדש דיוצא לגמרי מזה הכלל וכיון דהעמיד
דברי ר"א אחר שני הבבות ע"כ דקאי אשניהם ולומר

דגם דאין דינו לגמרי כחובת הגוף אלא דבזה חשוב
חלוי' בארץ קצת במה שאינו נוהג בשל נכרי.
ובכדי להסביר ד"ז גם לפי שטוב ש"ס, נקדים
מה שהקשה הריטב"א בשם הרמב"ן והרשב"א ז"ל אהא
דקא אמר הש"ס מנא ה"מ דכתיב אלה החוקים כו'
בארץ יכול כל המצות כולן לא יהו נוהגים אלא
בארץ ח"ל כל הימים אשר אתם חיים על האדמה
אי כל הימים יכול יהו נוהגים בין בארץ בין
בחו"ל ח"ל בארץ, אחר שריבה הכתוב ומיעט צא
ולמד ממה שנאמר בענין אבד תאבדון את כל
המקומות אשר עבדו שם וגו' מה ע"ז מיוחדת
שהיא חובת הגוף ונוהגת בין בארץ בין בחו"ל
אף כל שהיא חובת הגוף נוהגת בין בארץ בין
בחו"ל ע"כ והקשה דהרי ע"ז שהיא חובת הגוף
שלא לעבוד ע"ז לא כתיב בהאי ענינא אלא
עקירת ע"ז והא ודאי אינה נוהגת אלא בארץ
כדכתיב בקרא את כל המקומות גומ' אשר אתם
יורשים אותם, ובחו"ל אין אנו חייבין לעקרה
ולשרש אחריה. יעויז שם מה שתירץ בדוחק גדול
כאשר העיד הריטב"א ז"ל דאפשר קאי על איסור
הבמות בחו"ל. והנה בגוף הקושיא בהשקפה ראשונה
יש תימה גדולה דהרי באמת נוהגת המצוה הזאת
גם בחו"ל בכל מקום שנכבש אלא דבארץ חייבין
לרדוף אחרי' כדי לעקרה ובחו"ל אין חייבין
לרדוף רק במקום שנכבש כמ"ש הרמב"ם פ"ח
מה' עכו"ם ה"א ומקורו מהספרי פ' ראה.
וכ"ה בסמ"ג עשין י"ד ובתינוך מ' תמד
דמצוה זו נוהגת בכ"מ ובכ"ז גם בחו"ל. ולומר
דדעת הרמב"ן אינו בן ויפרש הא דספרי דבחו"ל
אינו מחויב לרדוף חיינו שהצוה צעקה בכללה

אינה נוהגת בחו"ל הוא דוחק גדול, וגם דעכ"פ ה"ל להרא"ה תלמידו להביאו כדרכו ולא לכתוב בסחמא נגדו.

ולכל מקום היוותר יש להבין הקושיא עד"ז, דהרי עכ"פ חזינן דהתורה חילקה בין א"י לחו"ל לענין לרדוף, א"כ הרי הוא בכלל מצות התלויות בארץ, דבחובת הגוף אין שום חילוק בין ארץ לחו"ל.

אולם גם הא לא קשיא. דאף אילו נרצה לומר דהמצוה הזאת דעקירת ע"ז אינה נוהגת אלא בארץ, עדיין אינה בכלל תלוי' בארץ, דהיינו "חובת קרקע" כמו שפירש רב יהודא קמשנתנו. דחובת קרקע הויא כמו תרומות ומעשרות וביכורים

ושמיטה וכו', דהם תלויים בקרקע ובגידולים, כפירש"י בסוגין ד' ל"ז, ד"ה חובת קרקע. אבל עקירת ע"ז אינה תלוי' "בקרקע" דאדרבה הרי מחובר אינו נאסר משום ע"ז כדדרשינן אל' על ההרים ולא ההרים אל', בע"ז דף מה.

ודף נא: אלא שהוא חובת "הארץ", כלומר "המדינה"

ביחס ליושבי', והיינו כיון שהיא ארץ ישראל²

וארץ הנבחרת צריכה שחא נקיה מכל שמץ ע"ז,⁰

ומכש"כ כאן דלפי האמת נוהגת המצוה הזאת גם בחו"ל

במקום ישיבת ישראל כנ"ל בשם הראשונים ז"ל בודאי

הוא דומה יותר לחובת הגוף ולא לחובת "קרקע"

בשום אופן⁰. ויעוין כעין זה ברמב"ן פ' תזריע

(ויקרא י"ג פסוק מ"ז) לענין נגעי בתים דאינו

נוהג אלא בארץ שהיא נחלת ה' כו' ואין הדבר

מפני היוותר חובת קרקע, אבל מפני שלא יבא

הענין אלא בארץ הנבחרת כו' עכ"ל יעו"ש.

ומבואר מדבריו שאילו היה אפשר שיבא ענין נגעי בתים

גם בחו"ל תי' נוהג גם שם אף שתלוי' "בארץ", כלומר

במדינת ישראל כמאה"כ כי תבואו אל ארץ כנען אשר

אני נותן לכם לאחזה, מ"מ כיון שאינה חובת קרקע

תי' נוהג גם בחו"ל ומבואר דמצוות כאלו דינם יותר

כחובת הגוף גם בחו"ל וה"ה מצות עקירת ע"ז.
 וממילא א"ש קושית הרמב"ן דשפיר קאמר מה ע"ז
 חובת הגוף ונוהגת גם בחו"ל, כיון דעקירת
 ע"ז אינה חובת קרקע אלא חובת המדינה כאמור.
 ועפי"ז יובן מאד סוגית הש"ס בהא דפריך קס"י
 מאי תלוי' כו' מהנ"מ כו' מה ע"ז כו'. והנה יש
 לדקדק, בהא דתלמודן מייתי הלימוד מאבד תאבדון
 דחובות הגוף נוהגים בחו"ל ואילו בירושלמי ש
 בסוגין מייתי לה מתפילין זת"ת דכתיב ושמתם
 את דברי אלה על לבבכם אף בחו"ל יעו"ש ושני
 הדרשות הם בספרי ע"ש בפ' עקב בפ' והי' אם שמוע
 ובפ' ראה בקרא דאבד תאבדון. - דהנה לפימ"ש נמצא
 כי יש שלשה סוגי מצוות. (א') "חובת הגוף" שאין
 להם שום יחס למקום למדינה או לקרקע כמו תפילין
 ות"ת וכדומה. (ב') "חובת קרקע", שתלויים רק בקרקע
 כמו חרישה וזריעה בשביעית או בגידולי קרקע כחרומה
 וביכורים וכדומה כפי"ש"י בסוגין הנז' כלומר שקדוש
 הקרקע בא"י גורמת חיובן. (ג') "חובת הארץ" כלומר
 "המדינה" ביחס ליושבי' כלומר המדינה שישראל
 יושבים בה, כהך דעקירת ע"ז קנ"ל.

והנה בלשון הקודש יש חילוק בין מושג ארץ
 "לקרקע"; דארץ מציין עפ"י הרוב "מדינה" (א לַאנְד)
 ביחס ליושבי', כמו "ארץ ישראל", "ארץ יהודא"
 "ארץ הכנעני", וכן בלשון חכמים שלש "ארצות"
 לביעור יהוד' ועבר הירדן והגליל. וכן בסוף כתובות
 שלש ארצות לנישואין, ורק לפעמים מצינו ארץ שפשוטו
 אדמה, עפרורית, כמו לשלג יאמר הוה ארץ, אבל במקום
 שמדבר מא"י פירושו חמיד כל הארץ, לא חלק ושטח ממנה,
 וכמבואר בל' הרמב"ן בפ' קדושים בפסוק עם הארץ יגמהו
 באבן, שחרגומו "עמא בית ישראל", כי "הארץ" ירמוז

במילת "יהודא"
 הגיה המגיה אות
 ה' בסיקרא על
 האות א'.

* אינה א"ל.

לכל ארץ ישראל לא לארץ אשר העובר יושב בה בלבד
וכענין כי לי כל הארץ עכ"ל. אבל "קרקע" מובנו
תמיד קרקעית ושטח אדמה באין יחס כלל ליושביה.
ולא חמא לשון "קרקע ישראל" שיהי' מובנו "מדינת
ישראל" כי אם שטח וחלק שהוא "קנין" של ישראל.
וכ"מ בסוגין "בארץ" יכול כל המצות כולן לא יהו
נוהגים אלא בארץ ת"ל כל הימים אשר אתם חיים על
"האדמה". הרי "דבארץ" פירושו מדינת ישראל כלומר
"ארץ ישראל" "ואדמה" פירושו שטח האדמה כל מקום
שהוא, נאפילו בחו"ל.

ומעתה א"ש הכל. דהמקשה הי' סובר דהפירוש תלוי' בארץ
היינו "בהמדינה" כמובנו הפשוט בכ"מ והכונה על אותן
המצוות דכתיב בהו ביאה אל הארץ דבתורה תלאן בארץ
ישראל, ולכן פריך דא"כ תפילין ופטר חמור נמי
הכתיב בהו ביאה. - ומובן עפ"י מ"ש תוס' ד' ל"ז
ד"ה הרי תפילין דהמקשה הוה ס"ד דאף אותן שאינן
חובת קרקע אלא חובת הגוף אי כתיב בהו ביאה הויא
נמי נקראת תלי' בארץ. ולכאורה איך ניתן להאמר
כזאת. ולהאמור א"ש דכיון דאין הפירוש תלוי'
בארץ "בהקרקע" אלא "בהמדינה" שייך שפיר לומר
דאף כבה"ג אם תלאן הכתוב בארץ היינו בהמדינה
שפיר מיקרי תלוי' בארץ היינו "בארץ ישראל".
ובפרק לפי דברי הרמב"ן עה"ת הידועים, "כי
המצוות בכלל הם משפט אלקי הארץ אע"פ שהוזהרנו
בחובת הגוף בכל מקום" ולכן נשא יעקב שתי אהיות
בחו"ל קודם מ"ת ע"ש בפ' תולדות בפ' וישמור
משמתי. וכן בפ' ואתחנן (דברים ד' פסוק ה')
"דעיקר המצות כולן בארץ" וע"ע בדבריו פ' עקב
(דברים י"א פסוק י"ח). ועיי' בסוף פרשת אחרי

בדברים באר"כות גדול והדברים עתיקים. וזה"כ בהא
דקאמר בסוגין יכול כל המצות כולן לא יהו נוהגים
אלא בארץ. והיינו כדברי הרמב"ן" כי עיקר כל המצות
ליושבים בארץ ה'; ע"ש בסו"ט דקאמר אחר"י. ומעתה אף
שחייבה התורה את המצות דחובת הגוף אף בחו"ל, מ"מ
אותן המצות שתלאן הכתוב בביאת הארץ עכ"ה כי אלקים
הבין דרכם דקאמר שהם תלויים ביחס"ב בארץ ישראל" להיושבים
בארץ ה', אף שהם חובת הגוף, והוא מובן מאד. - וע"ז
תירץ רב יהודה כי הפירוש תלוייה בארץ היינו "חובת
קרע" לא חובת המדינה. וכך היא הצעה של משנתנו,
כל מצוה התלוי' בארץ, היינו "בהקרע" ממש, אינה
נוהגת אלא בארץ, היינו "בארץ ישראל" (דארץ קמא
פירושו "קרע" וארץ בתרא פירושו "מדינה") וממילא
ל"ק מתפילין ופטר חמור, דאף שתלאן הכתוב בביאת
הארץ מ"מ לא מיקרו עי"כ תלויות בארץ, דתלוי'
בארץ לא מיקרי אלא חובת קרע בעצם בלי יחס ליושבי',
משא"כ חובת המדינה דקאמר מתפילין ופטר חמור וכדומה.
- ולכן הוצרך ללמוד זאת מהך קרא דאבד תאבדון דאף
שתלאה הכתוב בהמדינה מ"מ נוהג גם בחו"ל ונלמד
משם דתלוי' בארץ לא מיקרי רק חובת קרע ממש ולא
זולת, כנ"ל. דאילו מהך דרשא דספרי בפ' והי' אם
שמוע, מתפילין וח"ת הרי מוכח איפכא, דרק תפילין
וח"ת וכיוצא בו הוי חובת הגוף שינהוג בחו"ל אבל
כל שאינו כיוצא בו הוי בכלל תלוי' בארץ וגם
חובת המדינה בכלל. וא"ש ע"ג.

וכלל הענין לדעת רב יהודה הוא: דרק המצוות
התלויות בקרע ממש ועכ"ה משם "קדושתה" מש"ה
אינם נוהגים אלא בארץ, אבל המצוות שאינם תלוי'
"בקרע" עכ"ה אינם משום קדושת הקרע אלא מפאת
החוב והסביבה היינו ישראל יושבים בתוכה הרי הוא

משותף עם האישים ג"כ מש"ה יש להם ענין חובת הגוף
שנהגו גם בח"ל. - והיוצא מזה דרך מצוות שהם בחיוב כתרומות
ומעשרות וכדומה, "דקדושת" הארץ מחייבת אותם מפני שהם
גידולי קרקע וכן שמיטה וכדומה כל אלו הוו מצוות התלויות
בארץ, אבל המצוות שבארץ שהם בשלילה, כמו ערלה וכלאים,
דאף שהם בקרקע וגידוליה אבל אינם מפאת קדושת הארץ
לומר שקדושתה גורמת האיסור כמ"ש המקנה בסוגין דף ל"ט
אהא דכל האומר אין ערלה בחו"ל לא יהי' לו חלק בנחלת ה'. בשם
הזהר והעקדה והאלשיך דאיסור ערלה הוא משום דבג' שנים
הראשונות יש בפירות עדיין כח החומרות שבארץ המזקת
לנפש וא"כ האומר אין ערלה בחו"ל הוא משפיל מדרגת
הארץ נגד חו"ל וחוי מבחי' חטא המרגלים שהוציאו דבת
הארץ ונענשו שלא הי' להם חלק בארץ עש"ה בדבריו
הנעימים. וכן איסור כלאים קץ הוא מפני שלא לערב
הכחות שגדר הקב"ה בהם למינהו כידוע מראשונים.
לכן אין אלו נקראים "חובת קרקע" כיון שאינם
בחיוב מחמת הקדושה שבארץ, ואף שהם בגידולי ארץ
יש ליחסם לכל היותר להסוג דמצוות המדינה וכדברי
הרמב"ן הנ"ל דהמצוות בכללן יש צדק להם יחס עצום
"לארץ ישראל" והוו כהך דמצוות עקירת ע"ז דהוי ג"כ
חובת המדינה ונוהג בחו"ל כמ"מ יש בו חילוק בין חו"ל
לארץ, דבחו"ל אין חיוב לרדוף רק בארץ. דרק בחובת
הגוף ממש אין שום חילוק, כמו"כ צעלאצזעצזעצזעצזע בערלה
וכלאים אף דנוהגים בחו"ל מ"מ לא הוו לגמרי כחובת
הגוף לשלא יהי' בהם שום חילוק בין חו"ל לארץ, אלא
יש בהם קולות כחו"ל כמו בערלה דספיקה מותר. וכן
בכלאים דרק כלאי אילן מה"ת בחו"ל אבל כלאי הכרם
בחו"ל רק מדרבנן וכלאי זרעים מותר לגמרי בחו"ל.
ומובן מאד סגנון משנתנו, דבא ללמדנו כל הנ"ל,

היינו שיש שני כללים, (א) מצות התלויות בארץ "חובת קרקע" ממש כשבועות ותרומות וכדומה שאינם נוהגים אלא בארץ (ב) ושאינה אלו' בארץ היינו "חובת הגוף" ממש נוהג בין בארץ ובין בחו"ל בלי חילוק כלל, חוץ מן הערלה וכלאים דיוצאים במהותם מן שני הכללים האלו שאינם חובה"ג ממש וגם אינם חובת קרקע ממש אלא כחובת המדינה כאמור, ולכן גם בדינם יוצאים מב' הכללים האלו. היינו שנוהגים בחו"ל אבל לא לגמרי אלא יש בהם חילוקים כנ"ל והם במהותם ודינם כמו מצות עקירת ע"ז כאמור. וא"ש הא דתני חוץ כו' לאחר שני הבבות היינו תלוי' ושאינה תלוי' כנ"ל באות א'.

ועפי"ז א"ש דקדוק עצום אשר ראוי לעורר עליו בהא דאמר רב יהודא ה"ק כל מצוה שהיא חובת הגוף כו' חובת קרקע כו'. דהרי לפרש משנתנו בא ומדוע היפך הסדר דהרי בבא דתלוי' נשנית תחילה. אלא שבא להורות לנו, דלכאורה לפי סדר המשנה דנשנה תלוי' תחילה אם נפרש תלוי' בארץ חובת קרקע יהי' הפירוש אינה תלוי' אינה חובת קרקע, דבר והפוכו, ונמצא דגם חובת מדינה יהי' בכלל אינה תלוי' ויהי' כחובת הגוף ממש לנהוג בחו"ל כמו בארץ בלי הבדל כלל. וזה לא יתכן דהרי ר"י בא לומר דאינה תלוי' היינו חובת הגוף ממש אבל חובת מדינה מוצא מכלל שניהם כנ"ל. לכן שיכל ר"י לפרש מתחילה אינה תלוי' חובת הגוף, להורות לנו דאינו היפכו דתלוי' השנוי קודם לו, אלא שהוא כלל בפני עצמו כאילו נשנה קודם הבבא דתלוי'.

וכונת התנא להורות לנו שני כללים המגבולים הצמצום גמור, "קרקע", וחובה"ג, וחובת המדינה כערלה וכלאים מוצא מכלל שניהם וז"נ מאד.

כ"ז הוא לשיטת תלמודן. אבל שוטת הירושלמי הוא:
דהלימוד הוא מתפילין וח"ת דלאחר דכתיב השמרו
לכם גומ' ואבדתם מהרה מעל הארץ הטובה כתיב ושמחם
את דברי אלה אפילו גולים כו' מה אות לך כגון תפילין
וח"ת (דכתיבי בחר ושמחם) מה תפילין וח"ת כו' ע"ש
והוא מהספרי שם. ונמצא דכל שאינו כתפילין שהוא
חובת הגוף ממש הוי בכלל תלוי' בארץ ואין כאן
שני סוגי מצוות, וא"א לפרש המשנה כהבבלי, ומש"ה
גורס הירושלמי במתניתין כבספרי הנ"ל (באות א')
דשונה בתחילה שאינה תלוי' ואח"כ מצות התלויות
בארץ כו' חוץ מערלה וכו' וקאי שפיר אדסמוך לי'
דהיינו דערלה וכלאים אע"פ שהם תלויות בארץ,
ולא הוו כתפילין וכו' מ"מ "דינא" כאינן תלויות
לגמרי. ~~והוא~~ ומש"ה ס"ל להירושלמי דהני נוהגים
גם בשל עכו"ם כדין כל חובת הגוף, ודלא כהבבלי -
ומשום הכי שפיר קשיא לי' אמאי לא תני חלה עמהן.
דבשלמא להבבלי לא קשיא מידי דהרי האי חוץ מדבר
מהסוג הממוצע דאינו חובת הגוף וגם לא חובת
קרקע, אלא יוצא מכלל שניהם, ומשום הכי נשתנה בדינו
כנ"ל. אבל חלה וכן תרומה ומעשרות הוו חובת קרקע
ממש ולא שייך למיתני אותם בהאי חוץ. אבל להירושלמי
דהאי חוץ מדבר מחובת קרקע, ורק "דינא" קמ"ל
דאע"פ שהן חובת קרקע נוהגים גם בחו"ל, שפיר קשה
אמאי לא תני חלה עמהן, וא"ש ע"נ.

ועתה נבא להם דר"א אומר אף החדש, היינו
 קצת דחדש ג"כ יוצא מהשני כללים האלו. וחורף
 מחלוקתם ^ו הוא: הנה כבר בארנו דחובת קרקע
 הוא רק מה שנוכל לומר דקדושת הארץ היינו
 הקרקע גורם להמצוה בחיוב או בשלילה, אבל ערלה
 וכלאים דאין אקדושת הקרקע גורמת איסורן כנ"ל
 לא הוו חובת קרקע כ"א חובת מדינה לכל היותר
 כנ"ל באות ^א. והנה תרומה שפיר נקרא חובת
 קרקע משום דקדושת קרקע גורם חיוב התרומה
 ו גם השלילה שבו דהוא האיסור טבל הוא ג"כ
 מחמת דתרומה פתיכא ביב והתרומה גורם האיסור
 טבל ולא הטבל גורם חיוב התרומה, וכמבואר בתוס'
 בסו גין ד' ל"ח ד"ה והוה"ד לערלה בשתיים ע"ש
 בעמוד ב'. אבל בחדש דיש ב' שלילה וחיוב בהאי
 האיסור דאכילת חדש וחיוב הבאת העומר נזמל
 השאלה: אם העומר הוא הגורם לאיסור אכילת חדש
 קודם לעומר, כדמוכח מפשטא דקרא ולחם וקלי
 גומ' לא תאכלו גומ' עד הביאכם את קרבן גומ'.
 וכמבואר מל' הרמב"ן פ' צו בפסוק כי כל אוכל
 חלב. שפ' "והוא טעם כדי שיהי' הקרבן מנחה
 חדשה". וא"נ דאין העומר בא אלא מן הארץ כדקיי"ל
 הכי במנחות, עכ"ח אין העומר כשאר מנחות וקרבת
 דא"צ שתוקדם להם שום קדושה אלא רק שמהות הקרבן
 הוא המהות את הקדושה ודי בזה, אבל העומר צריך
 שתוקדם לו קדושה מפאת גידולו בארץ וזה מכשירו
 שיהי' ראוי לעומר, נמצא שהחדש הוא כמו תרומה,
 שארץ נותנת קדושה בגידולי' דפתין בהו קדושת
 ראשית דהוא תרומה ומכח זה אסור הטבל טרם
 ההפרשה כנ"ל ונמצא דגם איסור הטבל הוי חובת
 קרקע כיון דחלוי בתרומה דתליא בקדושת הארץ

בכה"י איתא
 מחלוקתם

ת"ת

ומש"ה נקרא הטבל קודש כבכר ושלמי פ"ה דמעש"ש
ה"ו, כמו"כ בחדש, דארץ מקדשת תבואתה בקדושת
עומר ומפאת זה נאסר החדש קודם הקרבנות שהוא
המתיר (ורק בזמן שזן שאין מקדש גילתה התורה
דעצם היום מתיר) ואף דתבואה חדשה אין בה שום
קדושה כי לא מצינו כזאת בשום מקום, מ"מ כיון
דהאיסור מסובב ממצות העומר דהוי חובת קרקע
כנ"ל הוי גם חדש חובת קרקע. וזה הוא דעת
ת"ק דחדש אינו נוהג אלא בארץ כשאר חובת
קרקע. - ומובן בזה הא דמנחות פ"ד לר' יוסי
ב"ר יהודה דתלי דין הבאת עומר מחו"ל בהא
דחדש נוהג בחו"ל, דזה אינו בגדר דין, דמנא
לי' הא דתליא זה בזה, והרי שתי הלחם דמתיר מנחות
במקדש דאסור להביא קודם לשתי הלחם אפילו מחו"ל
ומ"מ אין מביאין שתי הלחם אלא מארץ כדמשמע
שם דגם ר"י בר"י מודה בזה. ^o אלא לפמ"ש בעצם
כן הוא דא"נ דאיסור חדש הוא מחמת העומר וכשנאמר
דעומר בא רק מארץ עכ"ח דגם חדש אינו נוהג אלא
בארץ ודו"ק.

ור"א פליג דאין איסור חדש נצמח מכח חיוב העומר,
אלא דהוא איסור בעצם, ורק העומר הוא המתיר אבל לא
גורם האיסור. וממילא כיון דחדש אין בו שום קדושה
מחמת קדושת הארץ, עכ"ח לא הויא חובת קרקע, ונוכל
לומר דגם העומר בא מחו"ל משום דקדושת הארץ אינה
גורמת חיוב העומה אלא שאיסור חדש הגורם שיבא
להתיקו, ונמצא דהוי חדש ממש כהך דערלה וכלאיף
אף דהוה בגידולי קרקע מ"מ אינם חובת קרקע
ולכל עק היותר לא הוי אלא חובת מדינה כיון
דכתיב גבי' ביאה ומוצא הוא משני הכללים כמותם
וגם דינו משונה דנוהג בחו"ל אבל לא לגמרי כחיה"ג

אלא דאינו נוהג בשל עכו"ם כנ"ל (באות א'). ומצאתי
בספר צפנת פענח להגאון העצום מוה"ר יוסף ראזין
צ"ל בח"א ה' מכא"ס פ"י ה"ב שהעיר בזה אי
העומר גורם איסור חדש או להיפך החדש גורם
לעומר עזן יעו"ש - ולמ"ש זהו המחלוקת דת"ק ור"א.

וראיתי להגאון בעל אור שמח בפ"י ממאכא"ס שהביא
מהזה"ק פ' בלק (דפוס ווילנא ד' קפ"ח) מענין
עומר, ועיינתי שם ומצאתי ת"ל כדברי. דדרש
והי' באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה דקאי על
העומר דכשרוצה לאכול מלחם הארץ צריך להקריב
העומר תחילה כמו תרומה דפוטר את הכרי הרי ממש
כדברנו דענין העומר וחדש הנא כתרומה וטבל וכמו
דתרומה גורם האיסור טבל כן העומר גורם איסור
חדש, וא"כ הוי מצוה התלוי' בארץ כמו תרומה.
וראיתי שם מפורש יותר דענין העומר הוא בדיקה
ובחינה לקדושת הארץ דלא שלטא בה רשותא אחרא
כעין מנחת שעורים דבדיקת סוטה, דהוא ב"דור
אם טהורה היא ונקתה ונזרעה זרע (ומובן בזה
מה דאיתא במד"ר פ' אמור דבזכות העומר מתברכים
וגדילים תבואת הארץ דהוא כענין ונקתה ונזרעה
זרע). ומובן שפיר דלמי"ז עכ"ח אין העומר בא
אלא מן הארץ דהבדיקה היא רק לא"י אשר ה' דורש
אותה טאינה תחת רשותא אחרא. = ומ"ד דחדש
אסור בחו"ל וגם רבי יוסי בר"י דסבר במנחות
פ"ד דהעומר בא מחו"ל וסבור כדברי הזה"ק
פ' אמור בענין העומר דכתב דהעומר בא לבדוק
את ישראל כנ"ל בענין בדיקת סוטה, דע יעו"ש"ה,
וא"כ הוי חובת הגוף באין יחס לקדושת הארץ
ולכן שפיר בא מחו"ל וגם חדש אסור בחו"ל. O-

הנה ביררנו עד כה דמחלוקת ת"ק ור"א הוא:
דלת"ק הוי חדש חובת קרקע משום דתלוי בעומר
ולר"א ל"ה חובת קרקע משום דמינו נצמח
מכח העומר. כנ"ל.

ועוד אמ"ל בזה, דהנה ראיתי בס' חלקת יואב
ח"א חיו"ד סי' ל"ג, דר"ל דחיוב תרומות
ומעשרות ושאר מצות התלויות בארץ אינם מחמת
"קדושת הארץ" כ"א "חובת הארץ", ורק העומר
דבא רק מא"י הוא משום "קדושת הארץ", ומשום
הכי לא חשיב התנא דפ"ק דכלאים בכלל המעלות
דא"י מקודשת מכל הארצות רק הא דמביאין ממנה
עומר ושתי הלחם ולא קחשיב כל המצות התלויות
בארץ, משום דהם אינם מחמת קדושת הארץ, ע"ש,
ואם אמנם לכאורה נראה כן מל"ה הגר"א ז"ל
בביאורו לפ"ק דכלאים מ"ו שם שכתב בזה"ל
תיבת והביכורים מיותר כו' דכל הני לאו משום
קדושת א"י היא, שהרי יש כמה דברים שאינן
נוהגים אלא בארץ דהיינו כל המצות התלויות
בארץ אלא דהכא חשיב האי שהחיוב הוא על הציבור
להביאן ואין מביאין אותן אלא מן הארץ עכ"ל
ע"ש"ה. אבל אין להבין הדברים כפשוטן דהרי
מבואר ופשוט ההיפך לכל דא"י בר בי רב,
כדאמרינן בגיטין דאין קנין לנכרי בא"י
להפקיע מיד מעשר משום דכתיב כי לי הארץ
לי "קדושת" הארץ, וכן בכמה מקומות אין מספר
דתומ"ע בזה"ז תליא אי קדושה ראשונה קדלע"ל
הרי דתומ"ע תליא בקדושת הארץ, והגם דאפשר
לומר דהכונה משום דא"ג דנפקע הקדושה הוי
א"י כחו"ל וממילא ליתנהו "חיובי הארץ", אבל באמת
דבר ברור ומבואר מל"ה הש"ס והראשונים בכ"מ

דמצות התלויות בארץ הוא משום "קדושת הארץ". -
 אבל כוונת פסוק דברי הגר"א נ"ל במשיטות דהנו
 מצות התלויות בארץ הם בעצם קדושת הארץ, וכשאנו
 אומרים "ארץ ישראל" כבר אמרנו שיש בה קדושת
 המצות התלויות בארץ דזה הוא עצם ולא רק מקרה
 או "מעלה", והלא הני עשר קדושות דקחשיב התנא
 הם רק "מעלות" פזקפזק כמבואר ביומא, א"כ א"א
 לחשוב המצות התלויות בארץ בתור "מעלות", כי הם
 עצם הארץ וקדושתה. רק חיוב העומר ושתי הלחם
 דהם חובת"הציבור" ודינם כשאר קרבנות ציבור
 דאין להם שייכות כלל לקדושת הארץ דהוה חובת הגוף.
 ומ"מ כשאמר דאינם באים אלא מהארץ, ע"כ א"א לומר
 דהם בעצם קדושת הארץ, דהרי הוה חובת הגוף ורק
 דהוא מתנאי המצוה שיבואו רק מהארץ א"כ שפיר
 הוי זאת "מעלה" לארץ ושפיר שייך לומר ארץ
 ישראל מקודשת משאר ארצות שמביאין ממנה העומר
 וכו'. היינו דמלבד שהיא א"י שמתעצם בה המצות
 התלויות בארץ

א"י עוד יש בה מעלה שמקודשת יותר^ו שמביאין
 ממנה העומר כו' וז"מ.

^ובכה"י כחובה
 כאן מילת "כי"
 ונראית יתירה.

ולפי"ז י"ל להיפך פקק ממ"ס לעיל. היינו לפי"ד
 רש"י בסוגין ל"ז ד"ה חובת קרקע "דחדש" הוי חובת
 קרקע. אבל מצות העומר ל"ה בכלל תלוי' בארץ רק
 חובת ציבור דהוא חובת הגוף כשאר קרבנות כדברי
 הגר"א הנ"ל. ואף דאין בא אלא מן הארץ מ"מ לא עדיף
 מבכור למ"ד דאין בא אלא בחו"ל ומ"מ לא הוי בכלל
 תלוי' בארץ, וא"כ פזקפזק דחדש נצמח ומסובב ממצות
 האומר יהי' חדש ג"כ אינה תלוי' בארץ פזקפזק
 וא"ת להיפך דהאומר נצמח מאיסור חדש שפיר
 הוי חדש תלוי' בארץ וכאמור.

דמושבתיכם אין משמעו. עוד יש להעיר בהא דפשיטא לן
דאי מושב לאחר ירושה וישיבה משמע הוי תלוי בארץ ואינו
נוהג אלא בארץ, דמנ"ל הא, דכי קאזעצעץ היכי דס"ל
לרבי יוסי ב"ר יהודה במנחות פ"ד דכי תבואו זמן ביאה
הוא היינו דבאמת נהג גם בחו"ל רק דהכתוב מגביל
זמן התחלת החיוב שהוא מזמן ביאה כמו"כ גם אם נדרוש
לאחר ירושה וישיבה ג"כ יש לומר כן דהגבלת זמן הוא
דינהוג רקלאחר ירושה וישיבה אבל לעולם אפילו בחו"ל.
ומצאתי במקנה בסוגין שהקשה משמיטת כספים ושילוח
עבדים דנוהג גם בחו"ל אף דהתורה תלה בירושה וישיבה
כמבואר בסוגין ד' ל"ח. ומ"ש שם דהוי שמיטת כספים
ושילוח עבדים שני כתובים ואין מלמדים למ"ש אינו
מתורץ, דהרי אין אנו צריכין ללמוד מהם, רק דעכ"פ
חזינן דאף דכתיב ירושה וישיבה י"ל הכונה זמן ירושה
וישיבה כמו לר"י בר"י זמן ביאה. והוא קושיא גדולה
לענ"ד. ועי' פנ"י בסוגין בד"ה גמרא אמר אביי האי
תנא כו' וחמצא כעין דברינו.

וליישב כ"ז נאמר עפ"י ד. אך נקדים דהנה בהא דקאמר
חוץ מן הערלה ומן הכלאים דהילכתא גמירי לה אע"ג קאזע
דאיכא למימר חובת קרקע היא" כתבו האור חדש ובחי'
הרש"ש דעכ"ח הא דקאמר הילכתא גמירי לה קאי רק על
ערלה ולא על כלאים דהרי כלאים הוא רק מדברי סופרים
כמבואר בסוגין ובערלה פ"ג. אולם לפימ"ש הפ"י והמקנה
והשאג"א החדשות לפרש חוץ מן הכלאים דקאי אכלאי אילן
דהוא ק"מ מה"ת בחוץ לארץ כדס"ל לשמואל ור"י בסוגין
ד' ל"ט יעו"ש. וממילא להמבואר בדברי הרמב"ם בהקדמה
לפיה"מ סדר זרעים שכל פירושי התורה הנלמדים בי"ג
מדות הם מקובלים מפי משה רבנו מסיני, אבל אין לומר
עליהם "הלכה למשה מסיני" כי אם על אותם שאין להם

שום רמז וראי' במקרא, אבל הלשון "הילכתא גמירי
לה" שפיר יש לומר עליהם, כיון שהם מקובלים מפי
משה רבנו. וכמבואר בלשון הרמב"ם פ"ז מתמידין
ומוספין הי"א עומר זה מן השעורים הי' בא ודבר זה
הלכה ממשה רבנו עכ"ל ובמנחות סח: מבואר דר"א למדה
בגז"ש דאביב אביב במצרים ורע"ק למדה בבנין אב.
ומבואר כאמור. וא"כ כיון דהא דכלאי האילן נוהג בחו"ל
נלמד בהיקש שדך מבחמתך דכתיבי בחד קרא כמבואר בסוגין
ל"ט, שפיר שייך לומר ע"ז "הלכתא גמירי לה". והאומנם
בילקוט פ' ראה הגי' חוץ מן הערלה וכלאי הכרם".
אבל לפי גירסתנו שפיר יש לפרש כנ"ל דקאי אכלאי
אילן.

ומעתה נבא"ה. דיסוד האיבעיא הוא על שני הלימודים
שבספרי הנ"ל, אי למדין מתפילין ות"ת דחיה"ג
נוהג בין בארץ ובין בחו"ל כבספרי פ' עקב (בפ'
והי' אף אם שמוע) או הלימוד הוא מאבד תאבדון
כבש"ס דילן והוא מהספרי דיש פ' ראה. והוא:
דמתפילין ות"ת נלמד דדוקא חובת הגוף ממש
נוהג בחו"ל אבל כל שאינו חיה"ג ממש אף שהוא
חובת מדינה אפילו שאינה חובת קרקע ממש הוי
בכלל תלויות בארץ ואינה נוהגת אלא בארץ.
ונלמד מזה ממילא דערלה וכלאים אינם נוהגים
בחו"ל, וההילכתא דגמירי לן בערלה וכלאים
באה להורות לנו החיוב בהם. דערלה הלל"מ
וכלאי אילן מה"ת מכח ההיקש כנ"ל. וממילא
בחדש דאין לנו הללמ"ס ושום לימוד מקרא לחיוב,
הדרא לכללא דאינו נוהג בחו"ל, ואין צריך לשום
לימוד לפטור דכבר לימוד ערוך הוא בידינו מתפילין
ות"ת כנ"ל. ורק דלא נימא הרי כתיב מושבותיכם
ויתפרש כל מקום שאתם יושבים, לזה אמרינן דאינו כן

דמושבתיכם פירושו לאחר ירושה וישיבה. ונמצא
מיושב קושיח'ינו הנ"ל דנימא זמן ירושה וישיבה, דזה
אינו דהרי אָדָּךְ אין אנו למדין הפטור מן מושבותיכם
רק מהכלל דכל מצות כו' ומתפילין ות"ת כנ"ל, ורק
דלא נימא דהרי כתיב מושבותיכם דפירושו בכל מקום
שאתם יושבים והרי זה מפורש דנוהג בחו"ל, דזה אינו
דכיון דיש לפרש מושבותיכם לאחר ירושה וישיבה א"כ
שוב אין הכרח מזה א לחיוב. (דאף דיש לפרשו זמן
ירושה וישיבה מ"מ אין הכרח לפרשו כן.) ממילא הדרינן
לכללא דכל מצות כו' דאינו נוהג אלא בארץ. ומדוקדק
לשון "אע"ג דכתיב בי' מושבותיכם בו' "דלפי"ד באמת
אין לימוד הפטור ממושבותיכם רק דבעינן לתקן שלא
יהי' מורה להיפך כאמור. וממילא כיון דרבנן אָס לא
אמרו רק חוץ מערלה וכלאים מובן מעצמו דחדש הדרא
לכלל דאע"ג דלא הוי חובת קרקע ממש מ"מ לפי הלימוד
מתפילין ו"ת"ת כיון דלא הוי חוה"ג ממש אלא כחובת
המדינה כנ"ל שפיר אינו נוהג [אלא] בארץ. וממילא
ע"כ ר"א לחומרא פליג, ומ"ל דמושבותיכם בהכרח פשוטו
בכל מקום שאתם יושבים וממילא נלמד מזה דנוהג בחו"ל
וע"כ דיוצא מהכלל דאע"ג דתלוי' בארץ נוהג גם בחו"ל
מגזה"כ. ונמצא דלפי"ז בין לת"ק ובין לר"א הוי חדש
בכלל תלויות בארץ כיון דלא דמי לתפילין ות"ת ומחלקותם
הוא רק דלת"ק חדש אינו נוהג בחו"ל מפני הכלל דתלוי'
כו' וממושבותיכם אין ללמוד חיוב מכיון שיש לפרשו אחר
ירושה וישיבה כנ"ל. ולר"א נלמד חיובא ממושבותיכם
מפני שפשוטו כ"מ שאתם יושבים.

אבל אם הלימוד הוא מאבד תאבדון כדקאמר ר' יהודה,
א"כ אדרבה הרי נלמד מזה כל אלו השלשה ערלה כלאים
וחדש דכולהו דמו להדדי בזה דלא הוה חובת קרקע ממש
כתרומה וכדומה רק תלויים במדינה כנ"ל ודינם להיות
כע"ז היינו ביעור ע"ז דנוהגים גם בחו"ל כנ"ל
וההלכתא בערלה וכלאים לא באה ללמד לנו צד חיוב
שינהגו בחו"ל דזה נלמד מע"ז כנ"ל, רק דההילכתא
באה לצד הפטור היינו שאינן נוהגים לגמרי בחו"ל
כמו בארץ היינו שערלה בחו"ל ספיקה להקל, וגם
דאין רבעי נוהג בחו"ל, ולכן בכלאים בא הלימוד
דשדך להתיר כלאי כרם וזרעים בחו"ל. וממילא בחדש
הי' לנו לומר מצד הכלל והסברא דנוהג בחו"ל מהילפותא
דביעור ע"ז. ומכש"כ שיש קומר דמושבותיכם פשוטו כל
מקום שאתם יושבים, ולכן בודאי מוכרח לומר דדעת
הת"ק כיון דאינו מזכיר חדש ע"כ דסמך דנפרש
לחומרא מכח הכלל הנ"ל. והיינו משום דדעת הת"ק
דחדש לא הוי מצוה התלוי' בארץ וחובת קרקע, כמו
שביארנו דאין האיסור בו משום קדושת הארץ, או משום
דס"ל דאיסור חדש הוא מסובב מחיוב העומר דהוי קרבן
ציבור וחוה"ג ממילא דגם חדש הוי כמוהו. כנ"ל.
וממילא ע"כ ר"א לקולא פליג וס"ל דחדש הוי תלוי'
בארץ וחובת קרקע כמ"ש לעיל באות ודינו שאינו
נוהג בחו"ל, ומושבותיכם אין פירושו כל מקום שאתם
יושבים, אלא אחר ירושה וישיבה, ומש"ה אינו נוהג
בחו"ל ומדוקדק מאד מ"ש רש"י "ואתא ר"א למימר אף
החדש הוא מן המצות התלויות בארץ, משום דמקרא
דמושבותיכם לחודי' אף אם פירושו אחר ירושה
וישיבה אין הכרח עדיין ללמוד לשלא ינהוג בחו"ל
משום שי"ל זמן ירושה וישיבה כקושיתינו או כקושית
המקנה הנ"ל. אבל עיקר טעמו עכ"ח משום דס"ל דחדש
הוי תלוי' בארץ וזה עיקר מחלוקתו על חת"ק וממושבותיכם

אין הכרח להיטות
אין הכרח להיפך משום דפירושו אחר ירושה וישיבה
וי"ל דשפיר אינו נוהג בחו"ל כפי הכלל דכל
התלויות כו'.

ומעתה מדויק מאד לשון הש"ס דבצד הפטור לת"ק נקט
דהלכתא גמירי לה דאע"ג דאיכא למימר חובת קרקע
היא, להורות לנו דההלכה בערלה וכלאים באה
להורות החיוב וממילא בחדש דאין לנו הלכה נשאר
בכללו לפטור. אבל בצד השני שבא לומר דלהת"ק
נוהג חדש בחו"ל קאמר רק "דהילכתא גמירי לה"
ולא קאמר "אע"ג דווכ"ל (?) חובת קרקע היא"
משום דלצד זה תנפסין אנו דאינן חובת קרקע
משום דהלימוד הוא מאבד תאבדון וממילא מצד
הדין הי' חייבין בחו"ל וההלכה באה לפטור וכנ"ל
וממילא א"ש קושית הפ"י והמפרשים דמאי ס"ד כלל
לספוקי דר"א לקולא פליג ולדחוק בלישנא, ולהאמור
א"ש ע"נ דהרי לפי"מ שהקדים רב יהוד' דהלימוד
הוא מאבד תאבדון ע"כ מוכרח מעצמו מהת"ק דלא
הזכיר חדש ע"כ לחומרא קאמר דנוהג בחו"ל עזעזעזע
דאע"ג דל"ה חובת הגוף ממש מ"מ הרי עכ"פ הוי חובת
מדינה ונוהג בחו"ל כביעור ע"ז. וגם א"ת דמושבותיכם
לאחר ירושה וישיבה אכתי אין הכרח מזה ללמוד שינהוג
בחו"ל מזה הכלל והלימוד מע"ז משום די"ל זמן אירוסה
וישיבה כקושיתינו או כקושית המקנה הנ"ל. וממילא ע"כ
רבנן לחומרא ור"א לקולא וז"נ מאד. - ופשט הש"ס מחא
דאביי דת"ק רבי ישמעאל הוא דס"ל כ"מ שנאמר מושב
לאחר ירושה וישיבה הוא וכדמסיק דהיינו משום
שנאמר ביאה ומושב, וממילא כיון דמחדש ג"כ נאמר
ביאה ומושב ואם הפירוש מושב ירושה וישיבה ע"כ
הכונה ג"כ דאינו נוהג אלא בארץ, דא"ל "זמן ירושה

וישיבה", דהרי כתיבה ביאה ע"כ ואם נרצה לומר דנוהג
 בחו"ל ע"כ נפרש ביאה "זמן ביאה" כר"י בר"י במנחות
 כ"ד וא"כ תקשה קראי אהדדי דמגביל שני זמנים שונים
 וע"כ כיון דכתיב ביאה ומושב דהכונה בארץ דוקא
 לאחר ירושה וישיבה, וא"כ שפיר יוכל הת"ק לסבור
 דחדש אינו נוהג בחו"ל אף דהלימוד הוא מאבד תאבדון
 מ"מ גלי קרא מושבותיכם וביאה דאינו נוהג אלא בארץ.
 וממילא שפיר ר"א לחומרא פליג וכפשטא דר'ישנא דמתניתין
 ודו"ק היטב בכ"ז.

וממילא א"ש דהירושלמי לשוטת' דלומד מתפילין ות"ת
 לחוה"ג שנזהג גם בחו"ל כמבואר כאן, מש"ה פשיטא לי'
 דמוכרח דהת"ק ס"ל לקולא דאינו נוהג בארץ בחו"ל
 ור"א לחומרא פליג כנ"ל באריכות. ופיושבים כל
 הדקדוקים שבסוגיא הדין היטב.

הדין

עוד יש לפרש סגנון האיבעיא באופן אחר קצת
 עפ"י ד לעיל דהנה יש לדקדק בלשון הש"ס
 "מדקאמר אביי מאן תנא דפליג עלי' דר"א
 רבי ישמעאל הוא ש"מ ר"א לחומרא פליג ש"מ".
 דלכאורה כ"ז שפת יתר הוא דהרי כבר איפשיטא
 האיבעיא מהא דקאמר אביי דת"ק החולק עם ר"א
 ס"ל דמושב לאחר ירושה וישיבה משמע נשמע עכ"ח
 דר"א לחומרא מדת"ק לקולא, ולמה חוזר ואומר
 מדקאמר אביי כו', מאי נ"מ אם התנא רבי ישמעאל
 הוא או תנא אחר, העיקר הוא דס"ל דמושבותיכם
 לאחר ירושה וישיבה כו'.

ולהאמור א"ש ע"ג. דהנה כאשר נתבונן נמצא בספרי
 דלפעמים דרש מושבותיכם בכ"מ כו' אפילו בחו"ל
 ולפעמים אחר ירושה וישיבה, כמו בפ' מסעי בפ'
 והי' לכם לחוקת משפט לדורותיכם בכל מושבותיכם

דרש דסנהדרין נוהג גם בחו"ל וכבמכות ו',
וכן בספר ויקרא ופרשת צו גבי מושבותיכם
דחלב ודם, וכן גבי חדש בפ' אמור. ואילו
מושבותיכם דשתי הלחם דרש מארץ ולא מחו"ל,
ודלא כר"י בר"י במנחות פ"ד. ופשטא דש"ס
שם משמע לכאורה דלר"י בר"י דדרש מושבותיכם
משמע דהוה דחדש אפילו בחו"ל נדרש גם
מושבותיכם דשתי הלחם הכי. ולומר דטעמא דהספרי
דמחלק ביניהם הוא משום המ"ס דמושבותיכם, דמשמע
למעט מקצת מושבותיכם תקשה לר"ל במנחות שם עמוד
ב' דארץ דשזחא לך מארץ לא משמע ליה וכמ"ס התוס'
משום דעכ"ח צריך למיכתב מארץ ולא סגי בלא המ"ס
ע"ש וה"ה דהוה גם גבי מושבותיכם תביאו ע"כ
סגנון הלשון כן הוא. וגם מהא דדרש שם דף פג:
מושבותיכם ולא מחו"ל ממושבותיכם אפילו מן העלי'
ופריך והא אפיקתי' וא"נ דהמיעוט הוא מן המ"ס לא תיקשי
מידי דמושבותיכם דמושבותיכם ודאי משמע ריבוי בכל
מקום אפי' מן העלי' והמיעוט דחול הוא מן המ"ס
וע"כ דהמיעוט הוא ג"כ מן מושבותיכם. - ובפרט דהרי
י"א מושבותיכם כתיבי בתורה, ושמנה מהם דרשינן
לכו"ע אפילו בחו"ל והם: ב' דשבת, ב' דחלב ודם,
(בפ' ויקרא, צו), ב' דעצרת ויוה"כ (בפ' אמור),
חדא בפ' בא גבי מצות, וחד בפ' מסעי גבי סנהדרין
כנ"ל. ול"מ מחלוקת רק בשני מושבותיכם, היינו:
נסכים, וחדש. ומושבותיכם דשתי הלחם לתר"ת בתוס'
מנחות הוא במחלוקת, ולהרמב"ן עה"ת בפ' אמור לכו"ע
הוא למעט חו"ל. וא"כ הרי חזינן דא"א לומר דדרשינן
כולם בחדא מחתא, אלא כל אחד בפ' עניינו, וכמימרא
דרבא בב"ק עז: ובכ"מ בש"ס הכא מענייני' דקרא
והכא מענייני' דקרא, והם מנויים בגליוני הש"ס
יומא סג: וכמ"ס שו"ת הר"ן בר"פ לולב הגזול דהא

דרשינן הראשון למיעוטא והירך לרבות משום דאקלזח
דכל חד נדרש כבפי ענייננו והסברא. וכ"ה בתוס' ב"ק סג:
דל"ה ואידך בזה"ל אע"ג דהאי דרוש לרבויה והאי למיעוט
אין לחוש דהכל לפי סברת הדרש עכ"ל. והוא כלל גדול
בדרשות חז"ל, לקלזח על קלזח וזהו קלזח הדין
קרא גבי מושבותיכם, היינו בחובת הגוף עכ"ח דרשינן
לריבויה בכ"מ שאתם יושבים, ובחובת קרקע דרשינן
למיעוטאי חז"ל, לפי הכלל שבידינו דכל מצוות
התלויות בארץ וכו'. ושאינה פלוני בארץ כו'. וכן
מבואר ברש"י על התורה פ' אמור גבי סירוס ובארצכם
לא תעשו דרשינן כל שבארצכם לרבות אדם, דא"ל בארץ
דוקא דהא חובת הגוף קלזח כו' ע"ש. והוא מדברי
השאלתות הרי מבואר דאע"ג דבכ"מ דרשינן בארץ
למעט חז"ל מ"מ כאן דיהי' נגד הכלל דחובת הגוף
כו' עכ"ח ליכא למידרש הכי. וכן בפ' קדושים בקרא
ואבן משכית לא תחנו בארצכם דרשינן למעט מקדש,
דאין למעט חז"ל משום דחז"ל ג' הוא. וכ"כ בריטב"א
בסוגין מדברי הר"ח דבחו"ל משכירין בתים משום
דביתך בא"י משמע ולא בחז"ל, אבל גבי מזוזה לא
ממעטינן מביחך חז"ל משום דחז"ל ג' הוא ומשום הכי
דרשינן דרך ביאתך ע"ש. - ונמצא לפי"ז דיסוד
האיבעיא הוא, אי חדש הוי חובת קרקע עכ"ח
מתפרש
קלזח מושבותיכם דכתיב גבו' ירושה וישיבה
יחפרש
ולמעט חז"ל. ואי הוי חז"ל ג' קלזח כ"מ שאתם
יושבים לרבות חז"ל. אבל א"ל דהאיבעיא הוא
אין מתפרש מושבותיכם, דלפימ"ש אין ליתן כלל
ע"ז רק נדרש כפי עניינן. ומובן מאד לשון רש"י
ד"ה אבל חדש שכתב ואע"ג דכתיב מושבותיכם
שדקדקנו לעיל על מה שמוכח מלשונו דמושבותיכם
אינו יסוד הלימוד, רק דבעינן לתרץ שלא יהי'
מוכיח הופכו עי' לעיל אות . ולחאמור א"ש

דודאי כן הוא. - וממילא אף נמצא איזהו הוכחה דהת"ק
סובר דמושבותיכם נדרש לאחר ירושה וישיבה עדיין לא
איפשיטא בעיין דאין ד מזה הוכחה על חדש דהרי אילו
יסבור דחדש הוי חוה"ג עכ"ח יודה דמושבותיכם גבי
חדש משמעו בכ"מ שאתם יושבים כנ"ל. רק מדאמר אביי
מאן חנא דפליג עלי' דר"א רבי ישמעאל הוא דאמר ללמדך
"כל מקום" שנאמר מושב לאחר ירושה וישיבה משמע, ועכ"ח
כוונתו כדמסיק מכדי רי"ש כו' ביאה ומושב כתיבי בי'
כו'. והיינו דכונת רי"ש דביאה ומושב דנסכים בא
ללמד על ביאה ומושב דחדש דירושה וישיבה משמע,
כפירש"י ד' ל"ז: ד"ה ה"ק. דע"כ א"א לפרש כפשוטו
"כ"מ שאתחון שנ' מושבותיכם" לבד, דזה ודאי אינו
כמ"ש דכל השמנה מושבותיכם דכתיבי גם קץ רי"ש
מודה דמשמע בכ"מ שאתם יושבים, וא"כ ע"כ גלתה
התורה גבי חדש דאינו נוהג בארץ ואין שום סברא
יכולה להכריע להיפך ונשמע מזה דת"ק לקולא ור"א
לחומרא פליג. ופדוקדק שפיר הלשון מדאמר אביי
כו', וגם הא דקאמר "מכדי רי"ש אנסכים קאי כו'"
דדקדק בחשו' כנסת יחזקאל חי"ד סי' י"א דמאי
שייכו' לסוגיא דידן, ולהאמונא א"ש ע"נ דזה
העיקר למיפשט האיבעיא ודו"ק.

ועפי"ז א"ש מה דלכאורה תמוה בהא דאותיב רע"ק
לרי"ש ממושבותיכם דשבת אביאה ומושב דנסכים
כמו שמחמה הפנ"י, ובפרט לפימ"ש דע"כ אין ס"ד
כלל לומר דרי"ש יאמר דכל מקום שנאמר מושבותיכם
לחודי' לאחר ירושה וישיבה משמע, דהרי כל השמנה
מושבותיכם דכתיבי בתורה כולהו נהיגי בחו"ל כבארץ,
וע"כ צ"ל דרי"ש ביאה ומושב קאמר, וא"כ מאי מקשה
לי' ממושבותיכם דשבת, וגם תמוה דמאי מתרץ לי'
ר"א שבת ק"ו הוא כו', דאמתי הרי חדינן דמושבותיכם

2/3

מירושו כ"מ שאתם יושבים ע"ד (?) הכלל דרי"ש.
ולהאמור א"ש, דהנה בהא דאמר רי"ש כ"מ שנאמר ביאה
ומושב אינו אלא לאחר ירושה וישיבה צ"ל הטעם
דאם ביאה לחודי' לא משמע תלויות בארץ כמו ביאה דתפילין
זפט"ח, וכן מושבותיכם לחוד יתפרש כ"מ שאתם יושבים,
במה אליים כוחם כשנכתבו שניהם, ומה שלא יוצדק לעשות
נפרש לא יוצדק גם במחובר. - אולם הענין הוא, לפימ"ש
דיש לדרוש מושבותיכם כפי עניני' דקרא, היינו לפי
הענין שמדבר, אם במצוה התלוי' בארץ ע"כ פשוטו בא"י
לאחר ירושה וישיבה ואם בחובת הגוף מתפרש כל מקום
שאתם יושבים והבאתי כמה שפך סמוכין לזה. ובוה הכל
מודים. ומעתה חידש רבי ישמעאל דגם במצוה שבעצם
אינה תלוי' בארץ, אלא שתלאה הכתוב עשקא בארץ,
דהיינו דכתיב בה ביאה וכס"ד דש"ס עשקא בארץ, בסוגין,
דגם בכה"ג מיקרי תלוי', אי כתיב גבה מושב ג"כ
משמע לאחר ירושה וישיבה, וכמו ב ביאה ומושב
דנסכים, דהרי נסכים לא הוי מצוה התלוי' בארץ,
דהוא חלק ממצות קרבנות, א ולא יאמר שום אדם
דקרבנות הוו תלויות בארץ, ונהי דא"א להקריבן
בחו"ל, הוא משום דאין מקדש ומזבח כ"א בירושלים,
אבל בעצם אינן תלויות בארץ, ולכן כל הקרבנות באין בארץ
ומחו"ל, כבמנחות פ"ג, ומ"מ כיון דכתיב ביאה ומושב
סובר רי"ש דגלי זה על זה דמשמעות מושבותיכם
לאחר ירושה וישיבה והוא מעניני' דקרא דכתיב
בי' ביאה, וה"ה בכ"מ דכתיב ביאה ומושב כיון
דחתורה תלאה בביאה הוי כתלוי' בארץ כי היכא דגדרש
מושבותיכם לאחר ד ירושה וישיבה. ומעתה שמיר מקשי
לי" רע"ק ממושבות דשבת, דאמרינן בסוגין דס"ד
כיון דגבי מועדות עץ כתיב ניבעי קידוש ב"ד
כמועדות, עשק והיינו שיקדשו את השבת בי"ד הגדול

שבלשכת הגזית מקרא דלשכנו תדרשו כל דרישות לא יהי
אלא מציון כפי שש"י בד"ל: ד"ה תבעי קידוש כו'.
ומש"ה כתיב מושבותיכם בכ"מ שאחם יושבים ולא מיחלי
בציון. והרי לרי"ש אדרבה כיון דיש מקום לומר כן
דהתורה תלאה בקידוש בית דין בירושלים הי' לנו לדרוש
מושבות לאחר ירושה וישיבה מעניני' דקרא כמו היכא
דכתיב ביאה. וע"כ מוכח מזה דלא אמרינן הכי אלא
במצות שהם בעצם תלויות בארץ, דאז יש סברא למידרש
ירושה וישיבה ושפיר דרשינן לפי הסברא כדברי החוס'
ב"ק ס"ג: הנ"ל, אבל היכא דאין תלוי בעצם בארץ
אדע"ש אדע"ש רק דהתורה כתבה ביאה או איזה ענין אחר
דהי' מקום לומר דתלתה התורה בארץ אף שלא מן הסברא
בזה אמרינן אדרבה דמושבותיכם בא להורות היפכו שלא
נסעה לומר כן, וכהא דחלב ודם דלא נימא הואיל אבענינא
דקרבות כו' וכ"ה גבי שבת. וכה"ג ג"כ הוי מענינא
דקראי כבסוטה מ"ה. ונדריים פ"ח. (ועי' מכוח ח'. להיפך
מזה דלידרוש דומיא כו' הא מענינא דקרא והכל הוא לפי
הבנת חז"ל בסגנון בדרוש.) וע"ז שפיר השיב רי"ש
שבת ק"ו היא כו'. היינו דבשבת איכא מברא גדולה
שינהוג בחו"ל כבארץ, וממילא ע"כ מידרש מושבותיכם
כפי הסברא, וכדברי החוס' ב"ק הנ"ל, וא"ש הכל ע"נ.
ויצא לנו מזה דאין הכרח דה"ע יסבור כר"א בחדש
כמ"ש הרא"ש בתשו'. דמוש"י הלכה דחדש אסור בחו"ל
משום דגם מע"ק סבר הכי דדרש מושבותיכם כ"מ שאחם
יושבים כו' דלע"ז ולע"ז ולהאמור אין הכרח כלל, דר' עקיבא
לא פליג רק על"ביאה ומושב", היינו במצוה שאינה
תלוי' בעצם בארץ אלא שרוצים אנו לחשבה תלוי'
משום דכתיב ביאה גבה כי היכא דנדרש מושב כ"מ
שאחם יושבים, וכנ"ל. אבל במצוה התלוי' בעצם בארץ
דהיינו חובת קרקע ובגידולי קרקע, דבזה הסברא

נותנת שלא תנהוג אלא בארץ שפיר מודה רע"ק דדרשינן
מושב ירושה וישיבה עזרעל כדברי החוסמות ב"ק ס"ג
הנ"ל עזרעל דהסברא מכריעה באופן הדרוש, וממילא אילו
נאמר דחדש הוי בעצם תלוי בארץ כנ"ל באות
שפיר יודה רע"ק דמושב ירושה וישיבה משמע,
ואינו נוהג אלא בארץ, וכדמשמע מהך דמנחות פ"ג
דר"ק פליג ארבי יוסי ב"ר יהודה וכמו"ש האחרונים
וא"ש ע"נ הא דלא קאמר מאן הנא דס"ל כר"א רע"ק הוא
כמו שדקדקו האחרונים. ולמ"ש אין הכרח כלל מרע"ק.

עוד נלע"ד בביאור מחלוקת דרבי ישמעאל ורע"ק
בהא דמושבות, ולישב קו' המנ"י דמאי ס"ד כלל
דרע"ק לאקשו"י לר' ישמעאל ממושבות דשבח דהרי
ר"ש אמר רק בביאה ומושב ולא במושב לחודי',
דהנה כאשר נחבונן בעיקר מחלוקת רבי ישמעאל
ורע"ק גבי נסכים נמצא דלא פליגי כלל אי מושבותיכם
ארץ ישראל משמע או חו"ל, דהרי גם לרע"ק קאי פרשת
נסכים על ביאת א"י במשך י"ד דכיבוש וחילוק שהי'
במות יחיד מותרות להטעין נסכים ליחיד בבמח"ציבור.
(ואפילו אם נאמר דגם לאחר שבאו לארץ במשך הי"ד דכיבוש
וחילוק שהי' במות יחיד מותרות, דהי' מותר לעשות במח
יחיד גם בחו"ל, דאף שכבר נבחרה א"י, מ"מ כל זמן שלא
נתקדש מקום המקדש בהר המור"י בימי שלמה לא הי' חילוק
בעשיית במות בין א"י לחו"ל, וכדמוכח מהא דמבילה ו'.
בהא דרו"צ דמקריבין בבית חזניו בזה"ז משום דלא
קדשה לעת"ל ובטלה קדושת המקדש והותרו הבמות בכ"מ
אף בבית חזניו שהי' במצרים. ובתוס' ^אשם ד"ה למה דלמ"ד
קדושת עזרא לא בטלה היינו לענין תרומות ומעשרות,
אבל למילי אחריני בטלה, והיינו דקדושת הארץ לא בטלה
וקדושת המקדש ובתי ע"ח בטלה, ומש"ה הי' מותר להקריב
בבית חזניו בזה"ז לאותו פ"ד, ורק למ"ד דאם קדושה

מלך

הראשונה לא בטלה והיינו דגם המקדש לא בטלה לא הותרו
הבמות בזה"ז עש"ה. הרי עכ"פ מבואר מדבריהם דאף
בזמן דיש קדושת הארץ לענין תרומות ומעשרות
וכדומה כ"ז שאין קדושת המקדש הבמות מותרות
גם בחו"ל וכמו"כ בזמן ביאת הארץ לאמר קדושת^{אח}
הארץ וקודם קדושת המקדש הבמות הי' מותרות
גם בחו"ל וא"כ הי' אפשר לפרש מושבותיכם לרע"ק
גם בחו"ל, מ"מ פשטות הכתוב מדבר בארץ בזמן
כיבוש וחילוק כפירש"י וחוס' בסוגין ד' ל"ז ז'
ובזבחים קי"א.) אבל עיקר המחלוקת היא: אי
מושבותיכם פירושו "הרבה מושבות" כמשמעות
מושבותיכם לשון "רבים", או הוא מציין ומתאר
את הארץ, כלומר ארץ שנתישב על ידכם בכיבוש
וחילוק דהוא ירושה וישיבה, ונמצא דמושבותיכם
אינו לשון רבים אלא הוא שם התאר לארץ, הארץ
שנתישב על ידכם בירושה וישיבה והוא שפיר לשון
"יחיד". ובוזה פליגי רי"ש ורע"ק דרי"ש דורש אשר
אני נותן לכם בבמה הנוהגת לכולכם, דהיינו במת
ציבור דהוא במקום "אחד" דוקא, וא"כ א"א לפקש
מושבותיכם לשון רבים דהרי במת קאן ציבור איבה אלא
במקום אחד, ועכ"ח מושבותיכם כפשוטו כיבוש וחילוק,
והוא לשון "יחיד" כנ"ל. ורע"ק לא דרש "לכם" לבמה
הנוהגת לכולכם וא"כ קאן קרא מדבר גם בבמת יחיד,
והיא יכולה להיות במקומות רבים לכל יחיד ויחיד, וא"כ
מתפרש מושבותיכם לשון רבים הרבה מושבותיכם, וזהו
עצם מחלקותם דרע"ק מדייק טפי מושבותיכם לשון רבים
ומש"ה לא דרש לכם במה הנוהגת קדושתם לכולם, קדושת
אבל רי"ש מדייק טפי "לכם" הנוהגת לכולכם ומש"ה
הוכרח לפרש מושבותיכם לשון יחיד ופירושו כיבוש
וחילוק כנ"ל. וכ"ז תמצא מבואר בזבחים קי"א
בש"ס ורש"י שם ד"ה קל בכל מושבות ובסוגין ברש"י

ד"ה ללמדך ע"ש היטב.

ומעתה א"ש דקושיית רע"ק אינה מהא דמושבתיכם דשבת
משמעו בחו"ל אמושבתיכם דנסכים דמשמעו בארץ ^{לאחר} לדמר
ירושה וישיבה, דבהא פשיטא לי' דר"יש מודה דמושבתיכם
בלא ביאה שפיר מתפרש אחו"ל. רק דקושייתו היא דהרי עכ"פ
חזינן דמושבתיכם הוא לשון "רבים", דהרי גבי שבת
עכ"ח מתפרש "הרבה מושבות" בין בארץ ובין בחו"ל, "בכל
מקום" שאתם יושבים וא"כ כמו כן מושבותיכם דנסכים
אף דקאי על א"י מדכתיב ביאה, ס"מ אינו זז ממשמעו
לשון רבים ויתפרש הרבה מושבות, "בארץ" היינו במות
יחיד שהוא בהרבה מושבות, ומדוע מפרש רי"ש מושבותיכם
לשון יחיד, והבין.

וע"ז מתרץ לי' רי"ש אנא ביאה ומושב קאמינא, היינו
דרך היכא דכתוב ביאה גבי מושבות דמורה בעליל דקאי
על הארץ שפיר יש לפרש מושבותיכם לשון יחיד ירושה
וישיבה, והוא תאר על "ארץ", היינו ארץ הנושבת על
ידכם כנ"ל. אבל היכא דכתיב מושבותיכם לחוד עכ"ח
מתפרש לשון רבים, וממילא גבי שבת דכתיב מושבות
לחוד ע"כ מתפרש "הרבה" מושבות היינו בין בארץ ובין
בחו"ל. ומובן ע"ז ג"כ מאי דקאמר ועוד ק"ו היא
כו', היינו דמלבד דמושבתיכם משמע מושבות הרבה
ומרבה חו"ל, גם מק"ו נשמע דנוהג בחו"ל. וא"ש ע"נ.

ומתבאר לפי"ז דמושבתיכם לחודי' תרומי' ס"ל
דהוא לשון רבים וכל מקום שאתם יושבים משמע. ובביאה
ומושב הוא דפליגי, דלרי"ש הוא לשון יחיד, לאחר ירושה
וישיבה, ולרע"ק הוא לשון רבאם. ואולם הגבול עד היכן
מרבה מושבותיכם זה תלוי בענינו של דבר, דבענין דהי'
מקום לומר די' חילוק בין מקומות בא"י גופי' קאי
הריבוי דמושבתיכם על כל מושבות שבא"י אבל לא לריבוי

חו"ל דתפסת מרובה לא תפסת, ולכן גבי נסכים אף דס"ל
לקע"ק דמושבותיכם הרבה מושבות משמע, מ"מ דיו לרבו
כל מושבות שבא"י דהי" ס"ד דרק במושב אחד דהיינו במת
ציבור נוהג נסכים ולכן מרבה כל מושבות בא"י אף במות
יחפד. אצל אבל הנך מושבותיכם דשבת ועצרת ויוה"כ וחלב
ודם כו' דליכא שום ס"ד שיהי' עדיפות לאיזה מקום שבא"י
גופי' על מקום אחר שבו, ע"כ דמרדה כל מושבות אפילו
בחו"ל בזמן דליכא קרבן וליכא בי"ד הגדול לקדוש
מועדות כדקאמר בסוגין לז:

ומעתה גבי מושבותיכם דחדש, לרבי ישמעאל כיון דבתיב
ביאה ומושב לאחר ירושה וישיבה משמע והיינו בא"י. אצל
אבל לרע"ק דגם בביאה ומושב הוי לשון רביף ומרבה מושבות
הרבה, דהי' תלוי בזה: אם יש איזה סברא וס"ד לחלק בין
המקומות בא"י גומה, אז נאמר דמושבותיכם קאי על כל
מקום שאתם יושבים בארץ, וכמו שכתב הרמב"ן פ' גבי
למושבותיכם" דשתי הלחם, דמשמעו "מארץ מושבותיכם", ואין
הכונה על המ"ם של ממושבותיכם, דהמ"ם מושך אליו רק /נו"ן
"מן" מושבותיכם אבל לא תיבת "ארץ", רק כונתם על תיבת
"מושבותיכם", דבסתמא ירושה וישיבה משמע, וא"כ מושך
אליו תיבת "ארץ", וטעמו "ארץ מושבותיכם", וא"כ כמו"כ
נדרוש "בכל מושבותיכם" דחדש "בכל ארץ מושבותיכם"
ויהי' בכונה על כל המושבות שבא"י, אבל כשאין שום
ס"ד לחלק בין מקומות שבא"י, ע"כ צ"ל דמושבותיכם
מרבה גם חו"ל, דאע"ג דהוי מצוה התלוי' בארץ, מ"מ
נוהגת גם בחו"ל.

וזה יהי' תלוי במחלוקת דש"י (סנהדרין יא: ומנחות מג:)
והר"ן (נדרים כב./), דלרש"י מביאין העומר גם מעבר
הירדן, ולהר"ן אין עבר הירדן מקודש להבאת העומר,
דלהר"ן דאין מביאין העומר מעבר הירדן הי' מקום

לומר דגם איסור חדש לא זדזדזץ יונהג שם כיון דמשמעות
הכתוב מוכח דתלויים זה בזה וכמ"ש הרמב"ן עה"ת שהבאתי
דהטעם של איסור חדש הוא כדי שהעומר יהי' ראשון, ולכן
כתוב מושבותיכם לרבות כל מושבות בא"י אפילו עבר הירדן
דגם שם החדש אסור, אבל לחו"ל לא שמענו כנ"ל. אבל לשיטת
רש"י דגם עבר הירדן כשר לעומר א"כ אין שום ה"א שלא יהי'
שם איסור חדש ע"כ מושבותיכם לרבות חו"ל. ונמצא מבוואר
מזה דאין הכרח לרע"ק דחדש אסור בחו"ל, דלפימ"ש לא חידש
רע"ק רק דמושבותיכם נדרש לשון ריבוי אבל יכול להתוות
דמרבה מושבות בארץ גופי' ולפעמים בחו"ל ובחדש יהי' תלוי
אי מביאין עומר מעבר הירדן כאמור, וז"נ וישר.

ודע כי בגוף דברי הר"ן דכתב בקיצור ולא הראה מקור לזה
נלענ"ד ^ו שהוא מדברי הת"כ פ' אמור בפרשת עומר דדרש
כי תבאו אל הארץ ארץ המיוחדת פרק לעבר הירדן, ומשמע
דממעט עבר הירדן מהבאת העומר. - והנה לר' יוסי בר"י
במנחות פ"ד דמביאין עומר בחו"ל דס"ל "כי תבואו זמן
ביאה הוא והיינו דזמן התחלת החיוב הוא מעת ביאתם
לארץ ולא שיהי' תלוי בארץ א"כ לדידי' הא דממעט עבב
הירדן היינו מזמן ביאה דחיוב העומר מתחיל מעת ביאתם
לארץ המיוחדת ולא מעת ביאתם לעבהי"ר. אבל לדידן דכי
תבואו לאו לזמן ביאה היא רק דתליא בארץ, ע'קץ ע"ש
ברש"י ד"ה ומה אני מקיים קצץ כי היכי דממעט חו"ל
מהבאה ה"נ ממעט עבר הירדן.

והנה בספרא דהוא ת"כ דורש כ"מ שנאמר הארץ ארץ העומדת
פרט לעבהי"ר, והוא בפ' קדושים גבי ערלה, ובפ' אמור
גבי ע'קץ עומר, ובפ' בהר גבי שמיטה. (וע"ע בפ' מצות
גבי נגעי בתים דשם כתוב ארץ בנעץ), ואילץ בספרי לא נמצא
בשום מקום דרוש זה. והוא בפרשת חלה ובפ' מלך ובפ'
ביכורים דבכולהו כתיבי הארץ בה"א ולא דריש ארץ המיוחדת

מ/כ

וקדרבה בפ' ביכורים דורש ר"ש למעט עבהי"ר מלחח
 לנו פרט לעבה"י שנטלתי מעצמי, וריה"ג ממעט משום
 שאינה זבת חו"ד, ולא דרשו מהארץ המיוחדת. ונראה שזהו קהל
 מחלוקת הספרא והספרי, וכלפי שאמרו על סתם ספרא רבי
 הודא וסתם ספרי ר"ש, נמצא דר"י לשיטתו, בחולין פ"ז
 צ"א ^ו דגיה"נ אינו נוהג אלא בירך זאן ימין משום דדרש
 הירך המיומנת. ורבנן דרשו דפשיט איסורי' בכולי' ירך ע"ש.
 ושם קלד: גבי זרוע דדוקא ימין הזרוע המיומן שבזרוע,
 ובתוס' שם דגם רבנן מודו בזה משום דלא שיין למידרש
 הכא משיט איסורי' בכולי' כו'. ובקידושין כא: המרצע המיוחד
 שבמרצעין. ולפי הנראה שם דהך ד"א המרצע המיוחד שבמרצעין
 הוא מדברי דבי יוסי ב"ר יהודא, מוכח דקאי בשיטת אביו
 דבכל מקום דרשינן המיוחד אף דאיכא למידרש באופן אחר
 ורבי שם ס"ל כרבנן ודריש לי' לדרשא אחריתי. וע"ע
 בתוספות ביצה ב: ד"ה והי' ובעירובין לח: ד"ה ואין
 דרשינן יום הששי המבורר דהיינו חול כמו הירך המיומנת.
 ומשמע בתוס' עירובין שם דיש מחלוקת בזה דלמ"ד דהמן
 הי' יורד ביו"ט לא דרשינן הכי והוא כאמור. ועי' בסוטה
 י"ז. בפלוגתת רבי יהודא ור"מ, דר"י דורש ה"א למעט
 אפילו ה"א דגבי ריבויי, ור"מ דורש ה"א דריבויי לרבות
 ודמיעוטא למעט. ומבואר דתליא ע"כ במחלוקת הנ"ל גבי
 הירך, דר"י דורש תמיד הירך המיוחד זאן והמיומן למעט
 שאינו מיוחד היינו שמאל, דכל ה"א משמע המיוחד הידוע
 ולמעט זולתו, ולכן ר"י לשיטתו תמיד ה"א למיעוטי, ור"מ
 כרבנן דכל היכא דאפשר באופן אחר דרשינן ולכן גבי
 ריבוי דרשינן שפיר לרבות. - וזהו ג"כ מחלוקת הספרא והספרי
 דר"י דספרא דורש תמיד הארץ המיוחדת למעט עבר הירדן כשיטתו,
 אבל רבי שמעון בספרי דורש תמיד כי תבא אל הארץ עשה מצוה
 זו שבשבילה תכנס לארץ, ולכאורה אינו מובן, דהרי בשעת
 עשיית המצוה כמו ביכורים ומלך כבר נכנסו לארץ ואין

נ"ב קאן קלס

שייך לומר שבשבילה "תכנס" לארץ, והמפרשים שם
נראה שנדחקו בזה. ולהאמור א"ש מאד, שהוא ממש
הדרשא דדרשו רבנן הירך, דפשיט בכולי' ירך, קא
הרי דבמקום "ה"א"המיוחדת" יש מקום לדרוש ה"א /
"התפשטות" בכולו., והיינו הירך, "כל" הירך. וכמו
כך דרשינן הארץ "כל" הארץ. והענין הוא דהרי גם
לאחר שנכנסו לארץ לא כבשו כולה כדכתיב ואת היבוס
גומ' קץ לא הוריש, ואלה הגוים אשר הניח ה' לנסות
גומ'. , ובשביל זכות קיום המצות התלויות בארץ זכו
לכנס "לכל" הארץ, כלומר לירש הכל, ולכן דרש הספרי
כל מקום דכתיב כי תבא אל הארץ עש'ה, מצוה זו שתכנס
לארץ, היינו שדורש הארץ כל הארץ שחבא לכל הארץ בלי
שאר כלל. והוא עץץ נכון מאד לדעתי בביאור הענין.

ומעתה בזה תליא הא דמביאין עומר מעבה"י, דלר"י
דספרא דרשינן גבי עומר הארץ המיוחדת פרט לעבר
הירדן ולר"מ ור"ש היינו רבנן דר"י דרשינן שבזכות
העומר ירשו את "כל" הארץ. ומבואר במדרש שבזכות
העומר ירשו הארץ.

ונמצא דאין הכרח כלל דרע"ק יסבור דחדש נוהג בחו"ל,
רק דתליא במחלוקת הספרא והספרי לענין עומר מעבר
הירדן כאמור. - ובפרט למאי דמסיק בספר ברכי יוסף
בשם הכפתור ופרח דיש שני חלקי עבה"י ואין כאן
מחלוקת דרש"י במנחות וסנהדרין הנ"ל מיירי בעבה"י
שבא"י (הפנימי) דמשם מביאין העומר, והר"ן בנדריים
הנ"ל מיירי בעבה"י שהוא ארץ סיחון ועוג עש"ה. וא"כ כיון
שיש חלק בא"י שאין מביאין העומר משם לכו"ע שפיר הי' ס"ד
שלא ינהוג שם איסור חדש וצריך קרא דמושבתיכם כ"מ
שאתם יושבים לרבות דאיסור חדש נוהג בכל מושבות
שבא"י, אבל לא שמעינן חו"ל כנ"ל.

בע"ה, יום ה' קרה, כ"א סיון ת"ש,
פה בירוקלין.

בטוגיא דחדש, קידושין ל"ז, והמסתעף.

כבר עמדו המפרטים על השינויים שבין
הירושלמי והבבלי בטוגיא. (א) דהבבלי

מספקא ליה אי ר"א להזמירא פליג אי

לקולא, ולהירושלמי פטיטא להזמירא.

(ב) להירושלמי קטיא ליה אמאי לא תנא

הלא במתניתין, ואילו להבבלי לא קטיא

ליה הא. גם העיר ה"י אתא דמספקא ליה

כלל אי ר"א לקולא פליג, ודהרי סגנון
לשון השנה "הוץ מן העולה והכלאים

ר"א אומר אף התרש" מורה בעליל דר"א

להזמירא פליג וקאי אדסמוך ליה, כלומר

דהדט דמ"א לעולה וכלאים, אבל אם נאמר

דלקולא פליג נכסוך לומר דקאי אקטייתא,

כלומר ארישא דמתניתין בפירוש רש"י.

גם יש לו כמה דקדוקים על לשון הש"ס

ורש"י בהאיבעיא הו"ל אי לקולא פליג

כו כגון יתבאר להלן.

הנה הגירסא במתניתין בירושלמי בפ"ק

דקידושין ועולה פ"ג הו"ל להיפך מהבבלי,

וכ"ה בספרי פרשת עקב פייסקא מ"ד ופ' ראה

פייסקא טט, דשם הגיה מצוה שאינה

תלויה בארץ כו' וכל תלויה בארץ אינה

נוהגת ולא בארץ הוץ מעולה וכלאים ר"א

אומר אף החדש. והיא לכאורה מתוקנת יותר

דהאי הוץ קאי שפיר אדסמוך ליה אבל לגירסת

הבבלי "כל מצוה תלויה בארץ אינה נוהגת

אלא בארץ וכל שאינה תלויה בארץ נוהגת

בין בארץ ובין בחו"ל חוץ מן הערלה וכלאים"
 משמע לפני הסגנון דהאי חוץ קאי על אשאינה
 תלוי' בארץ מה שאינו לפי האמת וצטרך
 לדחוק דקאי ארישא ובבא דסיפא מפסקת
 בינהיים. וכבר מצאנו בהי' הרי"ם יו"ד
 בסוגין שהעיר בזה. - ועילת הדבר היא:
 כי כאשר נתבונן, נמצא שהנך תלחא, עדלה,
 כלאים, וחדש לר"א יוצאים משני הכללים,
 כלומר יצאו מכלל תלויות בארץ מפני שנוהגים
 גם בחו"ל, ומ"מ לא באו לגמרי לכלל חובת
 הגוף, שהרי יש בהן קולות וחילוקים מהו"ל
 לארץ, דהרי עדלה בארץ מה"ת יספיקה אסור
 ובהו"ל רק מהלל"מ יספיקה כוהר"ק. גם נטע
 רבעי אינו נוהג בהו"ל לדעת הרמב"ם וסיעתו.
 וכך בלאים בארץ הכל מה"ת, ובהו"ל רק בלאי
 אילן מה"ת וכלאי הכרם רק מה"ס וכלאי זרעים
 מותר לגמרי, וכך חז"ל דאינו נוהג בשל
 זכרי רק בקרקע ישראל, הרי יש בו ג"כ
 מסגנון תלוי' בארץ, דאילו יהי' דינו כחובת
 הגוף ממש לא הי' נפקותא כלל בקרקע שלמי
 היא. וממילא שפיר מהוקדק סגנון משנתנו
 בהבבלי, דהני טני כללים, תלוי' בארץ ואינה
 תלוי', והדר תני חוץ מהנך תלחא דיצאו משני
 הכללים ושפיר קאי חוץ אחרוול'.

ועפ"י מדוקדק מאד לשון ח"ס בהא דקאמר
 א"ד ר"א לקולא פליג כו'. ומאי אף החדש
 אקמייתא, ופירש"י א דקאי אכל מצות התלוי'
 בארץ (דגם עדלה נוהג רק בארץ ולא על חוץ) עכ"ל
 והוא לכאורה דחוק קצת, דהרי הוא חד בבא ול"ש
 לומר על חצי בבא לשון קמייתא, ולהאמור א"ש,

X נ"ב כל המוקף
 ליתא ברש"י דידן.

כי א"נ דלהומרא פליג דגם חדש נזחג בהו"ל אבל לא לגמרי
 רק דאינו נזחג בשל נכרי שפיר קאי ר"א אשני הבבות
 כמו הת"ק וקאמר דאף חדש מוצא משני הכללים האלו,
 אבל אי נמי דלקולא פליג עכ"ה לא קאי רק אבבא
 קמייחא היינו דהשט נכלל לגמרי בכלל הראשון
 ודינו לגמרי כמצוות התלויות בארץ. והנה לכאורה
 הי' יכול לומר דר"א קאי אבבא קמייחא היינו אבבא
 דסיפא להורה, דהדש יוצא מכלל שאינה תלויה בארץ
 ואינו נזחג אלא בארץ, ויהי' קאי ר"א על חוץ
 כמו הת"ק, רק הת"ק קאי אשני הבבות דערלה
 וכלאים יצאו בדינם משניהם כנ"ל ור"א קאי רק
 אבבא בתרייתא דהדש מוצא בדינו מהכלל דאינו
 תלויות כו'. אך דזה לא יתכן כלל דאיך שייך
 לומר חוץ מהחדש אע"ג דאינו תלוי' בארץ מ"מ
 דינו כהלוי', דהרי חדש חובת קרקע הוא דגידולי
 הקרקע כפירוש"י ע"ה ובפרט כשנזחג דס"ל דאינו
 נזחג אלא בארץ כאשר יבואר להלן בדמיו'.
 ולכן עכ"ה צ"ל דר"א קאי אעמייחא היינו אבבא
 דתלוי' בארץ, אבל לא על חוץ לומר דיוצא מכלל
 תלוי' ב' אלא אדרבה דנכלל בתוך הכלל דג"כ
 אינו נזחג אלא בארץ. וא"ש לטוץ הט"ס ורש"י
 ד"ל ודו"ק. וכיון דכשט דלהומרא פליג נמצא
 דקאי שפיר ר"א משני הבבות כמו הו"ל. דהנך
 ג' יש בהם ענין תלויות בארץ ואינו תלוי' כאשר
 יתבאר להלכה בתצה"י ושפיר קאי חוץ אחרוני'
 דיצאו בדינם מכלל שניהם כאמור. --- ונמצא
 דמוכח לפי זה כדעת הב"ה ז"ל דהדש אינו נזחג
 בשל נכרי, דא"כ ה"ל להעמיד דברי ר"א ארישא
 דמתניתי' אכללא דתלויות בארץ ולומר ר"א אומר
 חוץ מהחדש דיצא לגמרי מזה הכלל וכיון דהעמיד
 דברי ר"א אחר שני הבבות ע"כ דקאי אשניהם ולומר

דגם דאיך דינו לגמרי כחובת הגוף אלא דבזה השוב
תלוי' בארץ קצת במה שאינו נוהג בשל נכרי.

ובכדי להסביר ד"ז גם לפוש סוגיה הש"ס, נקדים
מה שהקטנה הריטב"א בשם הרמב"ן והרשב"א ז"ל אהא
דקא אמר הש"ס מנא ה"מ דכתיב אלה ההוקים כו'
בארץ יכול כל המצות כולן לא יהו נוהגים אלא
בארץ ת"ל כל הימים אשר אתם חיים על האדמה
אי כל הימים יכול יהו נוהגים בין בארץ בין
בחו"ל ת"ל בארץ, אחר שריבה הכתוב ומיעט צא
ולמד ממה שנאמר בענין אבד האבודין את כל
המקומות אשר עבדו שם וגו' מה ע"ז מיוחדת
שהיא חובת הגוף ונוהגת בין בארץ בין בחו"ל
אף כל שהיא חובת הגוף נוהגת בין בארץ בין
בחו"ל ע"כ והקטנה דהרי ע"ז שהיא חובת הגוף
שלא לעבוד ע"ז לא כתיב בהאי ענינא אלא
עקירה ע"ז והא ודאי אינה נוהגת אלא בארץ
כדכתיב בקרא את כל המקומות גומ' אשר אתם
יורשים אותם, ובחו"ל איך אנו חייבין לעקרה
ולשרש אהריה. יענין שם מה שהירץ בדוחק גדול
כאשר העיד הריטב"א ז"ל דאפשר קאי על איסור
הבמות בחו"ל. והנה בגוף הקושיא בהשקפה ראשונה
יש הימה גדולה דהרי באמת נוהגת המצוה הזאת
גם בחו"ל בכל מקום שנכבש אלא דבארץ חייבין
לרדוף אהרי' כדי לעקרה ובחו"ל איך חייבין
לרדוף רק במקום שנכבש כמ"ש הרמב"ם פ"ח
מה' עכו"ם ה"א ומקורו ק מהספרי פ' ראה.
וכ"ה בסמ"ג עשין י"ד ובחינוך מ' תמד
דמצוה זו נוהגת בכ"מ ובכ"ז גם בחו"ל. ולומר
דדעת הרמב"ן אינו כן ויפרש הא דספרי דבחו"ל
אינו מחויב לרדוף היינו שהמצוה צטקלק בכללה

אינה נזהגת בחו"ל הוא דוחק גדול, וגם דעכ"פ ה"ל להרא"ה תלמידו להביאו כדרכו ולא לכתוב בסתמא נגדו.

ולכל קט היורה יש להבין הקושיא ע"פ, והרי עכ"פ חזינן דהתורה תילקח בין א"י לחו"ל לענין לדרוף, א"כ הרי הוא בכלל מצוה התלויה בארץ, דבהובת הגוף אין שום הילוך בין ארץ לחו"ל.

אולם גם הא לא קטיא. דאף אילו נרבה לומר דהמצוה הזאת דעקירת ע"ז אינה נזהגת אלא בארץ, עדיין אינה בכלל תלוי בארץ, דהיינו "חובת קרקע" כמו שפירש רב יהודא קמסכתנו. דחובת קרקע היא כמו תרומות ומעשרות וביכורים

ושמיטה וכו', דהם תלויים בקרקע ובגידולים, כפירש"י בסוגין ד' ל"ז, ד"ה חובת קרקע. אבל עקירת ע"ז אינה תלוי בקרקע דאדרבה הרי מחובר אינו נאסר משום ע"ז כדדרשין אל על ההרים ולא הוריים אל, בע"ז דף מה.

ודף נא: אלא שהוא חובת "הארץ", כלומר "המדינה"

ביחס ליושבי, והיינו כיון שהיא ק' ארץ י"שאל"

וארץ הנבחרת צריכה שתהא נקיה מכל שמץ ע"ז, ^ו

ומכש"כ כאן דלפי האמת נזהגת המצוה הזאת גם בחו"ל

במקום ישיבת ישראל כנ"ל בטעם הראשונים ז"ל בודאי

הוא דומה יותר לחובת הגוף ולא לחובת "קרקע"

בשום אופן. ^ו ויעוין כעין זה ברמב"ן פ' תזריע

(ויקרא י"ג פסוק מ"ז) לענין נגעי בתים דאינו

נוהג אלא בארץ שהיא נחלת ה' כו' ואין הדבר

מפני היותו חובת קרקע, אבל מפני שלא יבא

הענין אלא בארץ הנבחרת כו' עכ"ל יעו"ט.

ומבואר מדבריו שאילו היה אפשר שיבא ענין נגעי בתים

גם בחו"ל הי' נזהג גם שם אף שתלוי בארץ, כלומר

במדינת ישראל כמאה"כ כי תבואו אל ארץ כנען אשר

אני נוהן לכם לאחזה, מ"מ כיון שאינה חובת קרקע

הי' נזהג גם בחו"ל ומבואר דמצוה כאלו דינם יותר

הוא צריך להיות
הוא צריך להיות

לכל ארץ ישראל לא לארץ אשר העובר יושב בה בלבד
 וכענין כי לי כל הארץ עכ"ל. אבל "קרקע" מובנו
 תמיד קטן רק קרקעית ושטח אדמה באינן יחוס כלל ליושבי.
 ולא תמצא לשון "קרקע ישראל" שיהי' מובנו "מדינת
 ישראל" כי אם שטח וחלק שהיה "קניין" של ישראל.
 וכ"מ בסוגין "בארץ" יכול כל המצות כולן לא יהו
 נוהגים אלא בארץ ת"ל כל הימים אשר אתם הייתם על
 "האדמה". הרי "בארץ" פירושו מדינת ישראל כלומה
 "ארץ ישראל" "ואדמה" פירושו שטח האדמה כל מקום
 שהוא, כפיילת בהו"ל.

ומעתה א"ש הכל. דהמקשה הי' טובה דהפירוש הלוי' בארץ
 היינו "בהמדינה" כמו במו הפשוט במ"מ והכונה על אותן
 המצוות דכתיב בהו ביאה אל הארץ ואתה תלאך בארץ
 ישראל, ולכך פריך דא"כ הפילין קבוצ המור נמי
 הכתיב בהו ביאה. - ומובן עפ"י מ"ש הוט' ד' ל"ז
 ד"ה הרי הפילין המוקשה הוה ל"ז דאף אותן שניכין
 הוה קרקע אלא הוה הגוף אי כתיב בהו ביאה הוה
 נמי נקראת תלי' בארץ. ולכאורה ל"ז ל"ז ל"ז להאמר
 כזאת. ולהאמר מ"ש דהיין דאין הפירוש הלוי'
 בארץ "בהקרקע" אלא "בהמדינה" ל"ז שפיר לומר
 דאף כבה"ג אם תל"ז הכתוב בארץ היינו בהמדינה
 שפיר מיקרי הלוי' בארץ היינו "בארץ ישראל".
 ובפרק לפי דברי הרמב"ן עה"ת הייחודים, "כי
 המצוות בכלל הם משפט אלקי הארץ וע"פ שהוזהרנו
 בחובה הגוף בכל מקום" ולכך נטו יעקב שתי אחיות
 בחו"ל קודם מ"ה ע"ש בפ' תולדות בפ' וישמור
 משמרהי. וכך בפ' ואתחנן (דברים ד' פסוק ה')
 "דעיקר המצות כולן בארץ" וע"ע בדבריו פ' עקב
 (דברים י"א פסוק י"ה). ועיין בסוף פרשת אחרי

הבין דרכם שקצף שהם תלויים ב"האש" בארץ ישראל להיושבים
 בארץ ה', אף שהם הובת הגוף, והוא מובן מאד. - וע"ז
 חירץ רב יהודה כי הפירוש תלוי בארץ היינו "חובת
 קרקע" לא חובת המדינה. זכך היא הצעה של משנתנו, /
 כל מצוה תלוי' בארץ, היינו "בהקרקע" משם, אינה
 נוהגת אלא בארץ, היינו "בארץ ישראל" (דארץ קמא
 פירושו "קרקע" וארץ בהרא פירושו "מדינה") וממילא
 ל"ק מתפילין זכטר המור, דאף שתלאן הכסוב בביאת
 הארץ מ"מ לא מיקרו ע"כ תלוי' בארץ, דתלוי'
 בארץ לא מיקרי אלא חובת קרקע בעצם בלי יחס ליושבי',
 מט"כ חובת המדינה ^{מט"כ} קרקע תפילין זכטר המור וכדומה.
 - ולכן הוצרך ללמוד זאת מתוך קרא דאבד תאבדון דאף
 שתלאה הכתוב בהמדינה מ"מ כוונתו גם בחו"ל ונלמד
 משם דתלוי' בארץ לא מיקרי דק חובת קרקע משם ולא
 דולת, כנ"ל. דאילו מתוך דרשא דספרי בפ' והי' אם
 שמוע, מתפילין וח"ת הרי מוכח תפילין
 וח"ת וכיוצא בו הרי חובת הגוף שינהוג בחו"ל אבל
 כל שאינו כיוצא בו חוי בכלל תלוי' בארץ וגם
 חובת המדינה בכלל. דא"ש ע"כ.

וכלל הענין לדעת רב יהודה הוה דק המצוות
 התלויות בקרקע משם ועכ"ה מ"מ "קדושתה" מש"ה
 אינם נוהגים אלא בארץ, אבל המצוות שאינם תלוי'
 "בקרקע" עכ"ה אינם משום קדושת הקרקע אלא מפתח
 החוץ והטבילה היינו שישראל יושבים בתוכה הרי הוא

משותף עם האישים . . . מש"ה יש להם ענין הובת הגוף
שנהגו גם בה"ל. - והיוצא מזה דרך מצוות שהם בחיוב כתרומות
ומעשרות וכדומה, "דקדושת"הארץ מחייבת אותם מפני שהם
גידולי קרקע וכן שמיטה וכדומה כל אלו הוו מצוות ההלויות
בארץ, אבל המצות שבארץ שהם בשלילה, כמו ערלה וכלאים,
דאף שהם בקרקע וגידוליה אבל אינם מפאת קדושת הארץ
לומר שקדושתה גורמת האיסור כמ"ש המקנה בסוגין דף ל"ט
אהא דכל האומר איך ערלה בחו"ל לא יהי' לו חלק בנחלת ה'. בשם
הזהר והעקדה והאלטיך דאיסור ערלה הוה מסום דבג' שנים
הראשונות יש בפירות עדיין כח התומדות שבארץ המזקת
לכש וז"ל האומר איך ערלה בחו"ל הוה מטפיל מדרגת
הארץ נגד חו"ל והוי מבחי' הטא המדגלים שהוציאו דבת
הארץ ובעשור עלה הי' להם חלק בארץ . . . זה בדבריו
הנעימים. וכן איסור כלאים טק הוה מפני שלא לערב
הכחות שגדר הקב"ה בהם למינהו טיוריט מראשונים.
לכך איך בלו בקראים "חובת קרקע" כיון שאינם
בחיוב מהמת הקדושה שבארץ, דאף שהם בגידולי ארץ
יש ליחסם לכל היותם להסוג המצוה המליצה וכדברי
הרמב"ן הנ"ל דהמצוה בכללן יש קשר להם יחס עצום
"לארץ ישראל" והוה כהך דמצוה עקרה ע"ז דהוי ג"כ
חובת המדינה ונוהג בחו"ל כמ"ש ב"ש חילוק בין חו"ל
לארץ, דבחו"ל איך חיוב לרדוף חק בארץ. דרך בחובת
הגוף ממש איך שום חילוק, כמו"ס טעלמקטעזעוולק בערלה
וכלאים אף דנוהגים בחו"ל מ"מ לא הוה לגמרי כחובת
הגוף לשלא יהי' בהם שום חילוק בין חו"ל לארץ, אלא
יש בהם קולות כחו"ל כמו בערלה דטפיקה מותר. וכן
בכלאים דרק כלאי אילן מה"ת בחו"ל אבל כלאי הכרם
בחו"ל רק מדרבנן וכלאי זרעים מותר לגמרי בחו"ל.
ומובן מאד סגנון משנתנו, דבא ללמדנו כל הנ"ל,

היינו שיש שני כללים, (א) מצות התלויות בארץ "חובת קרקע" ממש כשבועות ותרומות ומדומה שאינם נוהגים אלא בארץ (ב) וטאינה תלוי' בארץ היינו "חובת הגוף" ממש נוהג בין בארץ ובין בחו"ל בלי תילוק כלל, הוץ מן הערלה וכלאים דיוצאים במהותם מן שני הכללים האלו שאינם חובה"ג ממש וגם אינם חובה קרקע ממש אלא כחובת המדינה כאמור, ולכן גם בדינם יוצאים מב' הכללים האלו. היינו שנוהגים בחו"ל אבל לא לגמרי אלא יש בהם חילוקים כנ"ל והם במהותם ודינם כמו מצות עקירת ע"ז כאמור. וא"ש הם דתני הוץ כד' לגמרי שני הבבות היינו תלוי' וטאינה תלוי' כנ"ל באות א"י.

ועפ"ז א"ש דקדוק עצום אשר ראוי לעודד עליו בהא דאמר רב יהודה ה"ק כל מצוה שהיא חובה הגוף כו' חובת קרקע כו'. דהרי לפרש משנתנו בא ומדוע היפך הסדר דהרי בבא דתלוי' נשנית תהילה אלא שבא להורות לנו, דלכאורה לפי סדר המשנה נשנה תלוי' תהילה אם נפרש תלוי' בארץ חובת קרקע יהי' הפירוש אינה תלוי' אינה חובת קרקע, דבר והפוכו, ונמצא דגם חובת מדינה יהי' בכלל אינה תלוי' ויהי' כחובת הגוף ממש לנהוג בחו"ל כמו בארץ בלי הבדל כלל. וזה לא יתכן דהרי ר"י בא לומר דאינה תלוי' היינו חובת הגוף ממש אבל חובת מדינה מוצא מכלל שניהם כנ"ל. לכן שיכל ר"י לפרש מתהילה אינה תלוי' חובת הגוף, להורות לנו דאינו היפכו דתלוי' השנוי קודם לו, אלא שהוא כלל בפני עצמו כאילו נשנה קודם הבבא דתלוי'.

וכונת החנא להורות לנו שני כללים המגבולים הצמצום גמור, "קרקע", וחובה"ג, וחובת המדינה כערלה וכלאים מוצא מכלל שניהם וז"נ מאד.

טעניד בכל טעם להזיז ולעמוד. והוא כהא דטבת ל"א כיון דכתיב ע"פ"י
יהנו כטוהר ע"מ לבנות במקומו דמי, דהנסיעה והסתירה במקום לטקום
לא השיבא טלל וכאילו לא הי' ומש"ה הוי טוהר ע"מ לבנות במקומו
מש, דענין והבן. וזה י"ל /ש"ל/ דכברת רש"י דרק בשעתקין החניי'
הי' אוכלין ולא בדרך הליכתן, וזהתוס' שם הקשו דהרי כיון דנסע
אהל מועד מדוע לא אכלו בהליכתן ולהאמור דעת רש"י דרק דנסע
אה"מ ל"מ רק לטעה"י מועיל הזרה דלא ליהוי דמי אבל בשעת
ההליכה ל"מ.

(הכרה: וכיין כעין זה ברש"י והוס' מנחות ט"ו. רבנן סברי
ניין מדעה על אכילות למהוי זריקה שזרק עליהן זריקה מעליהתא
אבל לא טיהי' מותר באכילהעש"ה דהיינו דהציץ מביא היתר (מילה
בלתי ברורה) זאך שלא יהי' השוב כאבוד אבל לא בפועל וה"ה בנ"ד ודו"ק.)
ועפ"י יש להבין דקדוק עצום בדברי התוס' שם שהקשו על רש"י דהרי
אמרין "לעיל" (היינו בד' סא:) אעפ"י שנסע אה"מ. ולכאורה מדוע
הביאו מרחק דהרי גם הכא אמרין כן. ולהאמור א"ש, דכוונתם להביא
כהא דלעיל ס"א: דמפרש "האכלין" בשני מקומות היינו לאחר שיפרקו
וקודם שיטענו, ואף ע"פ ששני מקומות דנסתלקו הקליין, מ"מ
אוכלין ק"ק, וע"ז פריך והא איפסלו ביוצא, ומשני אע"פ שנסע
אה"מ הרי דמהני לאכול אף בטעה סילוק קלעים לקק"ד מטעם שנסע
אה"מ, וה"ה לק"ל מטעם זה ודו"ק.

והסבר דעת רש"י נראה לפי"מ שביארנו דעתו דס"ל דע"כ צ"ל דגם
בשעת הנסיעה מהנה שכינה קודם דאל"כ גם מהנה לוי' ויש ראל בטלו
דתליא דב"ד. ומ"מ קעקעין טמאי מתים מותרין לכנס בהנה שכינה
בשעת נסיעה כמ"ש רש"י מנחות צ"ה ע"ב משום דבעינן מהיזה לענין
איסור כניסה דטמא מת ע"ש. ה"ה גבי מחנה ישראל, אע"ג דנסע
אה"מ למהנה ישראל קיים לענין שלא ליפסל ביוצא מ"מ אין לאכול
בטעה טעיה.

אבל המובחר בזה מ"ש הפנמ"א בדבחים קי"ו בשם רש"י דאין נאכלין
בטעה טעיה משום פגימת המזבח דמזיק גם לקק"ל כדס"ל לאבא
בדבחים כ', וראי' לזה דהרי בדף כ' שפ מבואר ברש"י שם בהא

מאי תלוי כו' מהנ"מ כו' מה ע"ז כו'. והנה יש
 לדקדק, בהא דתלמודן מיתתי הלימוד מאבד האבדון
 החובות הגוף נוהגים בחו"ל ואילו בירושלמי ק
 בסוגין מיתתי לה מהפילין קת"ת זכתיב וטמאם
 את דברי אלה על לבבכם חף בחו"ל יעז"ש ושני
 הדרשות הם בספרי ע"ש בפ' קרב בפ' ימי"ג ג' שמוע
 ובפ' ראה בקרא דאבד האבדון. - דהנה לפימ"ש נמצא
 כי יש שלשה סוגי מצוות. (א') "חובת הגוף" טאין
 להם שום יחס למקום למדינה או לקרקע כמו הפילין
 ות"ת וכדומה. (ב') "חובת קרקע" שתלויה רק בקרקע
 כמו הדישה וזריעה בשביעית או בגידולי קרקע כתרומה
 וביכורים וכדומה כפי"ש"י בסוגין חנו' כלומר שקדושת
 הקרקע בא"י גורמת היובן. (ג') "חובת הארץ" כלומר
 "המדינה" ביהס ליוטבי' כלומר המדינה שישראל
 יוטבים בה, כהך דעקירה ע"ז הנ"ל.

והנה בלשון הקודש יש חילוק בין מושג ארץ
 "לקרקע"; דארץ מציינ ע"י הרוב "מדינה" (א לאנד)
 ביהס ליוטבי', כמו "ארץ ישראל", "ארץ יהודה"
 "ארץ שבועה", וכך בלשון הכתובים שלש "ארצות"
 לביעור יהודי ועבר הירדן והגליל. וכך בסוף כתובות
 שלש ארצות לניטואין, ורק לפעמים מציינו ארץ שפשוטו
 אדמה, עפרורית, כמו לשלג יאמר הוא ארץ, אבל במקום
 שמדבר מא"י פירושו חמיד כל הארץ, לא חלק ושטח ממנה,
 וכמבואר בל' הרמב"ן בפ' קדושים בפסוק עם הארץ יגמחו
 באבן, שתרגמו "עמא ביה ישראל", כי "הארץ" ידמוז

במילת "יהודא"
 הגיה המגלה אות
 ה' בסיקרא על
 האות א'.

* אינה י.י.

הערות

(נכתב מעבר לדף ד)

ועפ"כ נבין דברי החוספות ב"ב פ"א ד"ה ההוא למעוטי מ"ש בשם
הרשב"א לתרץ הא דבעינן אדמתך גבי ביכורים למיעוטי חו"ל
והרי בלא"ה הרי היא מצוה התלוי' בארץ, ותירץ בזה"ל
ולהרשב"א נראה דלא חשיבי ביכורים מצוה התלוי' בארץ
דלא דמי לתרומה ומעשר וחלה דהתם גוף הפירות מחוייבין
בתרומה דטבל נינהו ואסורין באכילה ולכך חשובין הן
תלויין בארץ, אבל ביכורים אין החיוב תלוי בפירות אלא באדם,
דאין נאסרין באכילה אעפ"י שלא הפריש מהן ביכורים כו' אבל
ביכורים ודאי חובת הגוף נינהו, כע"ז דילפינן מינה בקידושין
ל"ז. שאין החיוב תלוי בפירות אלא באדם כו' עכ"ד. ולכאורה
מאי דמיון ביכורים לע"ז, דהרי ע"ז היא חוה"ג ממש, בלי
שייכות לקרקע, משא"כ בביכורים שהיא בגידולי קרקע. ועכ"ח
דגם להרשב"א הוקשה לו קו' הרמב"ן דהרי עקירת ע"ז דילפינן
מיני' הויא ג"כ תלוי' בארץ, ונחא לי' כדברנו, דכיון
דהקרקע אינה גורמת האיסור, דהרי מחובר אינו נאסר, אע"פ
שהחיוב הוא לעקור ולשרש אותה מן הארץ, כלומר "מארץ ישראל",
לא מיקרי רק חובת הגוף, כמו כן ביכורים, אף שהוא בגידולי
קרקע, מ"מ כיון
שהקרקע אינה גורמת איסור לא מיקרי תליא
בארץ אלא חובת הגוף. והבן.

(הערה מעבר לדף י)

ועפי"ז מובן מאד הא דירושלמי בסוגין ובפ"ג דערלה
דראמר מ"ט דר"א בכל מושבותיכם בין בארץ בין בחו"ל
מה מקיימין רבנן בכל מושבותיכם בחדש שבו שיצא
לחו"ל. - דלכאורה מאי צריך כלל קרא לרבות חדש מא"י
שיצא לחו"ל שיטאר באיסורו דמהיכי תיתי שיופקע איסורו
ואף דמצינו גבי חלה בפ"ד דחלה יצאו מכאן לשם דפליגי
ר"א ורע"ק, דלר"א חייב ולרע"ק פטור משום דדרש שמה
אחם חייבין אבל כשיצאו לחו"ל פטורין, וכן לענין
תרומות ומעשרות, כמבואר ברמב"ם פ"א מתרומות ה' ע"ב
כ"ב, הרי בהנהו איכא קרא דשמה למעט דחלה ותרומה
כהדדי נינהו גם כתוב תרומה בהאי קרא, וכד"ע,
משא"כ בחדש דליכא קרא למעט, מהיכא הי' ס"ד לפטור.
ובפרט דשם גופי' הפטור הוא רק כשהי' בגלגול והמירוח
בחו"ל, אבל כשנתחייב בארץ מודה רע"ק דלא נפקע איסורו
כמבואר במל"מ שם. וא"כ האי החדש אסור ועומד, וא"צ
לשום גמר מלאכה, פשיטא דלא נפקע איסורו, וכמו כלאי
הכרם, דלא מצינו שום ריבוי בקרא שינהוג ביציאה לחו"ל.
- ולהאמור א"ש מאד, דכיון דכתבנא דמאן דמתיר חדש
בחו"ל טעמיה משום קרא דוהי' באכלכם מלחם הארץ
תרימו תרומה, דקאי על איסור חדש דאסור הבאת העומר ש
כשפטת הזה"ק הנ"ל, וממילא כיון דכתיב גבי' שמע הו"א
דעכ"ח מעטי' קרא כי היכי דמעט חלה ביצאו לחו"ל מהך
קרא דשמה כמו כן ממעט לקח לחדש דכתיב ג"כ בהך ענינא
ואע"ג דחדש אסור ועומד מ"מ גזה"כ הוא שיופקע איסורו.
ולהכי בעינן קרא דמושבותיכם לרבות חדש שיצא וז"נ
מאד. אבל ר"א לשיטתו דס"ל גם גבי חלה דפירות שיצאו
חייבין ולא דרש קרא דשמה לזה, ממילא ל"צ ריבוי, דכל
מושבותיכם לזה, ועכ"ח מוכח דמרבח חו"ל. ונמצא דהירושלמי
טעמי'
ח"ק דפליג אר"א בחדש הוא רע"ק, ולאוזשעאזמשום מושבותיכם
מושבותיכם ירושה וישיבה כרבי ישמעא', אלא משום דל"ל ריבוי
לחו"ל משום דמושבותיכם קאי לחדש שיצא, אבל פטור דחדש

בח"ל נשמע ממילא בלי שום קרא, והכל כדברנו בפנים (?). ונמצא
דלשיטת הירושלמי אזדא לה ההוכחה שכתבו הראשונים בהלכה דחדש
בח"ל אסור משום דרע"ק חלק על רבי ישמעאל וס"ל דמושבותיכם
כ"מ שאתם יושבים והלכה כרע"ק. ולהירושלמי אדרבה רע"ק הוא
הח"ק דחולק על ר"א וכאמור. - וממילא נמנ"פ (פ) לחש"ס דילן
דחדש אסור מוכח דאינו נוהג בשל נכרים. ולהירושלמי דנוהג בשל
נכרים הרי ההלכה דחדש מותר ^{כי חזיקא} (מילה אחת בלתי נקראת) דערלה
כר"א ^{כי חזיקא} (מילה אחת בלתי נקראת) הוא וכ"ז נכון מאד.

מעבר לדרך כ"א

ובאמת מפשטות לשון המשפט בזבחים ק"ב: באו לנוב וגבעון הותרו
 הבמות ק"ק נאכלין לפנים מן הקלעים ק"ל בכל ערי ישראל
 ופירש"י שם ד"ה ק"ל בכל ערי ישראל דהא בכל מקום שהוא שם
 עושה במה ומקריבו. וכ"כ הרמב"ם שפ בפיהמ"ש. הרי דגם בזמן
 היתר הבמות נאכלין ק"ל ~~ב"ערי ישראל~~ דוקא
 מכיון שעושה "שם" במה ומקריב, אבל לא בחו"ל. וכך ברישא שם
 באו לגלגל הותרו הבמות ק"ד נאכלין לפנים מן הקלעים וק"ל
 בכל מקום פירש"י והרמב"ם שם דהיינו ג"כ בא"י מקום שמקריבין,
 והא דלא נקט ערי ישראל כמו בנוב וגבעון כתב הרמב"ם משום
 שלא היה להם עוד ערים נושבים ע"ש/ עכ"פ מבואר דדוקא במדבר
 קודם שנכנסו לארץ היו הבמות מותרות בחו"ל, אבל לאחר שנכנסו
 לארץ היו הבמות מותרות בחו"ל, אבל לאחר שנכנסו לארץ גם בשעת
 היתר הבמות הי' מותרות רק בארץ ישראל "בערי ישראל" ולא בחו"ל,
 והוא כהא דמגילה י"ד דכשנכנסו לארץ לא הוכשרו שלש ארצות לומר
 שירה ע"ש. והא דמגילה י' דמקריבין בבית חוניו בזה"ז אף דהוא
 במצרים היינו משום דבטלה קדושת הארץ והמקדש והוי כמו קודם
 כניסה לארץ, אבל בימי נוב וגבעון וגלגל, אף דלא נבחרה עוד
 ירושלים, מ"מ כיון דהי' בארץ לא הוכשרה חו"ל לבמה. כן נראה
 מפשטות לשון המשנה, ולומר דהלשון "ערי ישראל" הוא לאו דוקא
 אינו נראה כלל. אולם מדברי החוספות מגילה י' ד"ה למה מוכח
 דלא כהנ"ל, דהרי כתבו דמהנך חנאי ביבמות פ"ד דקדושת עזרא לא
 בטלה לא הוי קשיא לרי"צ דאמר מקריבין בבית חוניו בזה"ז,
 משום דלהנך חנאי הא דקדושת הארץ לא בטלה הוא רק לתרומה
 אבל לא לענין שאר דברים. והוא כמ"ש תוס' בזבחים דהוי כמו
 בזמן נוב וגבעון דהי' נ קדושת הארץ בלי קדושת המקדש ע"ה רש"י
 דס"ל דאז הותרו הבמות גם בחו"ל כמו מצרים, וכמ"ש בפירושי.

והדבר צ"ע קצת (2) כ"א

208

וע' במשכנות ~~ד"ה~~ ס"ד דף צ' ע"ב וראיתי להעמיק עוד
 דפשיטא לי' דבמה גדולה צריכה להיות בא"י דוקא אף בשעת היתר

צאקני אפני ה'

הבמות משום (שלוש מילים בלתי נקראות) ע"ש ומשמע דבמה

קטנה לא.

ומדברי הר"מ אלו מבואר דעתו דהבמות הותרו בין רק בא"י
דאל"כ מה הוקשה לו אהא דקא חני קק"ל נאכלין" בכל מקום"
והוצרך לתרץ שהכונה "כל מקום" מכיון שלא הי' להם ערים,
הרי בפשיטות אחי שפיר טפי דנאכלין בכל העולם באין חילוק
מקום כלל מכיון שהבמות מותרות בכל העולם. ואדרבה הי' לו
להקשות אסיפא דקונוי בכל "ערי ישראל", דהרי יכול לעשות
במה בכל מקום ובמקום במה שם אוכל כפירוש"י. וע"כ מבואר
כדברנו דזקאץ דדעתם (?) דוקא בא"י ולא בחו"ל.

אל"ח

ועי' פסחים ל"ו. דכתב בפשיטות דהא דקדשים קלים ומעשר
נאכלין בכל ערי ישראל היינו ערי ישראל בא"י דוקא ולא
בחו"ל, וא"כ לפי"ד הרמב"ם בפיה"מ שם וכנראה גם מדברי
רש"י דתליא זב"ז אלקא / דמקום ההקרבה בבמה הוא ג"כ
מקום אכילה, וממילא כיון דהאכילה היא בגבול א"י דוקא,
ע"כ דגם מקום ההקרבה הוא בא"י דוקא. - וגם מלשון הירושלמי
פסחים פ"ב ה"ד מבואר כן, דאהא דממעטינן חלות תודה ורקיקי
נזיר דאינו יוצא בהן חובץ מצה משום דאינן נאכלין לשבעה
אמר שם "רבי יונה בשם רשב"ל, ממה שנאכלו חלות תודה ורקיקי
נזיר "בכל גבול א"י" לא דרך השונה להוציאן ממושב" ע"כ דקאץ דקאץ דקאץ
והוא כדאמרינן בבלי פסחים לח: "זאת אומרת חלות תודה נאכלין בנוב
וגבעון ע"ש. ועכ"פ מבואר דהאכילה היא דוקא בגבול א"י ולא בחו"ל.
וע"ע שם בירושלמי "רבי יוסה בשם רשב"ל זאת אומרת שנאכלו חלות
תודה ורקיקי נזיר "בכל ערי ישראל", לפיכך לא צריך השונה להוציאן
ממושב". וע"ש בק"ע מה שמפרש החילוק בין רבי יונה לרבי יוסה.
ולד הי' נראה דהחילוק הוא דרבי יונה קאץ קאי על זמן א' גלגל,
(שתי מילים בלתי נקראות) עם זבחים הנ"ל דקק"ל נאכלין" בכל
מקום", והיינו בא"י, ולא נקט" בכל ערי ישראל", ומש"ה נקט
רבי יונה "בכל גבול ישראל" ורבי יוסה "ערי ישראל". דקאץ דקאץ
וזה"פ נכון מאד לפי הגירסא בירושלמי פסחים הל"ל, אבל לפי

חגיגתא בירושלמי מגילה סימא דנקט גם בדברי יונה "בכל ערי
ישראל" א"א לפרש אלא כפירוש הק"ע. ועכ"פ מבואר כנ"ל דמקום האכילה הוא
"בגבול ארץ ישראל".

וע"ע בחוטפתא פי"ג דמס' קרבנות, "באו לגלגל הותרו הבמות, קד"ק
נאכלין לפנים מן הקלעים, קק"ל בכל מקום, רבי יהודא ורבי שמעון
אוסרים בכל הרואה" כו' וכן בזמן נוב וגבעון ס"ל לר"י ור"ש
דבצינן בקק"ך בכל הרואה דוקא אלא בכ"מ ובכל ערי ישראל: הרי מבואר דגם
בזמן היתר הבמות ס"ל לר"י ור"ש דהיתר האכילה הוא מוגבל דוקא במקום
הרואה את המשכן דגלגל או דנוב וגבעון. ומוכח דלת"ק דוקא בגבול
א"י או בכל ערי ישראל ולא בחו"ל. - וטעם מחלוקתם הוא: דר"י
ור"ש ס"ל דנהי דבגלגל לא היה מחנה ישראל ובנוב וגבעון היו
הבמות בכ"מ אף שלא במקום מחנה ישראל, כפירוש רש"י במחציתין
דסוף זבחים, דזה טעמא דחנא דידן דנאכלים בכ"מ, כיון דליכא מחנה
ישראל או דהקרבת הקרבן הי' שלא במחנה ישראל, ולכן הותר גם לאכול
שלא במחנה ישראל, כמש"כ הרמב"ם בפירוש המשנה שם, אבל ר"י ור"ש
ס"ל כיון דמצינו בשילה שני אופנים לענין אכילה, או במחיצה ובמחנה או
בכל הרואה, לכן גם היכא דליכא מחנה, מ"מ אין לאכול רק ברואה.

והנה מבואר מכל זה דאפילו קרבנות הקריבים בבמת יחיד בזמן נוב
וגבעון וגלגל אין נאכלין רק בגבול א"י או בערי ישראל ולא בחו"ל,
ולכאורה מנ"ל הא, דהרי ל"מ מקום מיוחד מה"ת לבמת יחיד ומאין לנו
הגבלת מקום לאכילה.

ואלולא דמיסתפינא הייתי אומר דהנה בזבחים נה. יליף אביי הא
דקק"ל נאכלין בכל העיר היינו בחוץ חומת ירושלים דהוא מחנה
ישראל מדכתיב גבי קק"ד ואכלתם אותה במקום קדוש דהיינו במחנה
שכינה בעזרה ולא אחרת במקום קדוש היינו קק"ל אפקה למחנה לוי,ת,
הדר כתיב (גבי קק"ל) תאכלו במקום טהור מכלל שהוא טמא טהור ממפאת
מצורע וטמא מסומאח זב. ופירש"י דטהור במקצת משמע, אפקה למחנה
ישראל, היינו דמחנה ישראל מיקרי טהור במקצת משום שמצורעין
משחליחין ממנה. ורבא אמר אותה במקום קדוש ולא אחרת במקום קדוש,
אפקה לגמרי, הדר כתוב תאכלו במקום טהור עיילא למחנה ישראל.

ואימא עיילא למחנה לזיה ומשני לחדא מעיילינגן לתרתי לא
מעילינגן. ופרין אי הכי אפוקי נמי מחדא מפקינגן מחרתי לא
מפקינגן, ועוד לא תוכל לאכול בשערין כתיב, ואיך אפשר לומר
אפקה לגמרי, אלא מחזרתא כאביי, עכ"ל הסוגיא ע"ה.
ולכאורה קשה לפימ"ח בזבחים קי"ג מאי חוץ מגיחה (גבי
פרה אדומה) אמר ר"ל חוץ ממקום הבדוק לה (כפירש"י לשקשקש לשוחטה
שם שאין תחתיה קבר התהום), ובתוס' שם קסבר צריך בדיקה משום
דירד מבול לא"י. תימה וכי מדאורייתא בעי בדיקה דאיצטריך קרא
למעט שלא להתחייב משום שחטי חוץ בשוחטה חוץ למקום הבדוק
לה. ותירץ דאיצטריך משום דבעינגן שחיטה ושריפה "במקום טהור"
כשריפת פרים דאיחקש להודי בזבחים ק"ה ע"ש, והיינו כיון
דילפינגן גזירה שוה לשריפת פרה אדומה משריפת פרים, וכי היכי
דכתיב גבי שריפת פרים ואל שפך הדשן אל מקום טהור, ה"ה גבי פרה
בעינגן מקום טהור כמ"ש בטה"ק שם ע"ש. וכוונת תירוצם נ"ל כמו
דאמרינגן בחולין י"ז דלא בעינגן קרא לבדיקת סכין קודם שחיטה
דפשיטא דכיון דכי נקיב טריפה (היינו שיש פגם בסכין) בעיא
בדיקה ע"ש, וה"ה הכא, כיון דאי הוי שחיטה ושריפה על מקום
טומאה מסולה בעיא בדיקה מה"ת. (כיון דשכיח טומאת מתי מבול
וטומאת התהום כמו שם בפגימת הסכין), וז"נ בכוונתם ובטהרת הקודש נדחק
בחנם ע"ש. (והנה לכאורה צ"ע דהרי בפרה גופה כתוב והניח"ח במקום
טהור" ומזווע הוצרכו לומר דילפינגן משריפת פרים, ומצאתי בספר
עולת שלמה שם שהעיר בזה וע"ש מה שתירץ). והנה רבי יוחנן שם
פליג דארץ ישראל בדוקה היא משום שלא ירד מבול לא"י ע"ש דלר"י
הוא מקום הבדוק מעלה בעלמא ולא מה"ת כמו שפירש רש"י שם ד'.
ובר"ש וברא"ש פ"א דפרה. נמצא דלר"י מקרי
כל ארץ ישראל "מקום טהור" משום דאין חשש טומאת התהום
משום דלא ירד המבול שם, דהרי פרה בעינגן מקום טהור, ומדס"ל
לר"י דא"צ בדיקה לזה מה"ת, ע"כ דמיקרי מקום טהור. ולפי"ז
קשה אהא דפשיטא לן גבי אכילת קק"ל דכתיב תאכלו "במקום
טהור", דהכונה על מחנה ישראל דוקא, משום דמשתלחין משם
מצוהעין, דילמא כוונת הכתוב על כל א"י דמיקרי מקום טהור

כנ"ל, ולאפוקי חו"ל, אולם אחי שפיר, דכיון דלאביי דמסיק הש"ס כוותי' קרא דתאכלו במקום טהור לאפוקי ממחנה לוייה למחנה ישראל דמיקרי מקום טהור משום שילוח מצורעין ולא לאפוקי גם ממחנה ישראל לכל א"י. והביין. --- ולפי זה בזמן היתר הבמות דהדין דקק"ד דאין קריבים בבמה נאכלין לפנים מן הקלעים, וקק"ל דקריבים בבמה אפקינהו קרא דאותה במקום קדוש ולא אחרת במקום קדוש, וכיון דבזמן גלגל לא הי' מחנה ישראל, וכן בזמן נוב וגבעון דלא מצינו מקום מוגבל לבמה במחנה רק בכל מקום מותר לעשות במהוהוי כמו בגלגל שאין מחנה ישראל וממילא קרא לקק"ל ממקום קדוש גמרי אפקינהו גם ממחנה ישראל כיון דליכא כלל כאמור, וכיון דכתיב מקום טהור שפיר נאמר בזה דאע"ל ילינהו לחדא עכ"פ והיינו לא"י דאי קרי מקום טהור כנ"ל, ולאפוקי חו"ל דלא איקרי מקום טהור מה"ח, ויהי' הפירוש תאכלו במקום טהור בכל גווני כדאיתא, היינו בזמן איסור הבמות די' מחנה ישראל מתפרש מקום טהור מחנה ישראל כיון דאפוקי הוא, מחדא מפקינן, היינו ממחנה לוי' לבד, ולא מתותי, אבל בזמן היתר הבמות, דקרא דמקום קדוש אפקינהו לגמרי, אתא קרא דמקום טהור לעיילי לחדא, היינו לארץ ישראל, כאמור, ואחי שפיר, דמש"ה פשיטא לן דגם בזמן היתר הבמות קק"ל נאכלין בגבול ישראל דוקא או בערי ישראל כשיש להם ערים, אבל לא בחו"ל, ודו"ק.

ועפי"ז ניחא ליישב קושית הצ"ח בפסחים ל"ו: בהא דאמר ר"ל זאת אומרת חלות תודה ורקיקי נזיר נאכלין בנוב וגבעון, וא"א למעטינהו מבכל מושבותיכם תאכלו מצות, דבעינן מצה הנאכלת בכל מושבות, וחלות תודה ורקיקי נזיר אינן נאכלין בירושלים, משום דבזמן נוב וגבעון נאכלין בכל ערי ישראל, ומש"ה בעינן קרא דושמרתם את המצות לאפוקי תלות תודה וכו' דמשתמרין לשם זבח. ע"ש וברש"י. והקשה הצ"ח דמה נעשה למ"ד מושבותיכם כ"מ שאתם יושבים משמע אפילו חו"ל וא"כ גם בזמן נוב וגבעון איכא למעט חלות תודה וכו' משום דאין נאכלין רק בערי ישראל ולא בחו"ל. ועי' בתשובות משכנות יעקב ח"י י"ד סי' (אנתנות)

~~בלתי ברורה~~ דעשי דחדש שהעיר בזה באריכות. וגם אנכי בעניי כוונתי לזה. - ולהאמור א"ש ע"נ דר"ל לשיטתו דס"ל בזבחים קי"ב הנ"ל דמקום עשיית הפרה צריך בדיקה מן החורה משום דירד מבול לארץ ישראל ולא מיקרי ארץ ישראל מקום טהור רק מקום הבדוק. וממילא לדידי' בזמן היתר הבמות כשנתמעטו קק"ל מקרא דואכלתם אותה במקום קדוש ולא אחרת, אפקינהו לגמרי גם ממחנה ישראל כיון דליכא מחנה ישראל לגבי במות דגעשים בכ"מ כאמור וגם א"א לעפילינהו לא"י מקרא דבמקום טהור, דהרי א"י לאו בדין הוא וממילא לדידי' צ"ל דקחני במתניתין דסוף זבחים דבזמן גלגל קק"ל נאכלין בכ"מ הדברים כפשטן בכל מקום אפילו בחו"ל. וכך הא דבזמן נוב וגבעון נאכלין בכל ערי ישראל הכונה בכ"מ שישראל דרים ועושיף שם במה אפילו בחו"ל. וממילא א"ש כיון דבזמן נוב וגבעון נאכלין חלות תודה אפילו בחו"ל, שוב א"א למעט ממושבתיכם דהרי שפיר נאכלין בכל מושבות אפילו בחו"ל. (הערהא ועיין יבמות פ"ו גבי מעשר דכתיב ואכלתם אותו בכל מקום פי שיכול לאכלו בכל מקום כו'). ויש לפתל עוד בזה.

ודע דבמכילתא פ' בא דרש רבי ישמעאל מבכל מושבותיכם האכלו מצות למעט חלות תודה ורקיקי נזיר וביכורים ומעשר שני ולה"פ ושירי מנחות דאין יוצאין בהן מטעמא דאין נאכלין בכל מושבותיכם (וע"ש בלשון המכילתא: "משמע מוציא אני את אלו ומביא האסופגנין והדובשנין כו' ת"ל לחם עוני דברי רי"ש")

~~(אחת הבלתי ברורה)~~ עפי"ד הש"ס פסחים דף ל"ח: דפריך אהא דחלות תודה כו' ותיפוק לי' דהו"ל מצה עשרה אמר ר' יצחק רביעית היא ומתחלקת לכמה חלות ע"ש, וא"כ זה"כ משמע מוציא אני את אלו" מקרא דמושבותיכם, ולכאורה ל"ל קרא לחלות תודה, דה"ל מצה עשירה, וע"כ משמע מזה דיוצאין במצה עשירה ונוכל להביא האסופגנין כו' וע"ז ת"ל לחם עוני וע"כ מימעטו האסופגנין כו', והא דבעינן קרא דמושבותיכם לחלות תודה כו' משום דרביעית היא ומתחלקת כו' כתירוץ הש"ס. וחכמים ור"א פליגי דיוצאים בהם ובמעשר שני עש"ה. והנה הא דרבי ישמעאל ממעט חלות תודה ממושבותיכם אע"ג דר"ל קאמר דאין למעט ממושבותיכם משום דחלות תודה נאכלין

ו"ל

בנוב וגבעון כנ"ל. לק"מ לפי דעת החוטפות פסחים דף עז"ז ע"ב
דף ל"ו: סוד"ה אמר רבי אלעזר. דר"ל קאמח רק בזמן נוב וגבעון
אבל בזמן בית עולמים שפיר ממעט מושבותיכם וכ"כ רש"י שם דף
לח: ד"ה זאת אומרת. וא"כ א"ש דברי רבי ישמעאל לזמן בית עולמים
אבל אכתי קשה מפיך לי' מקרא דושמרתם פרט לחלות תודה כו'
שמחמרת לשם זבח כבש"ס דילן והרי זה קצקצק הדרש כולל כל
הזמנים גם שילה ונוב וגבעון.

ובישוב הדבר נראה דהנה לכאורה קשה בהא דאפרינן בפסחים לח:
שם דיוצאין בחלות תודה שעשאן למכור משום דחשוב משחמרת לשם מצה,
דזה א"ש בזמן נוב וגבעון, אבל בזמן בית עולמים דאימעט משום דאינן
נאכלין בכל מושבות כדברי אהוס' הנ"ל, א"כ מאי מהני עשאן למכור
דהא עדיין יש פסול משום מושבות. אולם לק"מ קצקצק לפי מה שכתבו
תוס' שם דף לח'. ד"ה חלות תודה בשם רש"י והרי דע"כ מיירי שלא
נשחט עליהם הזבח ולא הוקדשו, דאי הוקדשו תיפוק לי' דבעינן
מצתכם כו' והא דפריך ותיפוק לי' שאתן אוכלין בכל מושבות ה"פ שאינן נעשין
לאכול בכל מושבות ע"ש. וא"כ כשעשאן למכור בשוק שפיר נעשו לאכול
בכל מושבות, דהרי אין הפסול רק משום המחשבה, דהרי קצקצק כיון
שלא הוקדשו הרי נאכלין באמת בכל מושבות. וא"ש. והנה רבי ישמעאל
דמעט לחם הפנים ושירי מנחות ממושבותיכם הרי עכ"ה אלו כבר הוקדשו וכבר
הוקרבוהבזיכין דלה"פ והקומץ דמנחות ול"ה מצתכם, וקשה קושית
מפ"ס תוס' תפ"ל דל"ה מצתכם, וע"כ צ"ל דרבי ישמעאל לא ס"ל
הדרשא דלחם לחם מחלה, ולדידי' ל"ב מצתכם ע"ש בדרף ל"ה. וא"כ
מיירי בחלות תודה ורקיקי נזיר שכבר הוקדשו בחד גוונא דלה"פ
ושירי מנחות. וממילא כדמעטינן ממושבותיכם והי' פסול אף
כשעשאן למכור אם הוקדשו אח"כ, כיון דבאמת עכשיו אינן נאכלין
בכל מושבות מאי מהני המחשבה דלמכור. וא"כ שפיר עדיפא הדרשא
דמושבותיכם מהמיעוט דאינה משחמרת לשם מצה דכולל הפסול גם
בעשאן למכור וא"ש טעמי' דרי"ש.

ובהא דפירש"י שם בד"ה זאת אומרת כו' דחלות תודה ורקיקי
נזיר דהי' נקרבות בכמה גדולה בנוב וגבעון הי' גאבלין בכל

ערי ישראל שהי' יכולין להוליכן בכל מקום שירצו בתוך זמן אכילתן
עש"ה לי קושיא גדולה. דהרי הלימוד דק"ל נאכלין במחנה ישראל
דהוא בתוך חומת ירושלים הוא מקרא דתאכלו במקום טהור הטהור
מטומאת מצורע כבש"ס זבחים נ"ה. הנ"ל ולפי"ז לכאורה הי' מקום
לומר דנאכלין בכל עיירות המוקפות חומה מימות יהושע בן נון
דקדשו בקדושת מחנה ישראל כמו"ש הר"ש בפ"א דכלים ומשתלחין משם
מצורעין כמבואר במשנה שם וא"כ הו' מקום טהור מטומאת מצורע כמו
ירושלים. וכבר העיר בזה החו"ט בזבחים פ"ק איזהו מקומן - אמנם
הפשוט הוא (ונראה ע"ז שזה כוונת החו"ט שם עש"ה) דכיון דמקום
שחיטה והקרבה הוא בעזרה בירושלים ממילא אי אפשר להוציאם מירושלים
לעיר אחרת המשקפת חומה, דהרי נפסל ביוצא מן מחיצות ירושלים,
כמ"ש רש"י שששששש בפסחים שם ד"ה ותיפוק לי' ובפסחים ובפ"ד.
אבל אילו יצוייר שיהי' מקום הקרבה בעיר אחרת המוקפת חומה
שפיר הי' שפ' מקום אכילה בחר מחנה ישראל הטהור מטומאת מצורע כנ"ל.
(הערה: שו"ת בקרות כפר להמבי"ט פ"ז מבית הבחירה שמפרש בדבריו
דנפסל ביוצא הי' נאכלין ק"ל בכל עיירות המוקפות חומה ע"ש
ומכתביו כוונתם להך דזבחים נ"ה. דלק"ל ל"ב רק מקום טהור
ממצורעין. ושמחתי מאד שכוונתי לדברי גאון קדמון בעזה"י.)
ובירושלמי פ"א דמגילה ה' ט"ל לר"ל דעיירות דקחשבינן ביהושע
בחלוקת הארץ כולן מוקפות חומה מימות יהושע בן נון ע"ש והרי
ביהושע קפיטל י"ט קחשיב גבעון בנחלת בני בנימינן וא"כ הויא גבעון
מוקף חומה וא"כ איך אפשר להוציא מגבעון ק"ל שהי' בחוכה לאכלן
במקום אחר דהרי מיפסלו ביוצא כיון שהי' בהוך מחיצת מוקף חומה
והרי בעל המאמר דזאת אומרת חלות תודה כו' נאכלין בנוב וגבעון
הוא ריש לקיש ולדידי' א"א לומר דמותר להוציא חלות תודה מגבעון
כנ"ל ודו"ק בזה.

ודע דמלבד אהך קרא דתאכלו במקום טהור איכא קרא אחרינא שלא
לאכול ק"ל חוץ לירושלים, כמ"ש רש"י ע"ז ע"ז בזבחים נ"ו:
ד"ה ונאכלין ובר"ש ור"מ בפ"א דכלים מקרא שוהבאתם שמה
עולותיכם וזבחיכם גומ' ואכלתם שם גומ' וכתיב לא תוכל לאכול
בשעריך. דאיכא לאו לאכילת ק"ל חוץ לירושלים כבזבחים נ"ה. הנ"ל.

ובמכות י"ח סטוגיא דהאוכל קק"ד חוץ לקלעים וקק"ל חוץ לחומה
ע"ש. ועוד לא תוכל לאכל בשעריך כתיב, דמעט שארי עירות חוץ
מירושלימוקרא שם דמקום טהור איצטריך דלא נימא דצריך לאכול
בעזרה דוקא כמו קק"ד, כמבואר בסוגיא הנ"ל. וגם איצטריך לזמן
המדבר ושילה ונוב וגבעון, דלא נבחרה עוד ירושלים, ומ"מ אין
אוכלין קק"ל רק במחנה ישראל והוא גלמד רק מקרא דמקום טהור
וז"כ רש"י במתניחין דסוף זבחים אהא דנאכלין במחנה ישראל,
דכתב בגלמד מקרא בזבחים נ"ה דרמז להך קרא דמקום טהור
דמקרא דק דוהבאתם שמה לא משמע למבר. וכן אין להקשות דל"ל
קראי דואכלתם שם ולא תוכל לאכל בשעריך, הרי כיון דהחיוב
לאכול במקום טהורדהוא מחנה חש ראל הטהור מטומאת מצורע
וכיון דכבר הוא בירושליםלהקרבה בעזרה ממילא נקלט במחיצת
ירושלים דהוא מחנה ישראל ומקום טהור עכ"פ, ונפסל ביוצא
כנ"ל וא"א כלל להוציאו לאכול בשעריך.

ועיין חוספות מקות י"ח בד"ה איסוהא בעלמא (שבד' י"ז)
שהקשו כעין זה על קק"ד אהא דאוקי ר"ש שם בקרך וצאנך
חוץ לקלעים, "תיפוק לי' מקרא דובשר בשדה טריפה", ע"ש.
(הערה: וכן בחולין ס"ח ד"ה יכול הקשו ג"כ כעין זה על
יתור קרא גבי קק"ד), ולא ק"ל גם אקק"ל, כשום דבאמת קאמר
שם קשה דבקק"ל לא קאי קרא על מחוץ לחומה אלא לפני זריקה
ורק ילפינן קו"ח ממעשר. ולכן לא הקשו דק על קק"ד דדרש
שם דקרא קאי על קק"ד חוץ לקלעים, דל"ל קרא, דקאץ דהרי
איכא לאו דובשר בשדה טריפה (לא תאכלו), אבל לפי"מ שכתבו שם
במכות בחחילת דבריהם דמסתבר לר"ש דקרא אתי למלקות לחוץ
לחומה ג"כ וכ"ה ברמב"ם פי"א ממעה"ק ה"ה וקשה דא"כ הי"ל
להקשות גם על קרא דקק"ל כמו בקק"ד. ואם כדי ללקות שמנים,
א"ב גם בקק"ד הו"ל לתרץ כן וצ"ע ק. ויבואר מדברי הרמב"ם
דבשר בשדה טריפה לא קאי אלא על קק"ד ולא על קק"ל, וכ"כ
מדברי רש"י מכות י"ח שם ובר"פ באמה המקשה.

כ"א

והנה הי' מקום ליישב דעת רש"י בפסחים לח: הנ"ל. דהנה החוס'
ורש"י זבחים נ"ג: כחבו דקק"ל אין נפסלין ביוצא רק קק"ד,
דעיין חוס' שפ"ד מ"ד שעמד על זה דהרי גם קק"ל נפסלין ביוצא
כמבואר בש"ס. וגם ע' בתיו"ט מנחות פ"ג מ"ג שכתב שם ג"כ שנראה
מדברי רש"י דיוצא ל"ש בקק"ל. ועמד עלי' כנ"ל. והנה באמת
הרי רש"י גופי' ס"ל דקק"ל נפסלין ביוצא משום ובשר בשדה,
והוא בפסחים לח: ובחולין ס"ח: ד"ה הכל, אבל למאי דס"ל לר"י
בחולין שם דדוקא בחטאת שיצא שקדקץ לא מהני חזרה אבל בזולת
חטאת מהני חזרה, ואף דאיתוחב ר"י מ"מ אפילו לפי הברייתא
דמייתי שם דרק במעשר וביכורים מהני חזרה כ"מ לפימ"ש החוספות
ד"ה יכול דקרא דפנימה דכתיב גבי חטאת אתי לאפוקי שלא נקיש
למעשר וביכורים דכתיבי בחד קרא ושפיר מהני בהו חזרה, זהו
דעת רש"י והוספות זבחים נ"ג. הנ"ל וכו' נהם שם דדוקא עולה
ושאר קק"ד נפסלין ביוצא ליהני בהו חזרה אבל קק"ל לא אבל בעודן
בחוץ ודאי אסורין משום ובשר בשדה ובהכי מיירי רש"י בפסחים
לח: שפ' כמפורש שם דמקשה אהלוח תודה דהרי אין נאכלין בכל
מושבות והיינו בעודן בחוץ, וכן בחולין שם מיירי בכה"ג כמבואר
שם. - ואם אמנם דעת הרמב"ם פי"א ממעה"ק ה"ו אינו כן וכ"נ דעת
הריב"א במכות י"ח בתוס' שם בסוה"ד אבל דעת רש"י ותוס' זבחים
נ"ג אקק"ל הנ"ל א"ש כנ"ל והוא פשוט. - (והנה בהשקפה הראשונה
הי' נ"ל דדעת התיו"ט בפ"ה דזבחים דעתו כן ורק קשיא לי' דמ"מ
הרי שייך פסול יוצא שלא לאכלן בחוץ כנראה שם מלשוננו שכתב "ואני אומר
דאף יוצא לא הו"ל לפ' מדאשכחן דאפילו ביוצא חוץ לחומת העיר" שלא
לאכלן" - אבל א"כ מאי ק"ל בפ"ג דמנחות מ"ג שם אהא דכתב לדעת
רש"י דלא ניתא לי' לפרש קושית הש"ס שם גבי ציץ ואימא עון יוצא
שהותר מכללו בבמה דקאי על קק"ל בנוב וגבעון משום דלשיטתי' אקק"ל
אזיל דבקק"ל ליכא כלל פסול יוצא והקשה עלי' התיו"ט דאינו כן ע"ש.
והרי קק"ל להאמור א"ש, דהרי הפירוש אין יוצא שהזר לקדוש ובעינן
לריצוי ציץ. (הערה: מ דאף דמשני שם עון דלפני ה' אין דיוצא לא,
קק"ל ע"כ אין הכונה דעדיין הוא יוצא ואינו לפני ה', דא"כ קשיא
דנימא דקאי לעון יוצא שחזר ועכשיו הוא לפני ה', וע"כ דהכונה

ועוד נראה בישוב דעת רש"י דהנה בירושלמי פ"א דמגילה הו"י"ב
ר' ימא בשם ר' יוחנן זה סימן כ"ז שהארון בפנים הבמות אסורות,
יצא הבמות מותרות. וכ"ה בחוספתא בסו"פ י"ג דמ' קרבנות איזהו
במה גדולה בשעת היתר הבמה אוהל מועד נטוי כדרכו אין הארון
נחון שם. ע"כ. ולפי"ז הטעם דבנוב וגבעון הותרו הבמות משום
שלא היה הארון שם. ושם בירושלמי ר' זעירא בעא קומי ר' ימא
אפילו לשעה כגון ההוא ~~(מלה בלתי נקראת)~~ ר' אבהו בשם ר' יוחנן
שם מה שם שנאמר להלן הבמות אסורות אף ששם שנאמר כאן הבמות
אסורות ע"כ וע' בק"ע שפשוטו שחוק ורחוק. אבל הפירוש קשקשץץ
הפשוט, ומצאתי שכונפתי לדעת הפ"מ שם, דבעא דא"כ גם בימי עלי
בשילה אף שהיה בזמן איסור הבמות מ"מ באותה שעה שלקחו הארון
למלחמה אף שהי' רק לשעה יהי' הבמות מותרות ומתרץ דאתיא שם של
דבאותה מעשה דלקיחת הארון בימי עלי כתוב וישלח העם שילה ויקחו
"משם" את ארון ברית ה'. ובפרשת ראה גבי איסור הבמות כתוב
השמר לך פן תעלה עולותיך גומ' כ"א במקום אשר יבחר ה' באחד
שבטיך "שם" תעלה מה שם שכ' להלן היינו בפ' ראה הבמות אסורות
אף שם הנאמר "כאן" בימי עלי הבמות אסורות. ועי' בפ"מ שפי' בענין
אחר קצת. (והא דלא קשיא להירושלמי מזמן שנגנז הארון בימי יאשי',
משום דס"ל דבמקומו נגנז, כביומא נג., והוי כבמקומו. ואפי'
למ"ד דגלה לבבל קמ' מ"מ י"ל כדקאמר הש"ס אין ~~(גלה בלתי נקראת)~~ א"כ ו'
היתר למ"ש). עכ"פ מבואר מכ"ז דהיתר הבמות תלוי בארון אם ישנו
שם או לא, והענין הוא, עפי"ד ארש"ש בפ"א דכלים מ"ח בהא דמצורעין
משתלחין מעיירות המוקפות חומה דכתב הסעם משום דיהושע קידש
העיירות המוקפות חומה בקדושת מחנה ישראל, וכיון דמצינו דמצורע
משתלח חוץ לשלוש מחנות, היינו גם ממחנה ישראל שהיה במדבר
הדגלים ובירושלים כנגדו מכל העיר, ממילא משתלחין מכל העיירות
המוקפות חומה כיון דגם הם בקדושת מחנה ישראל, וכתב שם דמ"מ
א"א ללמוד זאת מהא דדרשינן בספרא פרשת מצורע גבי נגעי בחים
והשליכוזאתהן אל מחוץ לעיר, אחהן (אבנים מנוגעות) מחוץ"לכל"
עיר ולא אדם חוץ לכל עיר אלא חוץ לעיירות המוקפות חומה,
דלמא אין שייך דין שלש מחנות אלא בירושלים, שאין המסק במחנות,

שכולן סמוכין זה לזה, מחנה שכינה מחנה לוייה מחנה ישראל, ומשום הכי
אין ללמוד זאת אלא משם מהא דפסחים כ"ז. ובספרי למעלה עלתה דעתך נשא
מדכתיב גבי מצורע בדד ישב קש לבדו ישב שלא יהו שאר טמאים יושבים
עמו. ע"ש בר"ש שע"כ כן כוונתו וע' בצל"ח פסחים כ"ז שכ"ה דעת
הרמב"ם בפ"ג ה"ח דביאת מקדש דמצורע שנכנס לירושלים לוקה ולשאר
עירות המוקפות חומה מימות יהושע ב"נ אינו לוקה, והיינו משום
דעירות המוקפות חומה אינם סמוכין למחנה שכינה ולוי' כבמדבר וירושלים
ומש"ה א"א ללמוד מולא יטמאו את מחניהם, אלא מבדד ישב, שהוא רק עשה
עש"ה בדבריו הנעימים. ועי' לקמן אות שכתבתי קצת דלא כהצל"ח.
ועי' בקרבן אהרן בתו"כ שם. ובתוס' ערכין ל"ב: כתבו דשאר עירות
המוקפות חומה נלמד מושב מושב דכתיב מחוץ למחנה מושבו וכתיב בית מושב
עיר חומה ע"ש. ודעתם ג"כ כרש"ש דממחניהם או מקרא גופי' "דמחוץ
למחנה" מושבו א"א ללמוד משם דלא הוה דומיא דמדבר וירושלים כנ"ל.
ועי' בילקוט נשא רמז תרצ"ט בשם הספרי זוטא (נצחב עלין: נראה דצ"ל
צו) דבר אל בני ישראל לרבות ערי חומה, והכונה מדכתיב אל בני ישראל
משמע דהציווי גם במקום שישנם שם בני ישראל, דהיינו ערים המוקפות
חומה שישלחו, משמע ג"כ כנ"ל דלשאר ערי חומה בעינן קרא מיוחד ולא
נלמד ממחניהם. ועי' בזית רענן שם שכתב בזה"ל: "ערי חומה שזבים
ומצודעין משתלחין משם", דקראתה דהוא תמוה מאד, דהרי זבים אין
משתלחים מערי חומה אלא מצודעים לבד. (שו"מ ~~מלך בלתי נקראת~~ אאמק/פו)
3 בספרי שעמד בזה (ב' מלות בלתי נקראות).

ומעתה י"ל דדעת ר"י בירושלמי הנ"ל והתן ספחא דכיון דהמחנות
שהי' במדבר הי' מקיפים להארון והמזבחות וכו' (ועי' שבועות טז:
ונסעו הקהלים נוסעי (צ"ל נושאי) המקדש ההוא בארון כתיב, ועי'
רש"י שם והוא כמ"ה הש"ד המובא להלן) וכן בבית עולמים עיקר הבית
הוא מקום לארון גומ' ובשמואל ב"ז. ראה אנכי יושב בבית ארזים
וארון אלקים בתוך היריע' כתב הרד"ק שם שהי' דעתו גם אל המזבח
והארון האחר וכל כלי המשכן שהי' בגבעון וזכר בארון שהוא עיקר
הכל ע"פ ע"פ כו' ע"ש. א"כ בזמן שאין הארון נקרא מחנה דלא הוי
דומיא דמדבר ובית עולמים, כדברי הר"ש הנ"ל דבעינן דומיא דמהבר
ובית עולמים. - והרי הרמב"ם בפיה"מ סוף זבחים כתב הטעם דבבלבל

ה'י' הבמות מותרות משום דלא ה'י' נקרא אז מחנה ואיסור הבמות תלוי
במחנה כדכתיב ע' אשר ישחט כו' במחנה כו' עש"ה ומעתה זהו הטעם
דקאמר ר"י דבזמן שלא ה'י' הארון במקומו והוא בנוב וגבעון הותרו
הבמות משום דלא איקרו מחנה, ועי' תוס' שבועות ט"ז: בסוד"ה
או אידי שכתבו לחרץ דאיצטריך ריבוי לשילוח השעיר במדבר בנוב
וגבעון שכתבו בזה"ל ונ"ל דגבי שלוח ק' שעיע המדבר כתיב
שילוח מחנה ולבך איצטריך ריבוי דאפשר דאין קדושת מחנה בנוב
וגבעון כיון שהותרו הבמות עכ"ל, והוא מכוון למ"ש. (והא דפוטה ט"ז
להביא קרקע דדפץ שילה ונוב וגבעון ובית עולמים איסי בן יהודה
אמר א"צ ומה בטומאה קלה לא חלק הכתוב בטומאת א"א חמורה לא כש"כ ומיירש"י
שם טומאה קלה ליכנס בטוה"ג למקדש שאינה במיתת בי"ד אלא בכרת
לא חלק הכתוב בין מקדש למשכן כו', את מקדש ה' טמא כו' - ולכאורה
להנ"ל דבנוב וגבעון דאין קדושת מחנות גם שילוח טמאים אינו, וא"כ
גם בטומאה קלה יש חילוק בין נוב וגבעון למשכן ומקדש וא"צ
הרי צריך קרא לנוב וגבעון דז"א דודאי חיוב כרת דטמא מת הנכנס
למקדש לא תליא במחנות, דמ"מ גם בנוב וגבעון מקדש או משכן איקרי
זכתיב את מקדש ה' טמא וגם את משכן ה' טמא. ורק לגבי שילוח
מצורעין ממחנה ישראל וזבין ממחנה לוי' דליכא חיוב כרת דהנהו
לא איקרו מקדש רק מחנות, לכן בעינן שם מחנה וז"פ.)

דבעי למימר דקק"ל נאכלין בשני מקומות בשעת חני' ובשעת מסע,
דהיינו ~~אין דנאכלין~~ בשעת הליכתן כמפורש בדברי רש"י שם. והוא
~~(מילא אחת בלתי ברורה)~~ אבל (מילא אחת בלתי
ברורה) א"ש דהרי שם בקושיא על אביי והמקשן ר"ל (מילא אחת בלתי
ברורה) קק"ל אין מזיק פגימת המזבח ולכן שפיר קאמר דנאכל אף
בשעת הליכה וז"ב.

3/1

ובתוספתא פי"ג דקרבנות בשעת מסעות קודשים נפסלין דטמאים
פורשין כ"א ואחד חוץ למחיצתם והובאה בזבחים ס: ומנחות
צ"ה. ובתוספתא פ"א דכלים וכשם שהי' במדבר ג' מחנות כו'
משערי ניקנור ולפנים מחנה שכינה והן הן קלעים שבמדבר
מטעם (נ"ל דצ"ל "בשעת") מסעות אין בהם משום קדושה
ואין חייבין עליהם משום טומאה וגם רישא דתוספתא הזאת
הובאה בזבחים קי"ו: ולכאורה בחראי (?) נינהו. ובמנחות
צ"ה דזריך דומיא אהך תוספתא דפי"ג דקרבנות דגם בשעת
סילוק מסעות טמאים פורשין ממחיצתן מהך ברייתא דתענית
דאמר רבי יוסי דכשהוגללו הפרוכת הותרו הזבין וקמצורעין
לכנוס לשם. מדוע לא רמו מהך דתוספתא גופה דפ"ק דכלים.
ולפי האמנר א"ש לפי"ד התוס' בזבחים סא: וזבחים קי"ז
דבשעת אין קרוי מחנה שכינה קיים. והא דאמרינן אעפ"י
שנסע אל מועד לא נאמר לגבי מחנה שכינה ע"ש. א"כ אין
כאן חיוב מלקות בכניסת מצורעין למחנה ישראל כיון דליכא
שלש מחנות סמוכין זל"ז דהרי אין מחנה שכינה קיים ולא
עדיפא מעיירות המוקפות חומה דאין בהם חיוב מלקות אלא
איסור עשה דבדד ישב, כדברי הרמב"ם ורש"ש הנ"ל. וכך בזבין
למחנה לוי' נוסעי הארון ג"כ ליכא מלקות משום ולא יטמאו.
אח מחניהם דזה קאי על שלש מחנות דקחשיב בקרא צרוע וזב וטמא לנפש קדש
כדאמרינן בפסחים ס"ז חן מחנה לזה ולזה וכ"ה בספרי פ'. נשא
ולא יטמאו את מחניהם מכאן אמרו "שלש מחנות הן" כו' וא"כ
הרי קאי הלאו על שלש קתנן מחנות (ועי' בדורש לציון ד' ג'
דכתב כן כמ"פ, דכשאיין מחנה שכינה גם שאר מחנות ליחא כו',
דאע"פ קתנן קתנן קתנן וממילא ליכא מלקות אלא כשהג' מחנות
סמוכין זל"ז כבמדבר ירושלים כדברי הר"ש והרמב"ם. אבל איסור
איכא כיון דנסע אהל מועד והוי מחנה לוי' ומחנה ישראל קיים
כמ"ש תוס' זבחים ס"ז הנ"ל ע"ש ע"ש. וא"כ איכא גבי מצורע
עשה דבדד ישב, ובזב עשה דאל מחוץ למחנה תשלחום, עי' היטב בספרי
פ' נשא שם, דדרש וישלחו מן המחנה מחנה שכינה אל מחוץ למחנה
תשלחום זה מחנה לוי', ובדד ישב עשה דמצורע, נמצא דאיכא ג'

עשין מיוחדין, היינו וישלחו מן המחנה לטמא מת חוץ למחנה שכינה,
אל מחוץ למחנה תשלחום לזב חוץ למחנה לוי, ובדד ישב למצורע
חוץ למחנה ישראל, עש"ה בספרי. (והיינו לח"ק שם דס"ל אין
עונשין מה"ד, דקיי"ל הכי ודלא כרבי ע"ש ע"ש). וממילא למ"ש
תוס' הנ"ל דבשעת מחנה לוי ומחנה ישראל קודם אף דליכא
מחנה שכינה א"כ שפיר איכא איסור עשה פ"ק בכל חד עשה דידי'
כאמור.

(הגהה זו מקומה לעיל אחר מלות "שלש מחנות":) יש לעיין
בזה באבני נזר א"ד ח"ב סי' ת"נ אות י"ד ע"ש ובסי' תנ"ב ג' ע"ש.)

אבל הלאו דלא יטמאו ליכא בתרווי' כיון דהלאו קאי על השלשת
מחנות והיינו כשהשלש מחנות סמוכין זל"ז כדברי הר"ש ונמצא
דלא סתרו כלל הני תרי ברייתות והתוספתות לבדדי, דבמס' קרבנות
שפיר קאמר ע"ש ע"ש דפורשין חוץ למחנות היינו זב ממחנה לוי'
ומצורע ממחנה ישראל מטעם העשין דאל מחוץ למחנה תשלחום ובדד
ישב כנ"ל. וטמא מת ממילא נשתלח ממחנה שכינה כיון דבטלה כנ"ל.
ומ"מ שפיר קאמר בתוספתא דכלים דבשעת מסעות אין בהם, בקלעים דקאמר
קודם לזה דהוא מחנה שכינה במדבר, משום קדושה, והיינו כדברי
התוס' כיון דמחנה שכינה הוא משום מחיצות דהיינו הקלעים
וכשהוגללו אין בהם קדושה, וממילא אין "חייבין" עליהם משום דליכא
חיוב מלקות גם על שאר השני מחנות כיון דליכא ג' מחנות סמוכין
זל"ז כנ"ל. ומשום הכי לא מקשה הש"ס מנחות דף צ"ה אלא מהך
דרבי יוסי דקאמר בפירוש דכשהוגללו "הותרו" הזבין ומצורעין,
דמבואר דליכא איסור כלל ואין חייבין לפרוש. והוצרך לתרץ
דר"א הוא, דבשעה שאין טמאי מתים משתלחין גם זבין ומצורעין
מותרין ע"ש וא"ש ע"נ.

ודע דמ"ש בזה הוא דלא כהצל"ח פסחים ס"ז הנ"ל שרצה לומר
לדעת הרמב"ם דלא מיקרי כלל "מחנה כשארין הג' מחנות סמוכין
זל"ז ע"ש ע"ש. ולמאי שהבאתי לדברי התוס' זבחים הנ"ל מבואר
להיפך דשפיר מיקרי מחנה לוי' ומחנה ישראל אף בשאין קרוי מחנה
שכינה קיים ומכש"כ ע"ש ע"ש בשינוי ור"ק אינם סמוכין זל"ז.

לשעיר המשתלח משום דגבי שעיר כתיב שילוח מחנה ואפשר דאין קדושת
 מחנות בנוב וגבעון כיון שהותרו הבמות ע"ש. (הגהה והיינו דכיון דדרשינן
 בת"כ פ' אחרי בפסוק והששלח את השעיר גומ' ורחץ בשרו במים ואחר יבא
 אל המחנה דאינו גזירת הכתוב אלא שהוא טמא באמת דילפינן אחר אחר
 ממצורע עי' בק"א ובס' דרך הקדש על החורה מהקדמון רבנו וידאל הצרפתי
 שפירש כן, וא"כ כיון דבנוב וגבעון ליכא מחנה מותר למצורע לכנס לעיר
 המוקף חומה היינו לגבעון וגם המשלח יהי' מותר לכנס ומוכח דהכתוב אינו
 מדבר בנוב וגבעון. ולפירוש הראב"ד ~~(שא"כ ההגהה בלתי ברורה)~~ (ולכאורה
 הוא כדברי הר"מ בפיה"מ הנ"ל דהיתר הבמות הנ"ל חלוי בהיות מחנות, אבל
 א"כ יקשה קושיא עצומה מהא דזבחים ק"א דאמר רשב"י דבשילה לא הי' כי
 אם שני מחנות ומפלפל שם הש"ס דא"כ בטל הסדר ש דשילוח טמאים דבעינן
 מחנה לזה ומחנה לזה ע"ש. והרי רשב"י ש"ל שם ד' קי"ט דמנוחה
 ונחלה זו וזו ירושלים וכתב רש"י שם דלדידי' עד בנין הבית לא נאסרו
 הבמות א"כ כיון דבשילה הי' היתר במות א"כ לא הי' כלל קדושת מחנות
 לדברי התוס', וא"כ לא הי' כלל חיוב דשילוח טמאים. - אבל לפימ"ש א"ש
 דרק בנוב וגבעון שלא הי' הארון שם ובטלה מחנה לוי' מש"ה ליכא דין
 מחנות משום דחזקן דליכא סגנון המחנות במדבר אבל בשילה דהי' הארון
 והי' כל השלשה מחנות שפיר איקרי מחנות לענין שילוח טמאים גם לרש"י
 אף בהותרו הבמות. והא דכתב הרמב"ם הנ"ל דאיסור הבמות תליא במחנה
 הוא רק לתנא דמתניחין אצל דבשילה נאסרו הבמות, אבל לרשב"י אף דבשילה
 הי' מחנות מדהי' הארון כנ"ל, מ"מ הותרו הבמות עד שבאו לירושלים שחייא
 מנוחה ונחלה וז"פ וברור.

ג' ד' / 3
 דא"כ א"כ הי'
 מ"פית אקומו
 ב"ק ש"ס כ"ג
 ואלו ב"ן / מ
 וזא א"ל ה"מ
 והי' ג"כ א"כ
 י"פ"פ ה"מ
 מ"ט"ה ב"ל פ"ט
 א"כ א"כ
 ה"ל מ"מ

(הגהה זו כנראה לא צויין מקומה, ואפשר שמקומה אצל ההגהה הראשונה ד"ח
 והיינו כיון דדרשינן בת"כ פ' אחרי: שו"ב במאירי סוטה טו דטמא הנכנס
 לפניו מן הקלעים אין בו כרת, דאין כאן שום מחנה, ע"ש.)

או י"ל בקיצור בד"א קצת, עפי"ד רש"י זבחים סא: ד"ה נוב וגבעון חד
 השיב להו דשניהם במה ואינם קדושים ע"כ. ובסוטה ט"ו: ד"ה איסי ונוב
 וגבעון אין משקין בה סוטה דהא במה הואי ולא הי' שם ארון אלא מזבח
 הנחושת לבדו, ע"כ. ומבואר דנוב וגבעון לא הי' בהם דין מקדש אלא
 בפת ציבור לבד מדלא הי' ארון שם. זכ"ה במאירי סוטה שם כמו שהבאתיו

ומעתה י"ל דזה דעת רבי יוחנן בירושלמי מגילה הנ"ל והתןספתא הנ"ל,
דהרי מחנה לוי' הוא משום דהם נוסעי הארון, כמ"ש רש"י זבח"ס ס:
ד"ה קדשים נפסלין בזה"ל ולא זב"למחנה לוי' נוסעי הארון", וכ"ה
בספרי נשא בפרשת שילוח טמאים ממחנה לוי' ת"ל אל מחוץ למחנה
ושלחום, הא עד שלא יאמר יש לו בדין אם נדחו טמאים ממחנה ארון הקל
ק"ו ממחנה שכינה החמור, ומבואר דמחנה ק ארון הוא מחנה לוי' הקל
וכמ"ש שם בשם פירוש רבנו הלל ע"ש במפרשים, וא"כ כשאין הארון שם
בטלה מחנה לוי' ונמצא שאין המחנה לוי' מקפת את מחנה שכינה ואין
מחנה ישראל מקפת מחנה לוי' כיון דאין כאן מחנה עקל בכלל, כדעת
רש"י הנ"ל דהיכא דאין הסדר כמו החני' במדבר בטלה קדושת המחנות.
ולפי"ד הרמב"ם בפירוש המשנה דאיסור הבמות חלוי במחנה, דבזמן
דליכא מחנה הותרו הבמות, ויצא לנו מזה דנוב וגבעון שלא הי'
הארון שם לא הי' שם קדושת מחנות. ואף א"נ דקדושת מחנה שכינה
לא בטלה מפאת הסרון מחנה לוי', דלפאורה נראה דגם אז אם נכנס
טמא לפנים מן הקלעים בכרת (והיינו כיון דדרשינן בת"כ פ"א אחרי
בפסוק והששלח את השעיר גזמ' ורוץ בשרו בכים ואחר יבא אל המחנה
דאינו גזרת הכתוב אלא שהוא טמא באמת דילפינן אחר אחר למצורע
עי' בק"א ובספר דרך הקדש על החורה מהקדמון רבנו וידאל הצרפתי
שפירש כן, וא"כ כאן דבנוב וגבעון ליכא מחנה מותר למצורע לכנס
לעיר המוק' חומה היינו לגבעון וגם המשלה יהי' מותר לכנס ומוכח
דהכתוב אינו מדבר בנוב וגבעון, ולפירוש הראב"ד (שאר ההגהה
בלתי נקראת). אבל מחנה ישראל ודאי לא הי' כיון דקדושת מחנה
ישראל היא רק מפאת שמקפת את מחנה לוי', כמאה"כ מנגד סביב
לאוהל מועד יהנו בני' ואה"מ היינו מחנה לוי' כמאה"כ ונסע "אה"מ
מחנה הלויים". והדעת נותן כן. דכל מדרגה גבו' היא משפיע' לשלמטה
הימנה ולא מושפע'. לכן מחנה שכינה אינה בטילה בחסרון המחנה
לוי' שלמטה הימנה, אבל מחנה ישראל בטלה בחסרון מחנה לוי'
שלמעלה הימנה. וז"פ.

ומובן בזה מ"ש תוס' שבועות ט"ז: בסוד"ה או אידי, בשם הריב"א
דלכך מצריך הש"ס יומא ט"ז: ריבוי מדבר המדברה לרבות נוב וגבעון

כמבואר בדברי הצ"ח ולפימ"ש נראה דגם רש"י ס"ל הכי.

ואפ"ל עפי"ד התוס' ערכין ל"ב: שהבאתי לעיל שהקשו מנ"ל לשילוח מצורע משאר עיירות המוקפות חומה ותירצו דילפינן מחוץ למחנה מושבו מביח מושב עיר חומה, וכתבו לעיל דמשמע דהתוס' ס"ל כד' הר"ש דאע"ג דמצינו שקדש יהושע כל העיירות המוק"ח בקדושת מחנה יש ראל כמ"ש רש"י דתקאשץ והר"ש פ"א דכלים מ"ח, מ"מ אין ללמוד מלא יטמאו את מחניהם דאכ"ל דוקא במחנה ישראל הסמוכה להשתי מחנות ומש"ה בעינן ללמוד מבתי ע"ח, וא"כ ל"ש לומר דמחוץ למחנה מושבו יהי' ניתוק להלאו דלא יטמאו את מחניהם, דהרי מחוץ למחנה מיירי בשאר עיירות המוקפות חומה דליה בהו רק אותה העשה דמחוץ למחנה מושבו, ואין מנתק לאו, דלא אמרו כלל באזהרה הצריך ניתוק (ז'). וע"כ דר"ח סובר דל"ב דומיא דשלש מחנות וגם שאר עיירות שאקצזקצזק הוו בכלל לאו דמחניהם, ושפיר הוי מחוץ למחנה מושבו ניתוק לאו. (ולר"ח) י"ל דהא דבגלגל נאכלין בכל מקום בשום דל"ה כלל מחנה ישראל כדברי הר"מ בפיה"מ הנ"ל.)

ועפי"ז ניהא הא דקי"ל לדברי הר"ש הנ"ל מהא דזבחים ק"א: ואמר רשב"י דבשילה ל"ה רק שני מחנות, ואמר רבה מסתברא דמחנה לוי' לא הוה, דאי ס"ד מחנה לוי' ל"ה נמצאו זבין דעקצזקצזק וטמאי מחיים מסתליחין חוץ למחנה אחת. כו'. א"ל דבא אלא מאי מחנה ישראל נמצאו זבין ומצורעין משתליחין למקום אחד כו' ע"ש. והרי לפי"ד הר"ש דבעינן שלש מחנות סמוכין זל"ז כבמדבר זירושלים ואל"כ אין דין שילוח, דליכא אפילו שני מחנות דאי מחנה לוי' לא הוי ממילא גם מחנה ישראל ל"ה כנ"ל דל"ה שלש מחנות סמוכות והל"ל לרבה למימר דכל השלשה טמאים מסתליחין למקום אחד. ולהאמור א"ש, דהרי ר"ש ס"ל בפסחים שם דמחוץ למחנה מושבו לנתוקי לאו קאתי כר"ח א"כ ממילא ס"ל דל"ב ג' מחנות סמוכין כבמדבר, כנ"ל ושפיר נשכח"ל שיהי' רק שני מחנות ודו"ק.

ובשאר מקומות הרבו להקשות עליו דודאי הפסול הוא משום
יוצא משום סילוק קלעי החצר דבשעה מסעות אין קרוי מחנה
שכינה קיים ורק מחנה לוי' וישראל קיים עש"ה בדבריהם.
ולהאמור א"ש דזהו בעצם מחלוקת רש"י ותוס'. דהרי קשיא
בהך תוספתא דקדשים נפסלין וטמאין פורשין כקושית רש"י
דממנ"פ אי בשעת מסעות בטלו מחיצות ומחנות ומש"ה קדשים
נפסלין, א"כ אמאי טמאין פורשיים. וע"ז תירחו תוס' דמחיצת
מחנה שכינה שהוא מחמת הקלעים שפיו מיקרי אין קיימת ומש"ה קדשי קדשים
נפסלין ביוצא. אבל מחנה לוי' ומחנה ישראל שפיר קיימין, ואף
דעכשיו ליכא שלש מחנות סמוכין זל"ז מ"מ נהי דלאו דלא יטמאו
את מחניהם ליכא מ"מ העשיין דאל מחוץ למחנה תשלחום דזב ובדד
ישב דמצורע איכא, כיון דאכתי איקרו מחנות, מש"ה קתני שפיר
דטמאין פורשיין כנ"ל, ואין כאן קושיא כלל. אבל דעה רש"י דאם
נאמר דלא מיקרי מחנה שכינה קיימת ממילא בטלו גם מחנה לוי' וישראל
כדברי הצ"ח וא"ה ליכא כלל עשה דשילוח ואף דגבי מצורע י"ל דעשה
דבדד ישב לא תליא כלל במחנה כנ"ש הצ"ח אבל עשה דשילוח זב
ממחנה לוי' שהוא מקרא דאל מחוץ "למחנה" תשלחום וכשאיין נקרא מחנה
ליכא עשה כלל, וזהו שדקוק רש"י מדקתני "זבין" ומצורעין ע"כ הצ"ח
דנטע אהל הוא לכל השלשה מחנות, דכולהו קיימין בשעת נסיעה, וממילא
הא דקדשים נפסלין אינו משום יוצא, דאע"ג דנסתלקו הקלעים מסרי
מחנה שכינה קיימת והפסול הווי רק משום פגימת המזבח דהיינו
סילוקו, וז"נ מאד.

והנה לכאורה נראה סתירה לזה מדברי רש"י פטחים ט"ז. בהא דאמר
רב חסדא מצורע שנכנס לפניו ממחיצתו פסור שנ' בדד ישב מחוץ
למחנה מושבו, נתקו הכתוב לעשה, וכתב רש"י בד"ה לפניו ממחיצתו
מחיצה שנאסר לכנס בה דהיינו לפניו מחמת כל ערי ישראל כדאמר
לקמן מצורע משתלח חוץ למחנה ישראל עכ"ל. הנה מפורש דגם בכל
ערי ישראל המוקפות חומה הי' חווב מלקות אלולא הוצתק לעשה
ולפע שיטת הצ"ח כנ"ל בשארי עיירות המוקפות חומה חזקתו חזקתו

ל"צ לנתוקי כיון דאינו סמוכין להשתי מחנות והנ"חוק(?) הוא רק לירושלים

אבל מלשון רש"י זבחים קי"ב: ד"ה קק"ל בכ"מ בזה"ל דכיון שבטלים
דגלים כו' ולא היחה "הנייתן סביבות המשכן", בטלה קדושת מחנה
ישראל, נראה דס"ל הכי דסגנון קק"ל קק"ל קק"ל קק"ל קק"ל קק"ל קק"ל
ובירושלים הוא כשהן מוקפין זל"ז, ובהכי איקרו מחנות, לפי שהן
מוקפין קדושה בהיקף קדושה, ואל"כ לא מיקרי מחנה כדברי הצ"ח.
(הגהה זו מקומה לעיל אחרי מלות "סמוכין זל"ז כנ"ל): והרמב"ם
בפירוש המשניות כתב בפשיטות לפי שפשו בארץ"ולא הי' שם מחנה
ידוע", משמע דהטעם הוא בפשיטות שלא הי' כלל מהנה ידוע כלומר
שלא חנו ביחד באיזה מקום שהוא, אלא שפשו אחד אחד בארץ, אבל
רש"י ז"ל הטעים לנו דאף אילו הי' איזה קיבוץ רבים במקום אחד, כיון
שלא הי' בסגנון דגלים וגם לא הי' חנייתן סביבות המשכן בטלה קדושת
מחנה ישראל והוא כמו שהבין הצ"ח בדעת הר"ש והרמב"ם ודו"ק. וגם
נראה דרש"י סמך בזה על ל' הכתוב דגבי מחנה לוי' כתוב (במדבר א')
ואתה תקד את הלויים גומ' וסביב למשכן יחנו. ושם (ב') גבי מחנה
ישראל איש על דגלו גומ' יחנו בני ישראל סביב למשכן סביב לאהל
מועד יחנו, הרי מבואר דסגנון החנייתן מהמחנות הי' סביב למשכן,
והיינו דגבי מחנה לוי' כתוב סביב למשכן יחנו היינו סביב למחנה
שכינה, דהוא המשכן, וגבי מחנה ישראל כתיב"לאהל מועד" יחנו,
ואה"מ הוא מחנה לוי' כדכתיב ונסע אוהל מועד מחנה הלויים", וזה
מכוון מאד.

(הגהה זו מקומה כאן:) והי' אפשר לפרש דהתוספתא קאי רק על
הקלעים דהוא מחנה שכינה, דאין קק"ל קק"ל קק"ל קק"ל קק"ל קק"ל קק"ל
טומאה כדברי התוספות דאין מחנה שכינה קיימ, אבל על שאר
המחנות חייבין, והי' ג"כ מתיישב המחירה הנ"ל. אך באמת
הי' אינו נראה דקאמר אין חייבין "עליהם" בל' רבים משמע
דקאי על כל הג' מחנות דקחשיב שם.

ובהכי א"ש דעת רש"י אבזבחים ס: ד"ה קדשים נפסלין כו' וקס"ד
מפני טילוק המזבח הוא מדקתני וזבין ומצורעין משתלחין כו'
כדאמרינן לקמן אעפ"י שנמע אה"מ הוא אלמא נפסלין דקאמר לאו
משום דמיפסלו ביוצא הוא דהא אה"מ חשיב לי' עב"ל ונתום' שם

כאמור. ומיושב ג"כ מהך דשילה שהקשיתי מהש"ס זבחים דמבואר דגם
לרשב"י דבזמן שילה דהיי' היתר במוח ג"כ הי' נוהג דין דילוח מחנות
ומ"ש מנוב וגבעון, ולהאמור אתי שפיר, דשילה אף דהיו צ' הבמות מותרות
מטעם דלא הי' ענין מנוחה ונחלה לר"ש, מ"מ שילה הי' קדוש בקדושת
קדושת מקדש, דהרי הי' שם הארון, וכאמור, וא"ש הכל.

ומעתה א"ש דברי רש"י פסחים ל"ח: הנ"ל דהיי' מותר לאכול קק"ל בקרובים
בנוב וגבעון בכל ערי ישראל, שהקשיתי דהרי גבעון הי' מוקף חומה
והיי' מקום אכילת קק"ל, וא"כ נפסלו ביוצא משום בשר בשדה סריסה
שיצאו חוץ למחיצה קדושה כנ"ל. ולהאמור א"ש דהרי רש"י והרא"ש כתבו
דיהושע קידש עיירות המוקפות חומה בקדושת מחנה ישראל, ומשמע דהא
דמשתלחין משם מצורעין הוא משום דאית בהו קדושת מחנה ישראל כמו
ירושלים דהוי מחנה ישראל. ומובן ממילא דזה רק בשעה שיש שם מחנה
כדינו כמו בשילה ובירושלים דמשתלחין מהמחנה ישראל דשם משתלחין
נמי משאר עיירות המוקפות חומה, אבל בזמן נוב וגבעון דלא הי' שום
מקום קדושה דקדושת מחנה ישראל מדלא הי' הארון במקומו לא הי'
משתלחין המצורעין גם מגבעון אע"ג דהיי' מוקף חומה, וכעין דאמרינן
במכות דערי מקלט שבעבר הירדן לא הי' קולטות רק לאחר שהיי' השלש
שבארץ. וכה"ג כתב הרש"ש בהגהות המד"ר נשא לענין עומר מעבה"י
דלא הי' מביאין רק לאחר שנתקדש א"י ע"ש. וכ"ז פשוט, וא"כ כיון
דמגבעון לא הי' משתלחין מצורעין לא מקרי מקום טהור דלא צריך קדושת
קדושה. לז"ל דהיי' מקום מיוחד לאכילת קק"ל ומש"ה) לא נפסל ביוצא
ודו"ק.

ומה מאד מיושב עפ"י ד"ז קושית החוס' שביעית ט"ז: ד"ה דקדשה לה ראשון
בהא דבעי למימר גבי קידוש חומת ירושלים בשתי חלות דהחלה השני'
נאכלת משום דהראשונה קדשה המקום לפי"ז ולא נפסל ביוצא והקשו דאדרבה
כ"ז שלא קדשה העיר אעפ"י שקדשה העזרה נאכלין קדשים בכל (שתי חלות) כמ"ל
בכל הרואה (ואף דאמתני' שם איכא גבי נוב וגבעון שנאכלין
עליו דהיי' ואינה קדושה) ערי ישראל וכבר חמהו בזה. אבל י"ל דכוונתם

כמ"ל

כמ"ל

פ"ב

על התוספתא דסוף קרבנות דכן (אובע מלות נשפכה עליהן הדין ואינן ק"א 273)

במראות לפי שאין חומת העיר קדושה ע"כ.

כ"ו ו"ל

ולהנ"ל א"ש, דלכאורה למה צריכין כלל לקדש את ירושלים בשתי חודות
וכו', דהרי יהושע קידש א כל העיירות המוקפות חומה שיהי' בקדושת
מחנה ישראל, א"כ גם ירושלים היתה בכלל דעיר מוקפת חומה. ועי' בסו"א
מגילה י' דהי' די בקדושת פה, ועי' מ"ש בזה לקמן דבר נכון. אולם
א"ש דקדושת יהושע לא הי' רק למען שילוח מצורעין, אבל ירושלים
היתה קץ צריכה להתקדש ביחוד לאכילת מעשר שני, דכתיב בי' לפני
ה"א תאכלנו ולשאר דברים (וכ"כ במנ"ח סוף ש"ב דירושלים יש בה
ב' קדושות מצד חומה וקדושת ירושלים ע"ש.) המלווה הבאות עד מלת
תאכלנו מוקפות בטבעת) קצץ דכתיב בהו לפני ה"א תאכלנו, ומעתה גם
טרם שקידשו את העיר בשתי חודות הי' כבר קדושה למען שילוח מצורעין
מפאת קדושת יהושע ומקרי מקום טהור ממצורעין דהרי העזרה כבר נתקדשה
והי' הארון שם, ומיקרי שפיר מחנה ישראל כדינו והי' שם מקום אכילת
ק"ל אף טרם קדושתה ביחוד מפאת שהיתה עוד מוקף חומה וממילא נפסל
ביוצא כנ"ל דגם מעיר מוקף חומה הי' פסול יוצא אילו יצוייר שם
מקום הקרבה, וז"נ מאוד בעזה"י.

ודע דמ"ש למעלה ומצאתי כן מפורש בקרית ספר להמביט פ"ז מהל' בית
הבחירה דאי לאו פסול יוצא הי' ק"ל נאכלין בכל ערי ישראל המוקפות
חומה משום דהי' מקום טהור ממצורעין, זהו רק בימי גלגל, שילה, ונוב
וגבעון דלא נבחרה עוד ירושלים, אבל לאחר שנבחרה ירושלים איכא קרא
דלא תוכל לאכול בשעריך גומ' דקאי גם עלץ אקק"ל כמבואר במכות י"ט
דיליף ק"ו ממעשר, ולהרמב"ם איכא גם לאו מפורש ולוקיין ע"ז וכדעת
התוס' מכות י"ט בתחילת דבריהם כאשר רמזתי ע"ז לעיל. ובראשית השקפה
בדברי המבי"ט שם שכתב בזה"ל: ולהכי הוא דחשיב מחנה ישראל כיון
דקצץ דמוקפות חומה מימות יהושע הוו קדשי להא מילתא (היינו
שילוח מצורעים) אצטין אבל לא לאצטין לענין אכילת קדשים, ונראה
דכיון דמדאורייתא הוו מחנה ישראל עיירות המוקפות חומה אפילו לענין
ק"ל דקצץ הנאכלין בכל מחנה ישראל נמי אצטין לאו משום דאיכא הפסק
בין ירושלים לעיירות המוקפות חומה ונפסלין ביוצא כו' ולכאורה סותר

עצמו תוכ"ד, דמתחילה כתב שלא קדשו כלל לענין אכילה, הי' נראה
דתחילת דבריו קאי אלאחר שנבחרה ירושלים כאמור, אבל מ"ש שם עוד
בזה"ל ירושלים מקוששת משאר עיירות המוקפות חומה דאוכלים בה קק"ד
ובמוקפות חומה לא, דאי אפשר להוציאם כדאמרי' ומע"ש דכתיב והבאתם
שמהוגומ' וכתיב לא תוכל לאכול בשעריך וגומ', דמשמע דאפי' בעיירות
המוקפות חומה דחשיבי מחנה ישראל לשילוח מצורעים אין יכולין לאכול
שם מע"ש כו' עכ"ל. ודברים אלו תמוהין מאד, דהרי גם קק"ל כתיבי
בהאי קרא דלא תוכל לאכול בשעריך, כמבואר במכות י"ט הנ"ל, וברמב"ם
פי"א מה ממעה"ק ה"ה קק"ל (וכמו"ש שם המבי"ט בק"ס גופי', דאחזק"ל דאתי
מק"ו ממעשר ע"ש.) וא"כ כיון דמדבר לאחר שנתקדשה ירושלים, הרי גם
בלי פסול יוצא אין לאכול כ"א בירושלים. - וגם לדבריו מה נעשה לשיטת
רש"י ותוס' זבחים נ"ג דקק"ל אין נפסלין ביוצא כמ"ש התוי"ט שם. וגם
לפימ"ש דכוונתם דמהני חזרה לפנים, וקשה דא"כ מדוע לא יהי' קק"ל
נאכלין בכל ערי ישראל המוקפות חומה גם משבאו לירושלים, דאף דיצאו
מחומת ירושלים, הרי חזרו ונכנסו שוב למוקף חומהוא"כ כמ"ש משום
הלאו דלא תוכל גופי', וז"פ מאד, וצע"ג על לשון המבי"ט ז"ל. שוב
מצאתי באוצר הספרי מהגאון מה"ר מנחם זעמבא שליט"א הנספח להספרי
זוטא בדף ט"א קק"ל שג"כ הניח בצע"ג דברי המבי"ט אלו.

ולחומר הנושא נראה בכוונתו דהך קרא דלא תוכל לאכול בשעריך כולל
כל העיירות שאינן מוקפות חומה וגם המוקפות, וקאמר קרא דגם המוקפות
אף דחשיבי מחנה ישראל לשילוח מצורעים, מ"מ אין בהם קדושה זו לאכילת
מעשר, כמבואר ק"ש בדברי הק"ס הנ"ל, אבל לגבי אכילת קק"ל א"א לומר
דלא נתקדשו המוקפות דהרי כתיב תאכלו במקום טהור, דגלי קרא דכל מקום
~~טהור~~ טהור ממצורעין מוכשר לאכילת קק"ל, ועכ"ח לומר דהא דכולל
הכתוב גם קק"ל בהך קרא ק"ל דלא תוכל לאכול בשעריך ק"ל היינו בשערים
שאינן מוקפות (דשערים עכ"ח פירושו גם עאים) שאינן מוקפות קק"ל
כמו שמצינו כמ"פ בתורה שעריך כמו גבי שופטים ובע"ז כי ימצא בקרבך
באחד שעריך ועוד...). ונמצא דבאין מוקפות יש בהן ב' לאוין, בשר בשדה
טריפה היינו פסול יוצא, ול"ת לאכול בשעריך. ובמוקפות ליכא אלא לאו
דבשר בשדה טריפה כו', וא"ש ודו"ק היטב.

בא ק"י

ובגוף הדבר אם עיירות המוקפות עזקקין כשרים מצד עצמם לאכילת ק"ל
לפלא פסול יוצא נלע"ד דחליא במחלוקת אביי ורבא בזבחים נ"ה. הנ"ל,
דלכאורה צ"ל במאי פליגי דהרי לחרווייהו תאכלו במקום טהור קאי על
מחנה ישראל. - אולם נראה דפליגי בזה, דלאביי דל"א אפקי' לגמרי אלא
ממדרגה למדרגה, א"כ תפסת מרובה לא תפסת כנ"ל, דהיינו דאף דאפקי'
ממחנה לוי' למחנה ישראל מ"מ לא אפקי' אלא למחנה ישראל הסמוכה לה
עזקקין דהיא ירושלים דהיא ודאי קדושה יותר משאר עיירות המוקפות
להני דברים דבעינן לפני ה' כמו אכילת מעשר ושאר דברים, ומנ"ל לומר
דאפקי' לשאר עיירות המוקפות דקדושתם נמוכה מירושלים, דמסתברא דרק
מחדא מפקינן, היינו ממחנה לוי', ולא מתרי', דהיינו מירושלים ג"כ.
(וגם כיון דהאי קרא דמקום טהור לא קאי רק על משכן דמדבר וירושלים, עז
דבגלגל ונוב וגבעון הי' נאכל בכל ערי ישראל ובשילה עזקקין בכל הרואה.
וא"כ מסתברא דירושלים כמדבר, דלא הי' כלל מחנה יש ראל אחרת זולת
אותה הסמוכה, וכמו"כ בירושלים, כוונת הכתוב על ירושלים הסמוכה ולא
על שאר עיירות המוקפות, אבל לרבא דאותה אמקא לגמרי, והך דמקום טהור
עיילי', עכ"ח די אם עיילי' לשאר עיירות מוקפות דג"כ אקרו טהור ממצורעין
ופנ"ל לומר דעיילי' לתרי', דהיינו ירושלים דוקא. דלחדא מעיילינן כו',
כדאמרינן שם, והבן. ונמצא דזהו הנפקותא בין אביי לרבא, דלרבא הוה
המוקפות מקום לאכילת ק"ל לולא פסול יוצא, ולאביי לא הוה כלל מקום
אכילת וכמו מעשר ונפ"מ ללקוח שתיים כנ"ל. ודו"ק. וכיון דמסיק שם
דמחזורתא כאביי, נמצא דעיירות המוקפות לא הוה מקום מוכשר לאכילת
קדשים ומיושב קושיתינו על רש"י בהך זלחמי תודה נאכלין בנוב וגבעון,
כנ"ל.

שוב נתיישבתי דמ"ש ליישב דברי הק"ס דשעריך כולל מוקפות ואינן
מוקפות, כו', א"א לומר כן, דהרי שעריך דהיינו שער העיר עכ"ח מדבר
בעיר שיש לה חומה דיש לה שער (וכפאה"כ חומה גבוהה דלתים ובריח,
בפ' דברים, וכמ"ש רש"י ~~(ב' מלוח בלתי ברוחם) דהי' אחד~~ ^{ב"ה} ^{אחד}
~~(ב' מלוח בלתי ברוחם) יש מדינה מוקפות הרים~~ ^{אחד} ^{אחד} ^{אחד}
והיינו מדיש שער ע"כ שהוא מוקף חומה.

אבל כשאינה מוקפת חומה גם שער אין לה. וזהו כוונת הק"ס דלא תוכל
לאכול בשעריך מעשר גומ' כוונת הכתוב דהמוקפות חומה אינן קדושות
לאכילת מעשר, משום דשעריך ע"כ במוקפות מדבר וז"פ. וא"כ שוב תקשי
כנ"ל דהרי גם קק"ל כתיב בהאי קרא וגם איכא ק"ו ממעשר כבש"ס מכוח
י"ח הנ"ל. (שבתי וראיתי דיש לקיים החירוף שכתבתי לדעת הק"ס דשעריך
כולל גם שאינן מוקפות חומה, עפי"ד תוס' כתובות מ"ה: על פתח בי"ד בהא
דאמרינן שם גבי עובד ע"ז ובנערה המאורסה דבעיר שרובה עכו"ם סוקלין
אותם על פתח בי"ד דהיינו דברובה עכו"ם בטלה קדושת היקף חומה וא"צ
להוציאם חוץ לחומה ומביאים ראיה ממס' כלים פ"א מ"ז דבעיר שרובה
אין טמאין משחליחין משום דבטלה קדושת חומה ע"ש. ואע"ג דהא דבעינן
פתח בי"ד הוא משום דכתיב שעריך, ובלא אפשר מוקמינן לי' אשער בי"ד
כמ"ש בסנהדרין מ"ב:, ד"ה כי היכי, והרי ברובה עכו"ם ליכא קדושת חומה
ומ"מ שפיר הוי שעריך. הרי דמשכח"ל שעריך בלא קדושת חומה גם בהיות חומה
בישב ולסוף הוקף או דל"ה מימות יהושע בן נון, או דל"ה ג' חצרות
כמבואר בערכין. וברמב"ם פי"ב מה' שמיטה וכמס"כ המל"מ פ"ז מביח
הבחירה הי"ג דגם לענין שילוח טמאים בעינן חנאים הללו, ע"ש. וא"כ
שפיר כולל הכהוב לא תוכל לאכול בשעריך מעשר כו' וקק"ל. דלגבי
מעשר מזהיר אף בשערים עם קדושת חומה אלת ירוטלימובקק"ל כיון דכתיב
מקום טהור ממצורעים כנ"ל קאי האזהרה רק בשערים שאין בהם קדושת ערי
חומה כנ"ל, דלא מקרי מקום ממצורעים. , אף דהווי להו חומה למקרי שערים.
ותדע דהא בכתובות שם לא קאמר רק בעיר שרובה נכרים/(דסוקלין על פתח
בי"ד משום דממעט שעריך ולא שער עכו"ם, אבל בישב ולסוף הוקף או שאינה
מוקפת חומה מימות יהושע בן נון שפיר סוקלין אותן שם אע"ג דליח לה
קדושת חומה ומיקרי שפיר שעריך. - ועי' תוס' סנהדרין מ"ב: ד"ה ביח
דבבתי דינין שבכל עיר ועיר הי' בית הסקילה חוץ לעיר והיינו משום דכל
העיירות המוקפות חומה יש להן דין מחנה ישראל כדתנן בפ"ק מכלים עכ"ל.
ועכ"ח כוונתם משום דסתם בתי דינין הי' בעירות המוקפות חומה כדכתיב
שופטים ושופטים חתן לך בכל שעריך, וסתם שעריך הם מוקפות חומה, כנ"ל.
אבל ודאי לא חליא במוקפות חומה, דהא דנלמד משעריך דחייבין להעמיד
בי"ד בכל עיר ועיר אין חילוק כלל בין מוקף חומה לשאינו מוקף. דלא
נמצא מזה בשום מקום בש"ס ורמב"ם עי' בפ"ק דסנהדרין ורמב"ם פ"א

דסנהדרין דעיר שיש בה ק"כ מעמדין לה סנהדרין ואין נזכר כלל
ממוקף חומה וז"פ. ונמצא לכאורה לפי"ז דבאין מוקפות הי' בית
הסקילה בתוך העיר וצ"ע, ואולי משום משפט אחד לכם דדרשינן
השוה לכולכם לכן אין לחלק וגם באין מוקפות מובאין מחוץ לעיר.
ומובאת בהגהות הש"ס מבטל מלא הרועים בסנהדרין מה: שם שעמד בזה.
ובפרט למאי דאמרינן דילמא י"א גבי בשעריך המזוזה אחד שערי
צפון בתי"ם ואחד צע שערי הצרות ואחד שערי מדינות ואחד שערי
עיירות ע"ש. ובתי"ם ישנים שם דבשעריך לא משמע מינ' שער העיירות
והוא כאמור, דפולל הכל כל מקום שיש בו שערוגם בתי"ם וחצרות שבעיר פרזי.
(הגהה זו מקומה אחרי המלות "שעמד בזה" /: עכ"פ נמצא לפי הנ"ל דהא
דכתבה התורה בכ"מ שעריך דברה בהוה דרוב העיירות הי' להם חומה לשער
אבל לא שיהי' המכוון לדין עיר חומה מימות יהושע ב"נ וכדומה. וממילא
כולל גם שאינן מוקפות, דהרי היכא דאין מוקפות עפ"י התנאים הנצרכים
לדין מוקף הוו כאינן מוקפות. ולכן ~~שעמד בזה~~ שפיר כתבו תוס'
בסנהדרין מ"ה הנ"ל לענין סנהדרין שבכל עיר כו' דכיון דשערים
כולל המוקפות כדין ושלא כדין וכי היכא דבמוקפות כדין עכ"ח
בית הסקילה מבחוץ מדהוא מחנה ישראל ממילא גם בשאינן מוקפות
כדין או פרזות ממש ג"כ הבית הסקילה מחוץ לעיר משום משפט אחד
ודו"ק.)

וממילא אחי שפיר גבי שופטים, דתיבת שעריך מצייין כל מקום מבוא
וכניסה חשובה לרבי'ס וכדומה, וכשהי' שער לעיר הי' הבי"ד יושבים
בכניסת השער מקום מבוא השבים, וכשאין שער לעיר הי' מקום הבי"ד
במקום מיוחד בגבה' של העי'שהי' שם מבוא לרבי'ס והוא הנקרא שער
כמבואר בקונטרס נציא, וכמ"ש האע"ז בפ' תצא בפ' ועלתה יבמחו השערה
אל הזקנים, וזה"כ בכל שעריך למושבצבהבי"ד, וממילא נשמע שניהם
המוקפות הוי בכלל שערי העיר ושאינן מוקפות הוי בכלל שערי בי"ד,
שאף שהעיר אין לה שער, דהיינו שאינה מוקפת, מכל מקום מחויב למנות
בשערי ~~צפון צע~~ בתי"ם. (העבר הקולמוס על המלות האלו
מן "למושב" עד "בתי"ם" ונכתב בצדו: זה טעות דשעריך דשופטים ע"כ
על שערי בתי"ם, דהרי בית אינו ראוי לסנהדרין כאמור, וממילא נשמע
שיש בה ק"כ ע"כ.) וה"ה קרא דלא תוכל לאכול בשעריך, כולל ג"כ שערי

העיר ושערי בתים וחצרות וכו'. וממילא מוקפות ושאינן מוקפות דשערי העיר
היינו מוקפות שיש להעיר חומה ושער, ושאינן מוקפות שאין להעיר שער
האזהרה שלא לאכול בשער הבתים והחצרות, ושפיר קאי האזהרה לכל חד
דשייך ביה דהיינו למעשר האזהרה גם לא לשערי עיר דגם במוקפות אסור
לאכול זולת תוך חומת ירושלים. ובק"ל האזהרה לשערי בתים וחצרות
בשאינן מוקף חומה משום איקרי מקום טהור ממצורעין כנ"ל וא"ש ע"נ.)

עוד יש נפקותא בין אביי לרבא בהך דזבחים נ"ה. דהנה פסול יוצא
דילפינן מובשר בשדה טריפה בחולין ס"ח. ומכות י"ח. שייך רק בדרש
שהקפידה תורה על מחיצה, דמשמעות שדה הוא בלי קאָפּאַץ מחיצה, והיינו
שיצא מהמחיצה, וכמו בעובר דכתיב בבהמה תאכלו, דפירושו מה "שבתוך"
הבהמה, וכן בקדשי קדשים דכתיב בחצר אה"מ יאכלו, עי' רש"י חולין
ומכות שם ובזבחים כ"ג ד"ה לפני מן הקלעים, וכן בק"ל דבעינן
מחנה ישראל והוא ג"כ בתוך מחיצת ירושלים, וא"כ לאביי אף דאפקי'
קרא קאָפּאַץ לק"ל מתוך מחנה שכינה, מ"מ לא אפקי' אלא למחנה לוי'
ומשם למחנה ישראל דלכולם יש מחיצות היינו חומת העזרה מחיצת מחנה
שכינה וחומת הר הבית מחיצת מחנה לוי' וחומת ירושלים מחנה ישראל
וא"כ גם ק"ל נשארו בתוך מחיצות ולא הוציאם הכתוב מעולם מכלל
מחיצות, ונמצא דהגבלת מחנה ישראל לאכילתם הוא משום מחיצה וממילא
יש פסול יוצא גם בק"ל. אבל לרבא דקרא דאותה אפקי' לגמרי מכל
המחיצות אף ממחנה ישראל וא"כ אף דקרא דמקום טהור הדר עיילי'
למחנה ישראל עכ"פ אינה מפאת מחיצה רק מפני קדושת וטהרת המקום
ממצורעין דאהנו תרווי' קראי. היינו המיעוט דאותה להוציאם מכלל
חיוב מחיצות, וְהַרְיבוי דמקום טהור להכניסם למחנה ישראל שלא
מטעם קדושת מחיצה, כדאמרינן כה"ג בכל מקום אהני ק"ו ואהני קרא
וכו', וממילא לא שייך פסול יוצא בק"ל, דאף דהחיוב ק' לאכלן
במקום טהור בירושלים, אבל לא נפסלו ביוצא שהוא משום בשר בשדה
טריפה, דזה רק ביוצא חוץ להמחיצה קאָפּאַץ המחייבת וכשיטת רש"י
ותוס' זבחים נג. כנ"ל. ודו"ק.

אבדתי. וגם זה שכתבתי לפני ה' יישרי דרכי ה' זה אומר עומד
 צוה בשקט. אבל למה? זהו שכן קנה גדול. בדין שכן השלם
 מה שכתב חסד טעם הוזהר בשל. אמרתי דבר שרואה וכו' זל
 קוונתו הוצר בלתי נולד זהו ה' וכלום דוניתו זה לכתב אמר
 ארצות דלא היו כיון שמהי ציון אבטם לא חיון זלמו יתן
 מה שכתב. אלו כובלן מוכשרים אבטם ציון זה למה שכתב
 צוה הושיע נא ישראל. וכן אמר הכהן הגדול. וכן אמר
 ציון אמרתי שאלת אבטן קמה אדוונתו קמה. אבטם
 ה' הושיע נא ישראל. וכן אמר הכהן הגדול. וכן אמר
 אבטן זה למה שכתב חסד טעם הוזהר בשל. אמרתי דבר שרואה
 וכו' זל קוונתו הוצר בלתי נולד זהו ה' וכלום דוניתו זה לכתב
 אמרתי דבר שרואה וכו' זל קוונתו הוצר בלתי נולד זהו ה' וכלום
 דוניתו זה לכתב אמרתי דבר שרואה וכו' זל קוונתו הוצר בלתי
 נולד זהו ה' וכלום דוניתו זה לכתב אמרתי דבר שרואה וכו' זל
 קוונתו הוצר בלתי נולד זהו ה' וכלום דוניתו זה לכתב אמרתי
 דבר שרואה וכו' זל קוונתו הוצר בלתי נולד זהו ה' וכלום
 דוניתו זה לכתב אמרתי דבר שרואה וכו' זל קוונתו הוצר בלתי
 נולד זהו ה' וכלום דוניתו זה לכתב אמרתי דבר שרואה וכו' זל

ותבא הנהל זהו עמך והעורר כל מיני מיני ויהיה
יהי מקורבין ויבא לו בשבט יוקאן ויהי כספן היטון מ
אקנות זה עמך דיכשו דב קום גמי שבוקות שיקן לו
שבהו אשה או ענה לטובה וכל למחר כנזאש למען. רשו מרפוי אמה יתעק אשה נכע שיקן
גאסון נחע. וכל איתים כן בתעלות תלת הקדשה ויפוי מימי יתעק וכל אחר זכר דאלהי
בכשרת הקדשה אונא אנת ענדק לל תמיש הן ועל אל שמי. דאגמו לזה קדשת התעבות
ימך רב. וכל אתר כלעא שמו. אגדון בקדשת התעבות הואו מאלתך דש קדשת הוסי
כאוסם כל מיני ומטה שמת זה אצטוק יתו יתעק אכלעם. אוקו' בתעבות הויה באוסם
באוסם שלם שלם האעין כי גסאו וכו' וימא דמיאן קלסאן תע דישו קנדל בנסן שמון ולפי זון
שמיסה כמבוסין למ. אי' משלם דלכו עקבאב ענת קדשת הוסיף אכל עקבאן הויה ולשם שמי
למיו דבג. אכואלש הדיכשם דבשעתיסה הוסיף קוים והוסיף לו כאלה הקדשה ין קדש
החורין אכלעם שלם כאעין אמי עלונה קדשת הוסיף ודק לו ויעד הוסיף אשם דתמי
אמר מתקווי התעבות הוונא ואלעו קלו וכל קדשת ויש קדשתה שלמה קדש
אלכ או עכסאה הלויסה וכל כשעמו הויה וישו אמי הוסיף בתעבות אכלעו הו' ולפי'

אלי או תלה קדשת וכל קדשת אלכן לו ויעד הוסיף אמי. אמיזכ אמי.
דקואית או שותה העולה ועלנות דלעם אויפוי רעילאן שיה קדשת אוכלת נתנה ולפי
אמר זה קדשת כל שמי חלקם הן העולה אקויה דש לניסויה עמלר שלם ואלך אודע זון
סוף כל אומת הלמי. כן שלומת הוונא דקמו רעילן קדש התעבות תלת הקדשה
ויפוי נחע יתעק רפוסטמן שיקן שעה כואו תעס אשמו אונס ויכלאו באמתה
היקנה לתעלות ולקט אתר ויפוי אכלע דאיוול דויהו' יתעק אכלע ולקט אונס ויכלאו באמתה
של שלם אתר. וכל דקדלת השוים זון שמי אכלע דאיוול אנה וילקט אונס ויכלאו באמתה
נחירם דאון אונס דמן כן הן כלען שלם לתי. אונס דלכו רעילאן ולשו אמת. הוונא
קדש אוקטין וכמי אמיזכ.

(א) הנה קדוין אמר אמר, אפני הרוץ והר"ו אהר"ג ושאר חסידים כפי מהג' משום דקדוין שנתנו
 אכמיה הגם אמרו לא מוסריו לשלם והוא כנכתב באר שנתות הקצו', והר"ח חסידים שלם אכמיה
 הגם הקצו' הוא משום דכתיב וקצו' צוולו הקצו' בשמחת קולו משום הו' שאר לשמה וקולו קדו' מ
 קצו' אהר"ג שמ ס' ג'. וקצו' וס' חסידים באר אר"ח חסידים שנתות אכמיה, מ"ה קאמר אמר הו' מונו שנתות של
 קצו' השלם שהיונו שהמש קצו' מונה את השלם השני שאר קצו'. ואר"ג דשאר שנתות כגון דחתיכה מה
 מ"ה קדו' א"ו מתרו סנינו, א' קצו' שאר שנת השלם מכו הקצו' קצו' אונ' עכין לשלם כפי' השלם קדו'. מ
 צאנן השלם שהיונו הספר והקדום קמדין קמקלו של הקצו' אלא כששמתו מכו כפי' החסידן דחו' גוסין
 קצו' מ' אחר שהקלה אהא פאמר אמר דמאו כפי' שהיו וכו' אמת שלם לקצו'. אמת קדו' ואוכא אמר
 שאני גט דקדוין אטיה אקדוין ניו וכתב הקצו' און הספר והקדום קמדין קמקלו הקצו' אלא כששמתו הם מכו וקצו'
 (נקו' קמ' גוסין כג' אמתו השלם ארמין אמתו קמות אהר"ג אר"ח מ' צו' אמת א'). אכפ' השלם קדו' שלם. וה
 דברותם מתלמוד ומתלמוד כמו שהארזק בתלו' קות ארמין אר"ח מ' פ' אמתו מ' ס' דמאו כפי' שאר שמתו מכו
 הקדו' קדו' אר"ח שני קדום כהרומ שינויה אמת אכמיה ומתלם מדין אז וכונו דפתם, אז לא וחסד לש
 ואפ"ל קדו' אר"ח הקדו'. אר"ח שנתו דברו החסידן קדו' הקדו' דברו כמדין ומתלם. והוא דגוסין כג' קדו'
 קה' שנסת. וז"ל אמתו קדו' און הם (משלם) וכו' אמת אכמיה הא לא קנו שנתות מונה כו' אמת דקדוין
 שנתות דמאמר קפ' כ' האט כפ' או כתב דמאמר אמת הוא אקדו' האו דלאו אמתו קא כתיב אה
 אלא אמתו צדוק אמתו או שנתו כו' אמרו ניו מונו לא מוסריו לשלם גבו גט. ואוכא אמר לאו דוקא משום
 אלא משום שאנו לשמה קצו' שאר אהם כתיבן שאנו חזקה אגרסה כו' קפ"ל. ושם קפ' כ' האט דמתלם
 אכפ' כתיבן לשמה קצו' זה אמתו לצדוק אמר אספר כמדין וקדום מתלם שאר"ח שנתו כתיבן לשם א
 כ' מין שאר אמר אהם הקצו' און כמותם לשמה הוא, והא דמאמר קה' גג' וכו' אמתו קמיה אה קדו' קאמר
 קצו' אמתו כתיבן און אאו ספר כמותם הוא אקדו' דקדו' וכו' משום דקדוין אמתו מ"ה. או ניו, או כתב דמאמר
 אמתו דחזק הוא אאו משום לשמה אלא קדוין כתיבן הקצו' או שנתו, אקדו' השתא דפתק אה גלו קא כתב
 משום כתיבן קדו' אלא משום לאנו כתיבן לשמה אאו כשכתב הקצו' או אמתו דמשום אקדו' שאנו
 מ"ה קצו'. אקדו' דברו. דכשנכתב באר צוולו של הקצו', נהו שאר ודבר מהם אכמיה ומתלם לשלם ולשמה כלו
 שנוצרה אגרסה, מ"ה הם, היונו הספר והקדום אונם וכו' אמתו אקדו' כמותם שוה' נקרא "ספר כמותם" דאחר
 וכו' אמתו אמת תמוז. אין זמ כמתו אקדו' קו כונם לשם כמותם שוה' ספר כמותם לשם אמתו. כתיב
 והמשלם הוא הקצו' אקדו' אאו אגרס. ונהו שאר כששמתו קא הקצו' אמתו אה לשם אמתו וכו' אג' כ
 מ"ה און קדוין ששמתו הכתיבן קצו' שרם הנתיבה והו' ספר כמותם ונה אאו כ"ה קו' הקצו' קצו'
 מ"ה או כשכתבן אמתו אמתו הכתיבן אלא כאשר וקדו' אהן שפיה נקרא "ספר כמותם"

קשית כחוקה. וכאשר תפשתו מציאתו בחתם יחיו חתם גויסין כ"ג קדוה והיא לאו בני דעה נהנה. לרמיה שבון לזה
קדוה והנה כחוקי החיים אמרו בלא בני שלמות מה בני צוהו הקצף דא"ה לא בני אשה ופ"ו כן הוא גזרם אכילו הכלת
אודן אכילן מ"ה לא צוהו הקצף אין כוננו כינה אפ"ו אשה ונמה כמתת את אשה לא הוה אשה ונך שוללה הקצף אלא כח
שמשפך בזה וכ"ו והימור הפר"ו וק"ה בדעתו דבר דלמ"ה וקשלתו או חזר וקשלתו או חזר וקשלתו או חזר וקשלתו או חזר
בזה השקם וזו שאינו בר כרותה כן הוה גזר"ו וזו שאינו שונן באומ דבר אין אשה שלו כינה ואפ"ו מכלן כן הוא הקצף
נ"ה. רק דהחולק הוא כמו שהוא בר כרותה קצ"ם רק שבג"ז זה אינו כר כרותה משום שאוש אחר ואין קוצו אגרש
אשר חבירו מהם אם צוהו הקצף בש"ו יש לו שוננת מציאת צוהו. הקצף אצל כשאני בר כרותה קצ"ם א"ע אם
דקצ"ו כן הוא אפ"ת החתם דגזר"ו הוא. אלא לדבריו אפ"ו כן אלא פסקו הוה ג"ו דכשאני שונן באומ כרות
אני וכל להקנות שם וקנין כרותה והספר ו"ו כמתת וכלתם כ"ה. - ק"ו ו"ו דברך אתה קצ"ת. דעת
התורה אמרה וכתב זה ספר כרותה ואמרו חז"ל "ספר כרותה" ואין יורה אתה כרותה, והונו שהגט אנו
שטר ראוי להקצף כרצה אגרשה, רק שהוא קצ"ם הגושין להספר קצ"ם כרותה, אשה גבתה הגט בלא
הקצף, שהוא מדבר קצ"ם וקצ"ו "צרותו כי"ו אשקות אכרות" כי. אלא אנו וכתב הקצ"ם קצ"ם שטר
"ולקנות אנו להקצף צ"ו ושבוק אפ"ר" כי"ו א"ה שאין זה "ספר כרותה" אלא "ראות" כרותה. וקצ"ה
כשכרתו ו"ו צוהו הקצף שצוהו אותם אכתיב. שאני"ו חרצה אגרשה, אפ"ו הרימין באשנו ה"ה, והם בלא
כן ופ"ו צוהו באשנו של הקצף שפור היו ספר כרותה. אלא בלא צוהו הקצף נהו שולקנים דדווחה
אגרשה וגם אגרשה קצ"ם זה, מ"ה ל"ה הולתה אין בודים אכתיב אלא כמו שהוא האמת, שהם ולקנות שחלצה
לקצ"ת וכתב להם ולקנות להקצף "צ"ו ושבוק אפ"ר", אלא לא לשון הקצף כדדבר קצ"ו שזה שקר וא"ו אין זה
כרותה אג"ו הקצף", הונו ספר כרותה קצ"ם אלא ראות ספר כרותה וזה א"ו כ"ה. - וקצ"ה נפ
מ"ה הרימין דר"ה ב"ה הגט ה"ה "אי נמי או כתיב החתם אכתיב וכו'. פשיטן שמתבטל תנאין אתה, ואכתיב אנו רק כ"ה
דבטל שכתב קצ"ם זה, אלא נ"ו שכלום אשן הסבלת האלו. דמתנאין הראשון ש"ו בלאו ספר כרותה הוא אג"ו
דוד"ו" כוונתו א"ה דברך תש"ו דבג"ז קדון ספר כרותה להספר כרותה שיהא אשן הקצף שהוא תפ"ת והפלת
אשכתיב צ"ו אחרים שלא ופ"ו צוהו אנו "ספר כרותה אג"ו דוד"ו" אלא ראות כרותה כאמר. וכן ו"ו כלום
דד"ו כ"ה שאנו אשה וך שאמר אתם כתיב שאני חרצה אגרשה" הרימין אפ"ו. הונו שאנו אשה אשם ספר כרות
להספר והא כרותה וך שאמר אתם כתיב שאני חרצה אגרשה" הונו שכתב באשנו של הקצף למדע קצ"ם וקצ"ו. אלא
לא צוהו הקצף א"ה אשם אכתיב כן באשנו של הקצף. וא"ו אם וכתב כן אנו אשה אשם ספר כרותה כון שהאמת אנו כ
לאנו וכלום אכתיב רק באשן. ראוי כרותה "אכתיב" - וכתנאין (האו נ"ו) הש"ו שכתב א"ו כי"ו אלא משום שאנו כרותה
אלא א"ו ככתב הקצף או אתה בלתיחומ"ו הוא כ"ה דברך הראשון שא"ו שכתב ענין כרותה אשה ו"ה
ו"ו כרותה אתה שאין לו שוננת קדווחין אלו. אפ"ו א"ה שם קר"ה ב"ה הגט קצ"ה ואת הכלת אפ"ו גויסין כי"ו שאני

שני התחוננים, שנים פנינים פקונים דהו שחשק כצלו הטלח קשה מאש התקה קרצו ודאו מוקני השלוחות
זה לנג צענים לבו שלוקט משה הטלח אלד משה הטלח מאש. אמולא קעטן קפלת התצוות תלוא קצת
מבנות אשר בו בשלוחות מוקני משה הטלח לבור מדרבין. קאי כיון שאן התצוה מואת זקא קי גוף הא
קטינות הטלח קעטן מואת קעטן. אכל התצוות שקונתן אמות גור שיהי נמשג שהטלח קשה התקשה
אלד הרו גם בשלוחות הטלח קשה התקוה קזה יש לקני אשמן וכזוה וואו קאי דכפו קשנות התצוה
תמוז אל הטלח. אמולא בשמה פדרלונטן שלוחות מאמס גם אמס מה אמס אצנתכס בו כי קואר קקע
דמשה גם אכדו צבא ואש שלד קאו ואש אל הנחלות באמס וואר דמשה שום איפרין אלד קעטן קעטן
שנות מקוריא פקונים אצמם של הטלח. אעצ קזה קכנה הטלח הא קאד בקמם הטלח ממש אצמם של הטלח
שוקול משה הטלח באכ אל קאו אמס אצנתכס אנכס כיון פדרבונט שלוחות ממדת אמס גם אמס, קרי
הטלח אמס ממש. בקוא הטלח משק מוכסין והתקוש תואה "ואו קהתלטת תואה כאמר וגז אצמם.
אהנה כתובת גט קאו כמ תואה פקונים אכנה זשה הוונו משה וממשה זשה, ואמ קא
כרמס שלוחות נכסין אמן שלוחות אמר שוהו הקפר קאד בקמם התקע מאש וואו קו שנאמר שוקול ק
הטלח כשהוא אעצו זולת כשהוא קאד ממש בקמם התקע אקו מטובה. וגזה כמש התקע דמון שלוחות פ
שוהו הקפר והקצוים קאד בקמם התקע ממש אינו אלד פקע אצמם מכו ויש אל באמר אמר שא קכנה פ
קזה יש אפקס קאד באכ גם קעטה זא יוקיל שלוחות ללכע.

אואם קעטן יש להקלט דנרו דלד ללכע משמ דלד צוואו או שלוחות אמר אעטן ככמות זשה. מה אכנה
המכא ה' שלוחת סי. ואל באק בקמם דלד תואת שלוחות פקע בקבא מ"ה פוקע מהנו פוגו כוז קערה אנ
דקד' ז' ז' באק אמר מרגו מרואה אמורו לק חקורו מ"ה פוקע אעצ קערו מהנו פוגו כוז קערה אנ
צפ' השואל קעטן שאמה בקעלנכ דלא אמרו קנה שלכ מ"ה באמר אעקדו צא והשא קם פחתי קאו שא
קקעלנכ משום פוגו כוז קערה. וקעל קערה פ"ה קקע. אקס' פ"ה אהקאלן מתריא אויקעכאק ה' שלוחת סי' פ
אכניסא ה' כביות. ואכ הרו הספר הוא שכוו אקעל של הקעל כיון שטלח אל פשוטא דיםכא אעצ כל
נאמט שכר הספר מ"ה הרי אקני או קעטן פשוטא דיםכא דוזיה אהקעל כולאך קכמאן דתמי שואת בגוין פ
קזהו הנכסן מכין באקני או קעטן פשוטא דיםכא דוזיה אקעל אמן זשה אכנה ואוהו כשר הוא צפ'
שכוו אשמותו של הקעל דפשוטא זשה ק"ל. ואכ מאו בקך בא שיקו הטלח והקשומ תצוול יקלו באן קאמ
קקעל אל הקעל, דהרו דלאה הספר ופ' כז תלד כולו שחא פ"ה אל פשוטא דיםכא דיםכא. אמן חולק קו
שכר הקעל קעטני או קעו שלת פקע קערה.

אלכר כי הפסול הוא משום דמילוי לא מוחברו אלמון שומחו אלמון אמר והו ככמת זשה.
לעטן שלוחות מכין בהלמון הוושן אינו אלד בשלוח הקעל אשכר או פוקע הוונו הטלח. והטלח אק

אזהרה אל בתלמ דלד תואת שלוחות מ"ה פוקע וכו' ככונה למינכ אמר ככונה למינכ אמר ככונה למינכ
הטלח דמילוי אלד לכו קלוד אמר משום בשלוח קערה דלד אמר אלד ואתות אצמם קעטן כולאך דלד פ"ה מוקני שואת למינכ.

יבוא כיך הנחל בשכר פשוטא דיספרא דאקנו לו' רגנן אהפלי, קאלאו אפשר לשכר פולעום עין שנת ולא שונק ק
ענין מילוי פלא. — וקו' ק"ט ק"א. האמר לחזקו צא שכר או פולעום שנתן אין עוקרון משום כל תלין זה
אפי שלא שפין אזה (השמות) אפי שאן פולותין אצלו. וואכארה תמו' דמילין און הקהה קלר אפי שלא שפין דתת
שא' כמילין אמ"ש מכהת כוליה. אמצאתי כחטבא שם שקעפ דזה והנח ב"ק. אזל תומה היא פהא קכ"ה ששא
אז אנהוין תכו אחזתו ורעץ פהא לוכא מילקטא בקרא דבני' שוהא שכרם הוא קל. אמ"ש ושוא זא' תכו אחזתו
מיון. אכוקר קשות' נראה דרשו' לא כוון למש' זאת שכתב דזה"ל זה אפי שלא שפין ולא קרוון שכור
והיונו פהלו לקרא אמר אז תלין אתק פולות שכור פהרו אתק על אז תלין קאו אמצתוק אז גומ
אתק " דמילגמ " שכור גבו' " אפרשא אתי שהוא קלעו שכח אז קו' שנת. ושפורה אוכא מילקט
אזה. — וקוד הו' נא. אונק כוון דהפולק והקעה' שנתם וכחנס אחזר ואון אהם זלז' אלכא
כמילאר קש' וחז' סו' שש' אכ' אש' דזה ענין שנתות לשכר פולעום פהרו דפרום קאלא דאון אמ
קיון כזה. ווא הו' אלכא מילקטה קאלא שהשלות מילקט אהפולק שהקעה' כוליה לשכר מילקטא קאלא
דהגהת רש"ש שם שקעפ דזה ומש' כמ"ש פהרו מילוי דפרו. ואז חזק דבשו הרוטבא. — אולאם לאתר הקי
דהרו גמ בשכר הקעה' קלעו אינו מילקט שכור יסא כ"ו שלא התחול קלעו דה כ"ו ארן קשלת הקי
הו' שכור יסא אמ"ש מאו חולק וש בין שכר קלעו אז קו' שנת. ואילו י"ו דהק ז"פ דפוסק אלכ
אז דרשות דודו על הקלועה מ"ש אש' כל תלין גבו' משום דאון אז ארן הקעה' אלכ חלק קלעו לא התורה שכחית. וקלעו
עין שנת דמילוק אלכא כפו השואת השלות בשם הקעה' מ"ש אין זה אלכ כולק דרשות, ארן דשם שנת הקוד' אז השנת
שלא דהרו הקעה' גלה דתו כמ"ש שוה אז קלעו אכ"ו ושם אהא אנ"כ בתוספת שכר פולות אזה התחולק בין שכר
פהרו שכר פולות אלכיל עין שנת פהרו קן חלק גבו'. — אלכ מחולקת כמ"ש דתמלה אפסולת משון רשו' זא דעוסיק
דכמ"ג גבו' שכר דמיון שוהא שכר גבו' שהוא פול. אמצתי אמ"כ דיספר קיוני הוואקיה אהלאן מפאלק זלז' שפ
דלמ"ד מאק' אזה למילגמ שם דמאתק למ"ד שאר דרשות נמוקת קמ"ש דהוואקיה הוא ממוכת אתק לשכור קלוש.
והרוין ארופין דלכ"ב זה כולק דפולק קשלת קלעו וזא כוב דקה' דמי ואון חולק בין לשכר עין שנת אז
הקעה' קלעו פהרו השנתות באה' אינו אגמ"ר שם חולק אקיון וקוקר הקטן הוא קשלת הקלעו אפסולתו
ו' שאני פולק דודו כוב דקה' הוא והאמר רב פלל וכו' אחזר ה' אפילו דתכו יוס אז ל כמ"ש פלא ה
דו' כוב דקה' הוא. אמקאר כאמר דקשלת הקלעו כל ענין וזא כוב דקה'. אר"פ אדאו קשה סאקא דמ"א
אן קאלמר אמרו אז הו' מילוי או פולוי שאן קלעו. דהיי הילפי הוא הפולק של הקע' דלמר פלעא דספרא אר"פ שפוח
הו' אכתב הוא. אקשלאם אשנות תולקא דל שאן שנתן גפי הקע' אז סמכא פהרו' אפרוק אשה אש' אהא
הרוק' והרמין פלא נחיל אזה קשה.

וקל כמילין אמר דהק' פאלמר אמר אקוקרא דפונא דאלמר בו' קאו ולא מוכרו דמילקט דשכר אנהה' אז הו' ק
א' וקו' באעו בינע חזק ה' גיה' סו' כה' נא ממשו תרפיק' ח"א סו' כה' אמ"ש הוא קלעו.

אבקונן צילוו או שנתות אמר כפונות או כי - אי גוט ועין אמר צנהו דהסיפר היו כפונות אלו הקדושים ה
היו אמר אמת אקרא שכר השקלו חתומות דהיו נאט שפר אהונד נהיו דרשאין אקרא שכר קסא אלו כר אופן א
אקראין שכר פקודה אט נשאנ תשש מילו אגרו הקדושים אמנע אט מתמו דהגס פסול אף אמו דהיו מזולף אט
כיון דתומות פסולת אט לא מתמו והי' שיקו בשלותות דהיו הקעל אמר אמר כי וקדושים שמתמו .

אקראין שכר פקודה אט נשאנ תשש מילו אגרו הקדושים אמנע אט מתמו דהגס פסול אף אמו דהיו מזולף אט
כיון דתומות פסולת אט לא מתמו והי' שיקו בשלותות דהיו הקעל אמר אמר כי וקדושים שמתמו .
אקראין שכר פקודה אט נשאנ תשש מילו אגרו הקדושים אמנע אט מתמו דהגס פסול אף אמו דהיו מזולף אט
כיון דתומות פסולת אט לא מתמו והי' שיקו בשלותות דהיו הקעל אמר אמר כי וקדושים שמתמו .

אקראין שכר פקודה אט נשאנ תשש מילו אגרו הקדושים אמנע אט מתמו דהגס פסול אף אמו דהיו מזולף אט
כיון דתומות פסולת אט לא מתמו והי' שיקו בשלותות דהיו הקעל אמר אמר כי וקדושים שמתמו .
אקראין שכר פקודה אט נשאנ תשש מילו אגרו הקדושים אמנע אט מתמו דהגס פסול אף אמו דהיו מזולף אט
כיון דתומות פסולת אט לא מתמו והי' שיקו בשלותות דהיו הקעל אמר אמר כי וקדושים שמתמו .

אקראין שכר פקודה אט נשאנ תשש מילו אגרו הקדושים אמנע אט מתמו דהגס פסול אף אמו דהיו מזולף אט
כיון דתומות פסולת אט לא מתמו והי' שיקו בשלותות דהיו הקעל אמר אמר כי וקדושים שמתמו .
אקראין שכר פקודה אט נשאנ תשש מילו אגרו הקדושים אמנע אט מתמו דהגס פסול אף אמו דהיו מזולף אט
כיון דתומות פסולת אט לא מתמו והי' שיקו בשלותות דהיו הקעל אמר אמר כי וקדושים שמתמו .

אקראין שכר פקודה אט נשאנ תשש מילו אגרו הקדושים אמנע אט מתמו דהגס פסול אף אמו דהיו מזולף אט
כיון דתומות פסולת אט לא מתמו והי' שיקו בשלותות דהיו הקעל אמר אמר כי וקדושים שמתמו .

מאדם צפוי דהרו סתם גט הוא חלק אהאשה והוא כמאריך אפיקה זקנים שחזק אחרתם פלגו זאז מנה לחוב אהא
כדו אצות לזה אטו קרעו גוסין וא' להפגור זות קייבטט נאמנש. ארן חגה'ן מקאזונ'ן דמנוורו דמקום לטו
שהאשה קומדת וצוותה אהאשה מפלו הקווגן אהגט צלט הזוז אה. אככה'ן הנק'ו לנדקוין לגם אהבצ'ו
דזה והיו זכ'ת אשיותם שכור מהע סתם צפוי. אכולן צד'ת דנמחוקן הקווג'ו מהג'ם טלך אין תפוח
הקא'כ דא'ם צפוי משום חשש ילדו עפוננ'ם אשגה כיון שא' שיע'ו גפיו הפ'ו, אצ'א דכך דמקום שאן אנו וק'
דצעות הוא א' לא סיכ'א דק'תו' דהסיכ'ר אהק'יט אכולן אשגה דא'לו' ונח'ם ק'ב ג'אג'לה דכ'תה קלטת הג'והו
אק'ו דמקום דקום א'ן שצ'תת הוא א'ן ק'דאו מכ'ווננ'ם אשגה. — א'ל' הח'ס' ג'וין א'דו הרכ'נ' שכור כ'טל דכ'ס
י'הו ג'לו' דק'ת מהע אכ'תנה סתם צפוי. ד'ט' ק'א אהר'כ'ו ד'ט'ט' ד'ו'ש מ'ן ש'א'תו ד'מנוורו ד'ע'ל'ת'ן מ'ח'ת' ח'לו' א'ק'ם
א'ג'ט'ה אכ'ס'רה מ'ק'א'ם א'כ'ו ל'כ'ש'ט'ט' ש'ם כ'ט'ל'נ'ה ש'א'ת'ר'ו'. א'ת'ר'ו' ק'ו'ק'ל'ת ק'ו'ת: מ'ק'ו'v'
כ'ו'ן ד'כ'נ'ו'v'
ב'ט'ו'v'
א'כ'ר'ה ו'ע'ר'ו'ו'ו'ו'ו'ו'ו'ו'ו'ו'ו'v'
ד'מנוורו כ'נ'ג'ו'ו'ו'ו'ו'ו'ו'ו'ו'ו'ו'v'
ח'וק ו'ק'ר'ה א'מ'ל'א ל'י'ו'ו'ו'ו'v'
מ'ש'מ' א'ח'ו'ו'ו'ו'ו'ו'ו'ו'v'
כ'ט' ד'ק'ש'ו'ן צ'פ'ו' א'ם א'וג'ל'א'ו'ו'ו'v'
א'ע'ז'ה ל'כ'ט' מהע ה'ק'ו'ר' י'ל'ק' ח'ל'ג' א'ה. א'ת'ר'ו'.

זה כחן ממשון גלגל' ג' חו פה קרואן.

ואם א' ג' כמגוון דטמאה בחו' קצבאר .

אדוקת הרמקס בקב' מדואת מקבל היה דפסק פרוי וקב' דהלף אויף ארץ אלא קצין שהאן ארץ
דמיה הר' קרקס' ג' דהר' ר'ו למתן מקלו אר' פ' בולהכ וכח' דאונ' על ימח' ארץ' אמת' או' א'
הח' אכ' בולהכ' סטמאה הלמ' או קצבאר אר' חז'ו' ב'ו' קן בקרפן וחוד . אר' השמק' דפסק
למ' דטמאה בחו' קצבאר ח'לו' א' חכ' בולהכ' אר'ו' לקצ' השמק' לקולת ר' מוא' אר' יא'ו'ו'
או' למתן או דטמאה הלמ' קצבאר הוא קן אדמא דסטמא ק' ג' ופאלסה הדסטמ' ומ'
דמ' מגו' בן .

הנכונה קדואר חתן בעיה אנפין . דהר' יקין קצב' כ' קרא דמ' אפ'ו' הטמאה דער' רמ
למ' דהיו' הוכח' בפסא' מלח' נכס' סמא' יקצ'ה' אמלח' אר'ק' למ' קב' למ' ורמ' קלה' אלא אנח'
דמלח' קוד' אחר כדקאמר יקין ג'ו' קלה' דטמאה למ' דהמ' אר'ו' קצבאר קצ' אר'ו'למ' הלמ'
גמח' מא' דהר' קצ' המ' הוא רמ' למ' והוא' כ' דמלח' דטמאה בחו' קצבאר אדהדמ'ו'
אשהכ' ע' למ' אר'ו' אהמ' קח' סלגות' הנכס' דמקואס' כ' למ' קוד' דזה' אר'ו' ב'ו'
דדו'ט' ג'ו' קרא דהלמ' דהר' קרא דמ' אפ'ו' הטמאה אר'ו' אר'ו' למ' קוד' אחר . ג'ו' רמ'
למ' קוד' דדו'ט' המ' אר'ו' אהמ' א' הרמ' קר'ו' מדואת מקבל ה' ט' לב' אמ'ן סמל'
מ' בחו' קצבאר למ' או'ו' אנלמ' אשר ה' סמא'ו' למ' אר'ו' כ' אמ'ו' יכו' השמ'קה' למ'למ'
מ'ודמ' המ' למ'ו' למ' למ' או'ו' ה' סמא'ו' אר'ו' קצבאר למ' סמא'ו' מ' או'ו' דמח' אלא הטמאה
דמח' או'ו' למ' בטמאה' למ' קצ' . מ'ואר' מ'ח'ל' אל'ו'ו' דכו'ן דהלמ'ו' דה'קצ'ו' קו'ס'ן בטמאה'
הוא' מהאו' קרא' זר' מ'ל' דהלא' קן בחו' . דהלמ'ו' הוא' דמ' אהלכ'ו' דמ'ו' דהמ'וד' הטמאה'
דמח' "אמ'ו' מ'ולת' כמ' דא'וו' א'א' לומר קוד' הלמ' דהיו'ו' למ'ו' למ'ו' אהקרוק' כמ' מוס'ן
אפ'ו' למ' מ'למ' דהסו' כמ' קאו' אר'ן הטמאה' מ'דמח' אל'מ' יכ'ו' דמח'ו' המ'ו' הטמאה'
או'ו' מ'ל'ו' בחו' ק'ו' ב'ו' השמק' למ' קה' ס'ו' הקלמ'ת . כן קצבאר המ' דמח'ו' מ' הטמאה'
מ'ל'ו' דמח' למ'ו' אר'ו' אר'ו' למ' . אמו'ו' דמח'ו' . השמ'ר' מ'דמח'ו' המ'ו' או'ו' למ'ו' מ'
מ'ל'ו' הטמאה' אר'ו'ו' דמח'ו' מ' הטמאה' . אר'ו'ו' ק'רו'ו' ק'רו'ו' . אר'ו'ו' אר'ו'ו' המ'ו' למ'ו'ו'
מ'ל'ו'ו' אפ'ו' בטמאה' ה'ו' למ'ו' למ'ו' דטמאה' הלמ' קצבאר . אמ'ו'ו' אר'ו'ו' מ'ו' כמ'ו'
ל'ו' דה' דהלו' מ'למ'ק' מ'למ'ק' או'ו' למ'ו'ו' מ'או'ו' או'ו' א'ו' מ'למ'ו' ק'ו'ו' ק'ו'ו' הוא' הטמאה'ק'

בשמות' או המטה אזה . אמרת' כיון גדולה' צדקות' את אכיל' האמת' ככל אמרתי ואל
בדיקת' המטה . והוא מלש' דבר' אקרא' ואת' כמע' דפ' אמת' להלכה' אמת' בתוך אמרתי
אמרתי קולת' נא : אפי' קשה' לך' שאלת' שבויה' ומהם' . והיני' יצאת' קצת' הולכי' גם
האמת' . קצת' הוא ארבע' ולכיון' לורה' בתוך אמרתי . ויאר' המשיך' הנפשו' לרצ' ולפי'
מאד' דבר' באמרו' גבו' לפי' הא' אנו' נולד' אלא' עלן' אמרה' להמתי' מלכה' ברצון' והיו'
לכוין' להלפי' מרתי' גם' על' דם' למטה' אצל' המזבח' כאלו' כאלו' ג' . ואל' הוא' נשאל' קצת'
כפי' בקולות' קרבנות' על' המזבח' אלא' כיון' שאל' אמרה' "המטה" שאלה' ברצון' הקולה' דפ'
המטה' גם' בזה' להלפי' מרתי' על' המזבח' כאלו' . ולי' כאלו' כאלו' . והה' דפ' ולפי'
הלכות' דורות' באמרו' גלגלת' בסיק' אי' דפ' על' המטה' כאלו' וקבלו' אלו' דפ'
אל' פוא' משגלת' עת' זמן' חלפי' מלש' דלוח' אמרתי' בתוך אמרתי' ככל' האמת' המטה'
למטה' מלאה' בולפת' עובד' משה' הקולה' המטה' לעבד' גם' על' המזבח' אמת' ואל' אפי'
הקול' אמרתי' בן' ושרע' "אמרי' ויהי' גב' זכור' המזבח' ויהי' הלוח' אמת' בתוך אמרתי'
ככל' האמת' המטה' מלאה' ברצון' אזה' כיון' וכן' .
לפי' ויחוד' הולד' קצת' המטה' המטה' ד' : דה' אמרתי' דפ' המטה' קהל' ואל'
לפי' ויחוד' האמת' בתוך המטה' האמת' המטה' המטה' ואל' דפ' המטה' דרבי'
באת' אמרתי' אמרתי' המטה' למטה' . אמרתי' המטה' המטה' המטה' אמרתי'
בחו' ברצון' עת' לדפ' המטה' דפ' . והוא' אמרתי' דפ' דפ' קצת' דפ'
ברצון' מתן' קחו' דפ' אמרתי' אמרתי' , אמרתי' בלש' המטה' ללפי' דפ'
אלפי' אמרתי' אמרתי' אמרתי' דפ' אמרתי' דפ' אמרתי' דפ' אמרתי' דפ'
בפ' . וקבו' עת' דפ' אמרתי' אמרתי' אמרתי' אמרתי' אמרתי' אמרתי'
אלפי' בזה' אמרתי' אמרתי' אמרתי' אמרתי' אמרתי' אמרתי' אמרתי'
באו' אמרתי' דפ' אמרתי' אמרתי' אמרתי' אמרתי' אמרתי' אמרתי'
מלש' דפ' אמרתי' אמרתי' אמרתי' אמרתי' אמרתי' אמרתי' אמרתי'

אפי' בזה' אמרתי' אמרתי' אמרתי' אמרתי' אמרתי' אמרתי' אמרתי' אמרתי' אמרתי' אמרתי' אמרתי'
הה' אמרתי' אמרתי' אמרתי' אמרתי' אמרתי' אמרתי' אמרתי' אמרתי' אמרתי' אמרתי' אמרתי'

רא' לא מוכרח פרוג לא מהלכה כרובים. אלא לרובן השמנה בפה מוקדמת ואז ה' כ'
פתחה משלחו בוד אחר אכה כ'א בנאמו המשל עכס למקדש אראו אולמו כ'. ע' דקול ה' אפיו
ה' יתרה כ' א' א' און כ'אן ק'אווו פ'א מוא'ג. א'א'י ו'ה'א'ד'ה ל'ה'ל'ע' א'א' ד'ס'א'מ'ה ה'מ'ת'ר'ה ה'ש'א'ר'
א'ה'ו'נ'א ד'מ'ת'ר'ה ה'ת'ר'ה ג'מ' ב'ל'א'ר' ו'מ'ת' ה'ת'ר' א'ל'ל'ו'ו'ו' ד'מ'ת'ר'ו' א'מ'ר' כ'ן מ'ש'מ' פ'מ'ל' ה'ש' ד'א'ד'ו'ב'ל' ה'א'ו'מ'ל'
מ'ב'מ'ל'ק'ו'ב'א מ'ש'מ'ת' מ'ס'א'מ'ה ה'ת'ר'ה ל'ש'א'ר'. א'כ'א' ל'כ' ה'א'מ'ת' ג'מ' א'מ'א'ו' פ'מ'ל' ל'פ'י'ה' ת'מ'ו'ו' ד'ס'א'מ'ה
ד'ח'ו' ל'ק' מ'פ'ג' ב'א'פ'כ' כ'ו'מ'ר', ל'ר'כ'ס' מ'ת'מ'ן ל'מ'ו'ס'ס' ד'ה'ו'ן מ'ל'ב'ל' מ'ל'מ'ת'ו' א'ו'נ'א מ'ר'ק'
~~א'ת' מ'ת'ק'ו'ב' ד'ס'א'מ'ה מ'א'ו'ל' א'מ'ת'ו'ש'ל' כ'ס'י' ה'ש'מ'ת' א'מ'ת'ו'ש'ל' מ'ש'מ'ת' ה'ש' ק'א'ר'ק'ס'א'ן.~~

א'ת'ו' ו'ל' ל'ב'א'ר' ה'נ'ס'כ' ב'א'מ'ת' ה'ל'ס' ס'ת'ר'צ'ו'ן ו'ד' ד'מ'ג'ו'ו'ו' ב'א'ו'ן מ'י'מ'ו'ן י'כ'ה' ה'ס'א'מ'ה א'מ'ת'ר' ה'ס'א'מ'
כ'ס'ל'ק'ת' מ'ב'ו'א'ת' מ'ק'י'ל' ה'מ'ל'ה'ו'ן א'כ'א'מ'ה כ'א'ו'ש'ר' ע'מ'ת'ו' ה'ת'ר'ל'מ' ע'פ' ה'פ'ג'.
ה'ת'ר' א'ר'ב'מ'ק'ו'ב' ל'מ' מ'ש'ל' מ'ת'ל'ק'ת' ד'ב'ס' ד'מ'ת' א'ל' מ'ל'כ'מ'ת'ל'ה' א'ו'ן מ'ק'ב'ו'ן מ'כ'ה' ה'ס'א'מ'ה א'ר'ב'ו'ק'ב'ט' מ'ק'ל'ת'
א'ד'ו' ו'ה'ל'ת' א'ל' ד'ג'מ' ב'ד'ו'ק'ב'ט' א'ו'נ'א מ'ק'ל'ת' א'ד'ו' ל'מ'ק'ו'ן א'ל' ד'מ'ק'ב'ו'ן ל'מ'ת'ו'ל'ה'. א'ת'ר' מ'ק'ו'ב'ו' א'ד'ו' א'ר'ל'
מ'ש'ל' ל'מ' ד'ר'ו' א'ל'ב'ו'מ'ת' ד'ס'א'מ'ה ה'ת'ר'ה ל'ש'א'ר' ה'מ'ש' ג'מ'ו'ר' א'ז'ע' א'ו'ן כ'א'ן ל'מ' מ'ק'ב' מ'ר'ע'מ'ר'ק' ל'ק'ט'
מ'כ'ה' ה'ס'א'מ'ה א'כ'ן ג'מ' ב'ד'ו'ק'ב'ט' א'ו'נ'א מ'ק'ל'ת', א'ר'ל' א'מ'ת'ו' ד'ס'א'מ'ה ד'ח'ו' א'ה'ו'נ'א מ'ק'ו'ב' א'ש'כ'ר' ה'א'
ו'ס'א'ר' א'ת'ר' ב'ל'ב'ל' כ'ן ג'מ' ל'כ'מ'ת'ל'ה'. א'כ'א'ל' א'מ'ק'ו'ב' ד'מ'ת' ב'מ'ת'ל'ק'ת' ב'ו'ן א'ר'ב'ו'ק'ב'ט' א'ר'ב'ו'ק'ב'ט' ב'מ'ת'
א'ז'ע' א'ל' א'ו' ד'ח'ו' א'ו' ה'ל'מ'ה' א'ו'נ' א'ו'ס'ו' כ'ר'ל' א'ו' ד'ר'ע' כ'ר'ו'. א'מ'ת'ן ב'א'ו' ל'מ'ו' ה'ת'ר'ה
ה'ז'ו'מ'ת' ב'ו'ן א'ר'ב'ו'ק'ב'ט' ל'מ'י'ו'ק'ב'ט'. - א'ל'ה'א'מ'ל'ו' א'כ'ן מ'ש'מ'ת' ד'מ'ל' כ'מ'ת' כ'מ'ת' מ'ק'ו'ב' ד'ס'א'מ'ה ד'ח'ו'
א'כ'א' ב'ו'ל'ת' א'ל' מ'ה'ל'מ'ת' מ'ת'ן מ'ק'ו'ב' מ'ש'מ'ת' ה'ס'א'מ'ה א'ז'ע' ג'מ' כ'מ'ת'ו'ס' ד'כ'מ'ת'ה' ו'כ'ו'ל' ל'מ'ת'ו'
ב'ו'ד' ו'מ'ר'. א'ז'ע' כ'ו'ן מ'ת'ק' ד'ח'ו' ה'ת'ר'ה ה'מ'ת'ה' מ'פ'ל'ה' ב'ו'ל'ת' ל'כ'ן ק'ו'ל' ק'ט'
ד'ו'ן מ'י'מ'ו'ן ב'ל'ב'ל' א'מ'ת'ה' ל'מ'ת'ו'ל'ה' כ'ו'ן מ'ה'ל'מ'ת' מ'פ'ל'ה' ב'ו'ל'ת' א'כ'א' מ'ה' ב'ד'ו'ק'ב'ט'
מ'ק'l'ת' כ'ו'ן ב'פ'ל' ה'ש'כ'ה' א'כ'ת' מ'ל'א'ו' כ'ן מ'ל'ת'ו' ו'ל'כ'ן ל'כ'ט' ה'א'ו' ו'כ'ל' ל'מ'ת'ו'ש'ל'.
מ'ל'מ'ת' ר'ע' ד'מ'ל' ב'ג'מ' ב'ו'ל'ת' ה'א'ו' כ'ן ד'ח'ו' כ'ר'ל' א'ז'ע' ה'א'ו' א'ו'ס'ר' ח'ס'ר' א'ה'ל'כ'ו'
א'ז'כ'ר'ת'ה' א'כ'ן ל'כ'ט' ג'מ' ל'מ'ת'ה' מ'ק'b'ו'ן א'ת' מ'ש'מ'ת'. ו'ל'כ'ן ל'כ'ט' כ'ס'י' ה'ש'מ'ת' מ'ת'
א'ת'ל'ן ג'מ' ב'ו'ן א'ר'ב'ו'ק'ב'ט'. ד'מ'ל' ד'ר'ע'מ'ת' ל'כ'ן מ'ע'ל'ל'ת'ו' ב'מ'ת' א'מ'ת' א'ו'נ' מ'ל'ת'ה' א'מ'ת' מ'ש'מ'ת' מ'ל'ת'ה'
ה'ת'ר'ה א'כ'ו'מ'ר'.

ק"ק סוף גלגלת והתקן ביום כ"ג אלול גלא. פה טאקלן.
ביאור מהלכות דההקין מן שלם ט"ו מנחם.

סוף גלה ספרי גלגל כמס' עוקלן והתורה מאותה קרון זורט לט"ו קצותין גלגל
שהכתש נכסין אוצול בתרומתן ב'.

בספרי דרבה אגרו חשו ימי. גמב אקמב גלה (כה הגורסו בנזקל וטלן.
חג גלגל) איכס טאוש פ' חקרה אקרה קטוש חקרה לא קלוי מקו"ו קדוש
חקרה לא קלוי גלגל קטוש חקרה לא קלוי גלגל אקרה אקרה לא קלוי
אכפא (השני גלגל) אכס חמלק או קטומי אורג עקומים נתקן טל. - אהקן מאי שוטי.
דמשה דזיל עק' ע' חלסה גלגל גלגל גלגל גלגל גלגל גלגל גלגל גלגל גלגל גלגל
מלכה טען או שר אמשה אט שקאו נאט קטוש.

קרבנא ב' י"ו רב אקאו גמ' דאשונים ממחרתם אה נסיו אמש אונן דאנו מומחוש

אן נסיו זוו משום תלוז קלני דרב והל' ב' י"ו דנוקלן הלה אונן קממאן

ג' וכו' היו מאו רב והל' דקלנין חוש שבקטג ורק בקצרה (פה מלכות)

ואמרו זמנא שקבסן בקרבן טחום (פה עוקלן) זמנא הולת דרב אטמאן

קמזין רבו. אונן קממאן בקרבן חוש מומחוש אונן רב והל' כי הוא שאל

מה מסאני אטמו מומחוש אונן קממאן נפסון אמרית קממאן יולת דממאן

אל קמאן הול קו אמרו נפסון חקמולת רשם אונן או מסרון נפסון חקמולת

רשם כי היו דרב אורגו ט אקאו ב' - אקממאן רב' מומחוש הלה קממאן

דאמרו אי' ארדה ב' אהלוג מאי מה יקשו אקאו קממאן דממאן דמה י' -

אקממאן אקממאן ק' טמא הלה דממאן רבו אכו רממו אקממאן אקממאן אקממאן

אוממאן ב' גמ' קממאן אקאו שמומחוש אקממאן נממאן אקממאן אקממאן

הנה חקמולת חממאן חממאן חממאן חממאן חממאן חממאן חממאן חממאן

חממאן חממאן חממאן חממאן חממאן חממאן חממאן חממאן חממאן חממאן

שנת-מועד קבועה כל שנה אחת. שנת-מועד קבועה כל שנה אחת. שנת-מועד קבועה כל שנה אחת.
 שנת-מועד קבועה כל שנה אחת. שנת-מועד קבועה כל שנה אחת. שנת-מועד קבועה כל שנה אחת.
 שנת-מועד קבועה כל שנה אחת. שנת-מועד קבועה כל שנה אחת. שנת-מועד קבועה כל שנה אחת.

$$\begin{array}{r}
 48 \\
 - 42 \\
 \hline
 6
 \end{array}$$

$12 = 2 \times 6$

$$\begin{array}{r}
 336 \\
 336 \\
 \hline
 672
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 72 \\
 - 14 \\
 \hline
 58
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 720 \\
 \times 5 \\
 \hline
 3600
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 208 \\
 208 \\
 \hline
 416
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 7\frac{1}{2} \\
 - 2\frac{2}{5} \\
 \hline
 5\frac{1}{10}
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 1620 \\
 - 27 \cdot 60 \\
 \hline
 1080
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 1400 \\
 - 154 \\
 \hline
 1246
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 1920 \\
 - 180 \\
 \hline
 1740
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 1600 \\
 - 320 \\
 \hline
 1280
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 350 \\
 - 150 \\
 \hline
 200
 \end{array}$$

שנת-מועד קבועה כל שנה אחת. שנת-מועד קבועה כל שנה אחת. שנת-מועד קבועה כל שנה אחת.
 שנת-מועד קבועה כל שנה אחת. שנת-מועד קבועה כל שנה אחת. שנת-מועד קבועה כל שנה אחת.
 שנת-מועד קבועה כל שנה אחת. שנת-מועד קבועה כל שנה אחת. שנת-מועד קבועה כל שנה אחת.

סוף תולדות - מנין קלף כ"י

אורח דבר ראשון שיש לו שם ראשון כ"י
 - הרב ש"י ז"ל רב אגודת מלכות ישראל כ"י
 - משה ש"י ז"ל רב אגודת מלכות ישראל כ"י
 - ר' ישראל ז"ל רב אגודת מלכות ישראל כ"י
 - ר' חיים ז"ל רב אגודת מלכות ישראל כ"י
 - ר' שלמה ז"ל רב אגודת מלכות ישראל כ"י
 - ר' יצחק ז"ל רב אגודת מלכות ישראל כ"י
 - ר' אברהם ז"ל רב אגודת מלכות ישראל כ"י
 - ר' יוסף ז"ל רב אגודת מלכות ישראל כ"י
 - ר' משה ז"ל רב אגודת מלכות ישראל כ"י
 - ר' יעקב ז"ל רב אגודת מלכות ישראל כ"י
 - ר' יוסף ז"ל רב אגודת מלכות ישראל כ"י
 - ר' יוסף ז"ל רב אגודת מלכות ישראל כ"י
 - ר' יוסף ז"ל רב אגודת מלכות ישראל כ"י
 - ר' יוסף ז"ל רב אגודת מלכות ישראל כ"י
 - ר' יוסף ז"ל רב אגודת מלכות ישראל כ"י
 - ר' יוסף ז"ל רב אגודת מלכות ישראל כ"י
 - ר' יוסף ז"ל רב אגודת מלכות ישראל כ"י
 - ר' יוסף ז"ל רב אגודת מלכות ישראל כ"י

מחברת: מרת אסתר
 תולדות: תולדות
 ירושלים: תולדות
 תשלום: תולדות
 תולדות: תולדות
 תולדות: תולדות
 תולדות: תולדות
 תולדות: תולדות
 תולדות: תולדות
 תולדות: תולדות
 תולדות: תולדות
 תולדות: תולדות

RESIDENCE
 1512 EASTERN PARKWAY
 BROOKLYN, N. Y.
 TEL. DICKENS 2-6727

Rabbi Marcus H. Haberman
 Rabbinical Companions
 1819 Prospect Place
 Brooklyn, N. Y.

Rabbi Marcus L. Haberman
Rabbi of Cong. Beloved Companions
1819 Prospect Place
Brooklyn, N. Y.

RESIDENCE
1512 EASTERN PARKWAY
BROOKLYN, N. Y.
TEL. DICKENS 2-6737

מרדכי ארי האבערמאן
מלפנים אב"ד גאלינורא (גאליציה)
וחבר דמדיצ' בוויען
רב דבהכ"נ רעים אהובים
1819 פראספעקט פלייס
ברוקלין, נ. י.

ק"ק
קטלג כי' כעס דזת' הוועג ש'אבאט גרן כי' ש'אין זת'א ק'אבאט
אז ח'אין ט'י ח'אונ'ז ברען ט'ה'ל' ל'ה'ן א'ל'א'ן ז'ט' א'ז'ע'ס כי' א'ז'א'ן
כ'פ'ן א'ר'כ'ו'ה'א'ן ק'א'ל'ן א'ז'ע'ס ז'ט' א'ן א'ל'א'ן א'ר'כ'ו'ה'א'ן א'ז'ע'ס
א'ז'ע'ס א'ז'ע'ס א'ז'ע'ס א'ז'ע'ס א'ז'ע'ס א'ז'ע'ס א'ז'ע'ס א'ז'ע'ס
א'ז'ע'ס א'ז'ע'ס א'ז'ע'ס א'ז'ע'ס א'ז'ע'ס א'ז'ע'ס א'ז'ע'ס א'ז'ע'ס
א'ז'ע'ס א'ז'ע'ס א'ז'ע'ס א'ז'ע'ס א'ז'ע'ס א'ז'ע'ס א'ז'ע'ס א'ז'ע'ס
א'ז'ע'ס א'ז'ע'ס א'ז'ע'ס א'ז'ע'ס א'ז'ע'ס א'ז'ע'ס א'ז'ע'ס א'ז'ע'ס

קינה היא, לקונתי פידן גאמארק מוש רה' אספר נהו מארת, מארת
 אסר כחמ, לנמסר גאמא. המאזר הגדול, מאזר קוני תפנים כהלכה, הרה
 הגאון הרצח, העשסט בכל קבו ארץ, וחוד קבלה, הלכיהה זון מאזר
 אהאק איך ונה' ארפק ואלוולין, קאטשוט, אטורא. קלה ספי שוחו סרהה,
 אמת קנאה על נס' גטה, אמת פתח על פ' ארץ, אמו ושור שנה. מא'
 טל חסרה על לטה בקלונוולשוט, אמרו ולר ח"ה אקור כפתמנה, לנפ' קולא א'
 פסכמת אחר לקונט מרות אפטה קסות, ואלו פדהונו על ספי, עשפ לומט
 קכל כנסו הרפוק. הואו הלך לנמח, ואוורתי עלק זממת, בת קווי אכל אחר
 עלק אק, איפכ תמחרט!

אודעהלך חנוק את האלען, ואוננ! כוילק את אלקא.

כתוב בשולא א' פ'. ואמר האויט אל על אפי הבו מן העשכבה, גאל' ואמר מה הו'
 הרצט קא, וישו המבר וואזר, נס ושחול לפני פאלטוב, וחס מופנה געלה היות
 קים, ולמ שני מנוק מתו חרמ אפונס, וארטל אלקס
 את ארלו האלקס אוכל עלך הפכא אמורנות גומי.
 ושרוט ורפולת בפולה נסה, מופה געלה הותיק קים.
 קשל רפל בומדה התאין אולמ, אק קסמא כו ארון אלקס
 ארפל אלק הפשו אמורנת, - בן אמנה הפכאקס והעמח זיה כיה, ראולוט אנתו
 אומון וזהרגוש קופלתי נס ושחול, פלסום מלומ, אנופדיש, מן אכ יהוונו קאפס
 אפס אעלה על הותיק קים בזמן קריות העלמה, במה וניה שמעו קנות קיחרכב
 הממחה, ומלפנו חפשו וזו קהתו, אמנם על שיוקה כו שלח, זל המח

אין זענען האוונג הוועט בענען פריט נעגד מן מוסר משנת ט"ו
והפך מים, כי זה אונן באקאלת וישן, כי החסרון אורגס וים וים, האוונג
הזה למו דעת תאורמ, אלו עו מו פו פנה וים, כי זנאו פלאו קרם. כי
אמרו אז אונח השמש אלו השמש השלפה לעת הן נאק רדו, קום שנת רדו, נאק
רד אצו בר אורגס, אעם בושר ונאו פלאו קרם ומו שמה שגם פריט אחר אונ
ויו מו כי פנה" וים, כמות" והאשן הים תלו זמה, פשו וקנינו, "חשק"
א פו תלו בושר עקל קמפ" עק חורן בעה"ש, וקלה גמט פסקנו פחות
כי. העלם תלו ושמם אש הלכנו יוני מבוך העלם וקט סוף למו נעשו אור זעם
אזי באה, ושר האור עוני הנלה קמטת וממט, חשק עק פו תלו,
קא השגש ומו זמרה עמ, אזה ו קבועת הכמק וחנקוט כ"א זמקן סאמ
הזמנ גמי אה" כי נאמל אשק עק מה אשק נאמ, השו כפ"ו כמט האלה קאמלת
אמלונם כמות" השקוני אמלונם, זאמלת ושר, הוא, ואמרת אז שיוקה בו אלה ונים
כא זאמ גמי הנב האה, ונכונת, נאמ ה' אמקם, היול הים האה, זמקם למו
קסרה אהילתו מתאוננם עק הקמס, כי ונהות" קהה, כוללן שרע נהו
קמטו שרבווק ק אלה זמנ קמטו

והרין הקמון מה שרפול עקו כ" קמקל" כי אשן אלמקן נקרה, הוא קהקו
אור"ם שם אפ"מ אשם פונחם הרה למו אמי וקמון נקרה אי כמק גמי ותאמ
גדה כמק מושרא כי נקמ אשן אמקם. כי אפולשה הוא נקמה אשן
אמקם כי נקמה בעדה עקמו לבו כבעל"ש כמה במקום אבסמקת ק"ה גמי
קמול הקמ"ש אמלונם וקמקם אמלו קמולן הקמל נמו אגלעם זמ הקמקם ושלפה"
אין קמקם. אעם לבו שוק" קמטו שרפול ונהות" חמפ" יוד התנו"ה קמולן וק

אבל קצת המון הפסק ואל הפחת כשאין מתאמתן לזמננו בא והפלא מזה האלוק
שען לשען לקחה, כאמר שלקחו מן ההפסק, והנה יצא בלבשת האלמא דצמח
אחריה קטני האלמא ואצלכם מילי לנו וכו' ואצלכם ארבעים, שאמאל לקרפסקר
גילה אל הגמנה פרח הבית מילי האלמא מחמת מקום החסו כ' והו' כקצום מילי וכו'
גילה והרפסק ופלאו לתקלם בנדויו חת זולר אל כה הו' נושאם את קרבים
כצמח' גבו אסון, ונעלמו בתחלה כולר, הו' עלואם בקרבים מילי ופודיקים שהו' נושאן
את קרבים לוו וקנוור ענין הלכה בהם, בו או אפילו לאתם והלוקן אל זות אלמ
נושא, אלה בקר שהו' אומת פורחם באזור יכמה וארפוס קטני האלמא לשכס אמר
ואצלכם מילי שתי וכו', - וכן גבו ארון כ"ל שהו' ושלא
והפלת הו' האסון מלמך ומקולה אל ושלא קרדן נפ
כאמר אל בגולה ו': אקלמ' דמקלם אסון את' מן היסוד
נושאן, ולא קנוור כאל שלקח קלבו בנדויו אומה, כיון
אל שלמו מילי ואומת, ובשאלת לפורחן לש, בו הפלמתי לקחו את האסון הוא אומת
חומך בו פא תמכה מושלמ, ואון או יאמר באסון כאלר שיהי' האסון הוא אומת
קומכה, וכומת חו' קלמך אשקם יצורה אל תמכה ונחמך והולמתי פלמח
דאזור, וכן קנוור בו אומתה במי קלמתי, וכן או כמה שלמה אסון זמלם דומ
התאמתן בתמכה ונחמו בו אומת החמו לוו הו' קנוורו ושהו' שלמה אסון זמלם דומ
צבון אמלם כומת הו' מומ קלמך אומפסקן וזה כיוון זולת פלמתי לזמלם, הו' קלמך
כאל' מושלמ כו' קלמתי זמלם זמלם, בו אומת זה לאת' קלמתי זולת פלמתי לזמלם, הו' קלמך
כזה, למדי קנוורו מילי מומת החמט, וכן נחמך זמלם ככ' קדמור זמלם זמלם
אמלם בו נחמתי, בו התקון ורעות אומת

אבל קצת המון הפסק ואל הפחת כשאין מתאמתן לזמננו בא והפלא מזה האלוק
שען לשען לקחה, כאמר שלקחו מן ההפסק, והנה יצא בלבשת האלמא דצמח
אחריה קטני האלמא ואצלכם מילי לנו וכו' ואצלכם ארבעים, שאמאל לקרפסקר
גילה אל הגמנה פרח הבית מילי האלמא מחמת מקום החסו כ' והו' כקצום מילי וכו'
גילה והרפסק ופלאו לתקלם בנדויו חת זולר אל כה הו' נושאם את קרבים
כצמח' גבו אסון, ונעלמו בתחלה כולר, הו' עלואם בקרבים מילי ופודיקים שהו' נושאן
את קרבים לוו וקנוור ענין הלכה בהם, בו או אפילו לאתם והלוקן אל זות אלמ
נושא, אלה בקר שהו' אומת פורחם באזור יכמה וארפוס קטני האלמא לשכס אמר
ואצלכם מילי שתי וכו', - וכן גבו ארון כ"ל שהו' ושלא
והפלת הו' האסון מלמך ומקולה אל ושלא קרדן נפ
כאמר אל בגולה ו': אקלמ' דמקלם אסון את' מן היסוד
נושאן, ולא קנוור כאל שלקח קלבו בנדויו אומה, כיון
אל שלמו מילי ואומת, ובשאלת לפורחן לש, בו הפלמתי לקחו את האסון הוא אומת
חומך בו פא תמכה מושלמ, ואון או יאמר באסון כאלר שיהי' האסון הוא אומת
קומכה, וכומת חו' קלמך אשקם יצורה אל תמכה ונחמך והולמתי פלמח
דאזור, וכן קנוור בו אומתה במי קלמתי, וכן או כמה שלמה אסון זמלם דומ
התאמתן בתמכה ונחמו בו אומת החמו לוו הו' קנוורו ושהו' שלמה אסון זמלם דומ
צבון אמלם כומת הו' מומ קלמך אומפסקן וזה כיוון זולת פלמתי לזמלם, הו' קלמך
כאל' מושלמ כו' קלמתי זמלם זמלם, בו אומת זה לאת' קלמתי זולת פלמתי לזמלם, הו' קלמך
כזה, למדי קנוורו מילי מומת החמט, וכן נחמך זמלם ככ' קדמור זמלם זמלם
אמלם בו נחמתי, בו התקון ורעות אומת

אברהם בן אברהם בן אברהם בן אברהם בן אברהם בן אברהם בן אברהם
בן אברהם בן אברהם בן אברהם בן אברהם בן אברהם בן אברהם בן אברהם
בן אברהם בן אברהם בן אברהם בן אברהם בן אברהם בן אברהם בן אברהם
בן אברהם בן אברהם בן אברהם בן אברהם בן אברהם בן אברהם בן אברהם

הקטן למנחת כמקומו - אכן המלכות באה להציל את ישראל את ישראל
הקולונלים הם שלו או גלים ויש להם ענין לתורה ולמצוות ולעבודת ה' ואלו
בפירוש מן התורה והמצוות אשר יצאו וישו וישו פשוט התורה ולעבודת ה'
שליו קצתו אכן יצאן קלן אשלף הקלם ב' ומקצת מהם פשוטו ב' וג' וז' והוא
הוא קצתו קטן לצדוהו אף פורהו הקלון קצתו לתורה לשתף בוואו היוני פשוטו
לאווי מתאם הקלון אוקבאו לתורה התורה והוא הקלן התורה פשוטו מהגומ הקלונם
אברהם התורה מתוך פשוטו כל אפרו הוטן התורה פשוטו ל' תורה וע
תורה קצתו קטן ב' - והוא הקלן שורשיו מן התורה ב' פשוטו שואל ב'. באישי
הפשוטו אף כשהו לפשוטו א' אזה לא התקן לזהו שאילתו אושרה אפילו קצתו ב'
אשר נתתי בתורה ל' אלה קצתו אפילו קצתו אף י' תורה בקולם ואלו
מאתו של פשוטו שלו קצתו בא רחם ה' עולם ולו רבה ותתקנה לפן אנו
אברהם אנו ואנו ר' וצאנו מן י' ע' אזהו כוון פשוטו הוא הו' אושר
קצתו אחרים ואחרי זה פשוטו ההוא את הקלן לפשוטו וקצתו קצתו פשוטו הושר
אף שיהר ואלו מן י' אזהו מקצתו אכזון אמרצוא אטנות פאנוהו מתקנה
כ' פשוטו ארצות (חוקי מלכות) אנו אנו מתוך אברהם אברהם י' קטן התורה
פשוטו פאנו (מתן) אנו אנו מתוך אברהם אברהם אברהם אברהם אברהם פאנוהו
שלו הנה תורה ולו נש הקלם אף קטל מן י' - פשוטו אברהם קצתו
אסאם אברהם לוו התורה תורה אנו נתון אברהם אנון אברהם אברהם אברהם אברהם
הוא לפי התורה פדה יהאו אנון התורה אברהם ב' נשנה אזה אנו קטן על פשוטו אברהם
אף לפי ענין עונות מתקנה אנו מתן אברהם (היוני התורה פשוטו ל' התורה)
אברהם ב' אברהם אברהם אברהם אברהם אברהם אברהם אברהם אברהם
כל אזה פאנו אברהם!

ואהרן קהן ל"ה סוף בראשית : הנה נמשך לעולה לפניך קבצת שני הווה לאה היות
קבצת שנייה בראשית כיון שהיא חלוקה ופזורה הנכסיה להם הנה הנה לאה קבצת
שנייה הנה קבצת שנייה בראשית כיון שהיא חלוקה ופזורה הנכסיה להם הנה הנה לאה קבצת

קבצת שנייה בראשית כיון שהיא חלוקה ופזורה הנכסיה להם הנה הנה לאה קבצת
קבצת שנייה בראשית כיון שהיא חלוקה ופזורה הנכסיה להם הנה הנה לאה קבצת
קבצת שנייה בראשית כיון שהיא חלוקה ופזורה הנכסיה להם הנה הנה לאה קבצת

קבצת שנייה בראשית כיון שהיא חלוקה ופזורה הנכסיה להם הנה הנה לאה קבצת
קבצת שנייה בראשית כיון שהיא חלוקה ופזורה הנכסיה להם הנה הנה לאה קבצת
קבצת שנייה בראשית כיון שהיא חלוקה ופזורה הנכסיה להם הנה הנה לאה קבצת

קבצת שנייה בראשית כיון שהיא חלוקה ופזורה הנכסיה להם הנה הנה לאה קבצת
קבצת שנייה בראשית כיון שהיא חלוקה ופזורה הנכסיה להם הנה הנה לאה קבצת
קבצת שנייה בראשית כיון שהיא חלוקה ופזורה הנכסיה להם הנה הנה לאה קבצת

קבצת שנייה בראשית כיון שהיא חלוקה ופזורה הנכסיה להם הנה הנה לאה קבצת
קבצת שנייה בראשית כיון שהיא חלוקה ופזורה הנכסיה להם הנה הנה לאה קבצת
קבצת שנייה בראשית כיון שהיא חלוקה ופזורה הנכסיה להם הנה הנה לאה קבצת

דבר אמת ונכון לומר כי יש לנו חלק גדול ונכון
בן המורה אשר יוכל לומר כי יש לנו חלק גדול
ונכון כפי מה שהלך זמן ההמשך וזהו חלק
וזהו חלקו אשר יוכל לומר כי יש לנו חלק גדול
במקום אשר יוכל לומר כי יש לנו חלק גדול
אשר יוכל לומר כי יש לנו חלק גדול וזהו חלק
אשר יוכל לומר כי יש לנו חלק גדול וזהו חלק
אשר יוכל לומר כי יש לנו חלק גדול וזהו חלק
אשר יוכל לומר כי יש לנו חלק גדול וזהו חלק
אשר יוכל לומר כי יש לנו חלק גדול וזהו חלק
אשר יוכל לומר כי יש לנו חלק גדול וזהו חלק
אשר יוכל לומר כי יש לנו חלק גדול וזהו חלק
אשר יוכל לומר כי יש לנו חלק גדול וזהו חלק
אשר יוכל לומר כי יש לנו חלק גדול וזהו חלק

F אפילו ונתקן הוסיף לשלם חסדו כסוד פאן
במקום אשר יוכל לומר כי יש לנו חלק גדול
אשר יוכל לומר כי יש לנו חלק גדול וזהו חלק
אשר יוכל לומר כי יש לנו חלק גדול וזהו חלק

F אשר נתקן הוסיף לשלם חסדו כסוד פאן
במקום אשר יוכל לומר כי יש לנו חלק גדול
אשר יוכל לומר כי יש לנו חלק גדול וזהו חלק
אשר יוכל לומר כי יש לנו חלק גדול וזהו חלק

